

**Banca Națională
a Moldovei**

**SITUAȚIILE FINANCIARE
CONSOLIDATE ȘI INDIVIDUALE
ȘI RAPORTUL AUDITORULUI INDEPENDENT**

Pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2023

Cuprins

Raportul auditorului independent

Situatii financiare consolidate și individuale întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară:

Bilanțul contabil consolidat și individual	1
Situația consolidată și individuală a rezultatului global	3
Situația consolidată și individuală a fluxurilor de mijloace bănești	5
Situația consolidată și individuală privind capitalul și rezervele	7
Note la situațiile financiare consolidate și individuale:	11
1. Informație generală despre Banca Națională a Moldovei	11
2. Baza de întocmire	12
3. Politici contabile materiale	14
4. Managementul riscului	32
5. Numerar și plasamente pe termen scurt	80
6. Valori mobiliare investiționale	81
7. Active în /obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	83
8. Aur monetar	86
9. Instrumente derivate	87
10. Valori mobiliare emise de Guvernul RM	88
11. Credite acordate băncilor și altor persoane	91
12. Filiala Băncii	91
13. Active și datorii financiare	93
14. Imobilizări corporale și necorporale	103
15. Alte active	105
16. Moneda națională în circulație	106
17. Disponibilități ale Guvernului RM	108
18. Disponibilități ale băncilor	109
19. Certificate emise de BNM	109
20. Disponibilități ale altor clienți și alte obligațiuni	110
21. Capital și rezerve	111
22. Determinarea profitului disponibil pentru distribuire/(pierderii totale)	113
23. Venituri din dobânzi	115
24. Cheltuieli cu dobânzi	116
25. (Pierderi)/ Venituri din tranzacții, diferențe de curs valutar și din reevaluarea metalelor prețioase	117
26. Pierderi din tranzacții cu instrumente financiare evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	118
27. Pierderi din reevaluarea valorilor mobiliare	118
28. Alte venituri	118
29. Veniturile pe segmente de activitate și pe zone geografice	123
30. Cheltuieli operaționale	127
31. Părți afiliate	129
32. Angajamente și obligațiuni contingente	131
33. Contracte de leasing	134
34. Modificări în obligațiuni din activitatea financiară	135
35. Evenimente ulterioare	136

ICS KPMG Moldova S.R.L.
Bd. Stefan cel Mare nr. 171/1, Et. 8
MD-2004, Chisinau
Republica Moldova

Tel: +373 (22) 580 580
www.kpmg.md

Raportul auditorului independent

Catre Consiliul de Supraveghere al Bancii Nationale a Moldovei

Opinie

- Am auditat:
  - situatiile financiare consolidate ale Bancii Nationale a Moldovei („Banca”) si a filialei sale („Grupul”) care cuprind bilantul contabil consolidat la data de 31 decembrie 2023, situatiile consolidate ale rezultatului global, fluxurilor de mijloace banesti si privind capitalul si rezervele pentru perioada de gestiune incheiata la aceasta data, si note, cuprinzand politicile contabile materiale si alte note explicative.
  - situatiile financiare individuale ale Bancii care cuprind bilantul contabil individual la data de 31 decembrie 2023, situatiile individuale ale rezultatului global, fluxurilor de mijloace banesti si privind capitalul si rezervele pentru perioada de gestiune incheiata la aceasta data, si note, cuprinzand politicile contabile materiale si alte note explicative.
- Situatiile financiare consolidate si individuale la data de si pentru perioada de gestiune incheiata la 31 decembrie 2023 se identifica astfel:

• Total capital si rezerve consolidate:	3 375 548 mii lei
• Pierdere neta consolidata a perioadei de gestiune:	5 214 637 mii lei
• Total capital si rezerve individuale:	3 366 420 mii lei
• Pierdere neta individuala al perioadei de gestiune:	5 215 924 mii lei
- In opinia noastra, situatiile financiare consolidate si individuale anexate ofera o imagine fidela a pozitiei financiare consolidate a Grupului, respectiv a pozitiei financiare neconsolidate a Bancii la data de 31 decembrie 2023 precum si a performantei sale financiare consolidate, respectiv neconsolidate si a fluxurilor de mijloace banesti consolidate, respectiv neconsolidate ale acesteia pentru perioada de gestiune incheiata la aceasta data, in conformitate cu Standardele Internationale de Raportare Financiara („SIRF”).

Ref.: 24014

1

Baza opiniei

4. Am desfasurat auditul nostru in conformitate cu Standardele Internationale de Audit ("ISA") si Legea nr.271/2017 cu modificarile si completarile ulterioare ("Legea"). Responsabilitatile noastre in baza acestor standarde si reglementari sunt descrise detaliat in sectiunea *Responsabilitatile auditorului intr-un audit al situatiilor financiare consolidate si individuale* din raportul nostru. Suntem independenti fata de Banca si Grup, conform *Codului Etic al Profesionistilor Contabili (inclusiv Standardele Internationale privind Independenta) emis de Consiliul pentru Standarde Internationale de Etica pentru Contabili ("codul IESBA")* si conform cerintelor de etica profesionala relevante pentru auditul situatiilor financiare consolidate si individuale din Republica Moldova, inclusiv Legea, si ne-am indeplinit celelalte responsabilitati de etica profesionala, conform acestor cerinte si conform codului IESBA. Credem ca probele de audit pe care le-am obtinut sunt suficiente si adecvate pentru a furniza o baza a opiniei noastre.

Alte informatii – Raportul Anual

5. Conducerea Bancii este responsabila pentru intocmirea si prezentarea altor informatii. Acele alte informatii cuprind Raportul Anual, dar nu cuprind situatiile financiare consolidate si individuale si raportul auditorului cu privire la acestea.

Opinia noastra cu privire la situatiile financiare consolidate si individuale nu acopera acele alte informatii si, cu exceptia cazului in care se mentioneaza explicit in raportul nostru, nu exprimam niciun fel de concluzie de asigurare cu privire la acestea.

In legatura cu auditul situatiilor financiare consolidate si individuale, responsabilitatea noastra este sa citim acele alte informatii si, in acest demers, sa apreciem daca acele alte informatii sunt semnificativ neconcordante cu situatiile financiare consolidate si individuale sau cu cunostintele pe care noi le-am obtinut in cursul auditului, sau daca ele par a fi denaturate semnificativ.

In ceea ce priveste Raportul Anual am citit si raportam daca Raportul Anual este intocmit, in toate aspectele semnificative, in conformitate cu prevederile legislatiei aplicabile si anume Legea contabilitatii si raportarii financiare nr.287/2017, articolul 23, punctele 2 – 4, si articolul 30, punctele 1 si 2a).

In baza exclusiv a activitatilor care trebuie desfasurate in cursul auditului situatiilor financiare consolidate si individuale, in opinia noastra, in toate aspectele semnificative:

- a) Informatiile prezentate in Raportul Anual pentru perioada de gestiune pentru care au fost intocmite situatiile financiare consolidate si individuale sunt in concordanta cu situatiile financiare consolidate si individuale;
- b) Raportul Anual a fost intocmit in conformitate cu Legea contabilitatii si raportarii financiare nr.287/2017, articolul 23, punctele 2 – 4, si articolul 30, punctele 1 si 2a).

In plus, in baza cunostintelor si intelegerii noastre cu privire la Banca si la Grup si la mediul acestora, obtinute in cursul auditului, ni se cere sa raportam daca am identificat denaturari semnificative in Raportul Anual. Nu avem nimic de raportat cu privire la acest aspect.

Responsabilitatile conducerii si ale persoanelor responsabile cu guvernanta pentru situatiile financiare consolidate si individuale

6. Conducerea Bancii este responsabila pentru intocmirea situatiilor financiare consolidate si individuale care sa ofere o imagine fidela in conformitate cu Standardele Internationale de Raportare Financiara si pentru controlul intern pe care conducerea il considera necesar pentru a permite intocmirea de situatii financiare consolidate si individuale lipsite de denaturari semnificative, cauzate fie de frauda, fie de eroare.

7. In intocmirea situatiilor financiare consolidate si individuale, conducerea este responsabila pentru evaluarea capacitatii Bancii si a Grupului de a-si continua activitatea, pentru prezentarea, daca este cazul, a aspectelor referitoare la continuitatea activitatii si pentru utilizarea contabilitatii pe baza continuitatii activitatii, cu exceptia cazului in care conducerea fie intentioneaza sa lichideze Banca sau Grupul sau sa opreasca operatiunile, fie nu are nicio alternativa realista in afara acestora.
8. Persoanele responsabile cu guvernanta sunt responsabile pentru supravegherea procesului de raportare financiara al Bancii si al Grupului.

Responsabilitatile auditorului intr-un audit al situatiilor financiare consolidate si individuale

9. Obiectivele noastre constau in obtinerea unei asigurari rezonabile privind masura in care situatiile financiare consolidate si individuale, in ansamblu, sunt lipsite de denaturari semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare si in emiterea unui raport al auditorului care include opinia noastra. Asigurarea rezonabila reprezinta un nivel ridicat de asigurare, dar nu este o garantie a faptului ca un audit desfasurat in conformitate cu ISA va detecta intotdeauna o denaturare semnificativa, daca aceasta exista. Denaturarile pot fi cauzate de fraudă sau de eroare si sunt considerate semnificative daca se poate preconiza, in mod rezonabil, ca acestea, individual sau cumulativ, vor influenta deciziile economice ale utilizatorilor, luate in baza acestor situatii financiare consolidate si individuale.
10. Ca parte a unui audit efectuat in conformitate cu ISA, exercitam rationamentul profesional si ne mentinem scepticismul profesional pe parcursul auditului. De asemenea:
  - Identificam si evaluam riscurile de denaturare semnificativa a situatiilor financiare consolidate si individuale, cauzata fie de fraudă, fie de eroare, proiectam si executam proceduri de audit ca raspuns la respectivele riscuri si obtinem probe de audit suficiente si adecvate pentru a furniza o baza a opiniei noastre. Riscul de nedetectare a unei denaturari semnificative cauzate de fraudă este mai ridicat decat cel de nedetectare a unei denaturari semnificative cauzate de eroare, deoarece fraudă poate presupune complicitate, fals, omisiuni intentionate, declaratii false si eludarea controlului intern.
  - Obtinem o intelegere a controlului intern relevant pentru audit, in vederea proiectarii de proceduri de audit adecvate circumstantelor, dar fara a avea scopul de a exprima o opinie cu privire la eficacitatea controlului intern al Bancii si al Grupului.
  - Evaluam gradul de adecvare al politicilor contabile utilizate si caracterul rezonabil al estimarilor contabile si al prezentarilor de informatii aferente realizate de catre conducere.
  - Concluzionam cu privire la gradul de adecvare a utilizarii de catre conducere a contabilitatii pe baza continuitatii activitatii si, pe baza probelor de audit obtinute, daca exista o incertitudine semnificativa cu privire la evenimente sau conditii care ar putea pune in mod semnificativ la indoiala capacitatea Bancii si a Grupului de a-si continua activitatea. In cazul in care concluzionam ca exista o incertitudine semnificativa, trebuie sa atragem atentia in raportul auditorului asupra prezentarilor de informatii aferente din situatiile financiare consolidate si individuale sau, in cazul in care aceste prezentari sunt neadecvate, sa ne modificam opinia. Concluziile noastre se bazeaza pe probele de audit obtinute pana la data raportului auditorului. Cu toate acestea, evenimente sau conditii viitoare pot determina Banca si Grupul sa nu isi mai desfasoare activitatea in baza principiului continuitatii activitatii.
  - Evaluam in ansamblu prezentarea, structura si continutul situatiilor financiare consolidate si individuale, inclusiv prezentarile de informatii, si masura in care situatiile financiare consolidate si individuale reflecta tranzactiile si evenimentele care stau la baza acestora intr-o maniera care sa rezulte intr-o prezentare fidela.

- Obținem probe de audit suficiente și adecvate cu privire la informațiile financiare ale entităților sau activităților de afaceri din cadrul Grupului, pentru a exprima o opinie cu privire la situațiile financiare consolidate. Suntem responsabili pentru coordonarea, supravegherea și executarea auditului grupului. Suntem singurii responsabili pentru opinia noastră de audit.

11. Comunicăm cu persoanele responsabile cu guvernanta, printre alte aspecte, cu privire la aria planificată și programarea în timp a auditului, precum și principalele constatări ale auditului, inclusiv orice deficiențe semnificative ale controlului intern, pe care le identificăm pe parcursul auditului.

29 mai 2024

Pentru și în numele ICS KPMG Moldova S.R.L.:

Nicoleta Rusu

inregistrat în registrul public electronic
al auditorilor financiari cu Nr.0802064

Auditor licențiat pentru auditul general

Certificat de calificare a auditorului Seria AG, Nr.000064

Auditor licențiat pentru auditul instituțiilor financiare

Certificat de calificare al auditorului instituțiilor financiare
Seria AIF, Nr.0007

Administrator ICS KPMG Moldova S.R.L.

Cezar Furtuna

Partener

ICS KPMG Moldova S.R.L.

Bd. Stefan cel Mare 171/1, et. 8
MD-2004, Chisinau
Republica Moldova

inregistrat în registrul public electronic
al firmelor de audit cu Nr.1903038

La 31 decembrie	Note	CONSOLIDAT		BANCA	
		2023	2022	2023	2022
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
ACTIVE					
Active în valută străină					
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	19 831 327	33 982 903	19 831 322	33 982 898
Valori mobiliare investiționale	6	74 798 336	51 631 595	74 798 336	51 631 595
Active în organizațiile financiare internaționale	7	4 267 146	4 445 897	4 267 146	4 445 897
Aur monetar	8	85 533	82 312	85 533	82 312
Alte active	15	2 874	-	2 874	-
		98 985 216	90 142 707	98 985 211	90 142 702
Active în monedă națională					
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	30	112	-	-
Valori mobiliare emise de Guvernul RM	10	14 252 043	14 581 987	14 226 117	14 552 763
Credite acordate băncilor și altor persoane	11	21 987	19 757	21 987	19 757
Investiții în filiale	12	-	-	24 000	24 000
Imobilizări corporale	14	75 949	61 214	75 065	59 795
Imobilizări necorporale	14	38 894	30 583	38 846	30 531
Active privind impozitul pe profit amânat		15	14	-	-
Alte active	15	12 423	29 159	12 111	28 856
		14 401 341	14 722 826	14 398 126	14 715 702
TOTAL ACTIVE		113 386 557	104 865 533	113 383 337	104 858 404
OBLIGAȚIUNI					
Obligațiuni în valută străină					
Disponibilități ale Guvernului RM	17	1 273 531	2 266 555	1 273 531	2 266 555
Disponibilități ale băncilor	18	17 667 546	17 572 047	17 667 546	17 572 047
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	5 063 104	5 666 435	5 063 104	5 666 435
Alte obligațiuni	20	287 367	4 560	286 224	2 984
		24 291 548	25 509 597	24 290 405	25 508 021
Obligațiuni în monedă națională					
Moneda națională în circulație	16	42 090 746	37 781 903	42 090 746	37 781 903
Disponibilități ale Guvernului RM	17	9 496 028	6 868 549	9 496 028	6 868 549
Disponibilități ale băncilor	18	22 571 500	19 619 206	22 571 500	19 619 206
Disponibilități ale altor clienți	20	313 981	66 932	321 479	69 783
Certificate emise de BNM	19	11 179 999	6 616 846	11 179 999	6 616 846
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	1 821	632	1 821	632
Instrumente derivate	9	-	2 731	-	2 731
Alte obligațiuni	20	65 386	52 792	64 939	52 229
		85 719 461	71 009 591	85 726 512	71 011 879
TOTAL OBLIGAȚIUNI		110 011 009	96 519 188	110 016 917	96 519 900

BILANȚUL CONTABIL CONSOLIDAT ȘI INDIVIDUAL (CONTINUARE)
Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023

Banca Națională a Moldovei

La 31 decembrie	Note	CONSOLIDAT		BANCA	
		2023	2022	2023	2022
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
CAPITAL ȘI REZERVE					
Capital autorizat	21	1 124 372	1 124 372	1 124 372	1 124 372
Fondul general de rezervă	21	2 022 626	1 748 214	2 022 626	1 748 214
Total capital statutar		3 146 998	2 872 586	3 146 998	2 872 586
Rezerva veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	21	-	5 493 557	-	5 493 557
Rezerva veniturilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale		178 427	178 427	178 427	178 427
Rezerva veniturilor nerealizate din reevaluarea metalelor prețioase	21	39 970	36 749	39 970	36 749
Alte rezerve	21	8 345	(235 495)	1 025	(242 815)
Rezultatul filialei atribuibil Băncii	21	1 265	-	-	-
		228 007	5 473 238	219 422	5 465 918
Capital și rezerve atribuibile Băncii		3 375 005	8 345 824	3 366 420	8 338 504
Interese care nu controlează	12	543	521	-	-
TOTAL CAPITAL ȘI REZERVE		3 375 548	8 346 345	3 366 420	8 338 504
TOTAL OBLIGAȚIUNI, CAPITAL ȘI REZERVE		113 386 557	104 865 533	113 383 337	104 858 404

Notele 1-35 sunt parte integrantă a acestor situații financiare consolidate și individuale.

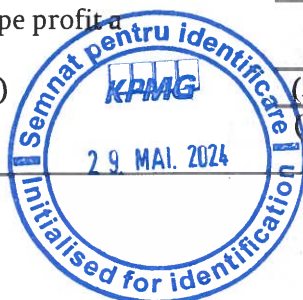
Aceste situații financiare consolidate și individuale au fost aprobate pe data de 27 mai 2024 de către Consiliul de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei.

Anca-Dana Dragu
 Guvernator

Aliona Vacarița
 Director al Departamentului buget,
 finanțe și contabilitate,
 Contabil-șef

	Note	CONSOLIDAT		BANCA	
		2023	2022	2023	2022
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Venituri din dobânzi din activele oficiale de rezervă					
Venituri din dobânzi la plasamente pe termen scurt	23	863 080	375 587	863 080	375 587
Venituri din dobânzi la valori mobiliare	23	2 514 827	545 090	2 514 827	545 090
		3 377 907	920 677	3 377 907	920 677
Venituri din dobânzi din instrumente în monedă națională					
Venituri din dobânzi la creditele acordate și repo	23	5 068	274 580	5 059	273 485
Venituri din dobânzi la valori mobiliare	23	831 778	835 509	827 980	832 356
Venituri din dobânzi la alte disponibilități	23	2	7	-	-
		836 848	1 110 096	833 039	1 105 841
Venituri din dobânzi calculate utilizând metoda dobânzii efective		4 214 755	2 030 773	4 210 946	2 026 518
Cheltuieli cu dobânzi în monedă națională					
Cheltuieli cu dobânzi aferente disponibilităților	24	(1 799 368)	(2 370 648)	(1 799 368)	(2 370 648)
Cheltuieli cu dobânzi aferente operațiunilor cu valori mobiliare și repo	24	(1 181 823)	(412 892)	(1 184 423)	(415 492)
		(2 981 191)	(2 783 540)	(2 983 791)	(2 786 140)
Cheltuieli cu dobânzi în valută străină					
Cheltuieli cu dobânzi la creditele primite	24	(46 543)	(26 142)	(46 543)	(26 142)
Cheltuieli cu dobânzi negative la plasamente pe termen scurt	24	(6)	(33 676)	(6)	(33 676)
		(46 549)	(59 818)	(46 549)	(59 818)
Cheltuieli cu dobânzi		(3 027 740)	(2 843 358)	(3 030 340)	(2 845 958)
Alte cheltuieli similare	24	(569)	(286)	(340)	(206)
Venituri/ (cheltuieli) nete din dobânzi și alte cheltuieli similare		1 186 446	(812 871)	1 180 266	(819 646)
(Pierderi)/ venituri din tranzacții, diferențe de curs valutar și din reevaluarea metalelor prețioase	25	(5 932 348)	3 342 272	(5 932 412)	3 342 404
Pierderi din tranzacții cu instrumente financiare evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	26	(15 929)	(3 618)	(15 929)	(3 618)
Pierderi din reevaluarea valorilor mobiliare	27	(146 451)	(21 605)	(146 451)	(21 605)
Alte venituri	28	111 190	78 800	105 455	72 653
Venituri/ (cheltuieli) privind deprecierea activelor financiare	4	34 823	(39 347)	34 822	(39 368)
Cheltuieli cu personalul	30	(330 333)	(227 187)	(321 587)	(220 261)
Cheltuieli aferente producerii monedei naționale	30	(21 678)	(27 528)	(21 678)	(27 528)
Cheltuieli cu amortizarea imobilizărilor	30	(34 402)	(28 635)	(33 854)	(27 908)
Alte cheltuieli operaționale	30	(65 759)	(64 186)	(64 556)	(62 767)
(Pierdere)/Profit până la impozitare		(5 214 441)	2 196 095	(5 215 924)	2 192 356
Cheltuieli privind impozitul pe profit a filialei		(196)	(491)	-	-
(PIERDERE)/ PROFIT NET (Ă)		(5 214 637)	2 195 604	(5 215 924)	2 192 356
Din activitatea Băncii		(5 215 924)	2 192 356	(5 215 924)	2 192 356
Din activitatea filialei		1 287	3 248	-	-

SITUAȚIA CONSOLIDATĂ ȘI INDIVIDUALĂ A REZULTATULUI GLOBAL (CONTINUARE)
Banca Națională a Moldovei **Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023**

	Note	CONSOLIDAT		BANCA	
		2023	2022	2023	2022
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Alte venituri globale					
<i>Elemente care sunt sau pot fi redistribuite în profit sau pierdere</i>					
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	21	225 262	(220 734)	225 262	(220 734)
Diferențe de curs din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	21	15 114	610	15 114	610
Diferențe din deprecierea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	21	3 464	2 205	3 464	2 205
TOTAL REZULTAT GLOBAL AL PERIOADEI		(4 970 797)	1 977 685	(4 972 084)	1 974 437
<hr/>					
(PIERDERE)/ PROFIT NET (Ă) atribuibil:		(5 214 637)	2 195 604	(5 215 924)	2 192 356
- Băncii		(5 214 659)	2 195 551	(5 215 924)	2 192 356
- intereselor care nu controlează		22	53	-	-
TOTAL REZULTAT GLOBAL AL PERIOADEI atribuibil:		(4 970 797)	1 977 685	(4 972 084)	1 974 437
- Băncii		(4 970 819)	1 977 632	(4 972 084)	1 974 437
- intereselor care nu controlează		22	53	-	-
<hr/>					
DETERMINAREA PROFITULUI DISPONIBIL PENTRU DISTRIBUIRE / (PIERDERII TOTALE)					
(PIERDERE)/ PROFIT NET (Ă) din activitatea Băncii		(5 215 924)	2 192 356	(5 215 924)	2 192 356
Acoperirea/ (defalcarea) pierderilor/ (veniturilor) nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	25, 26	5 493 557	(2 686 551)	5 493 557	(2 686 551)
Defalcarea veniturilor nerealizate din diferențe de la reevaluarea metalelor prețioase	25	(3 221)	(6 336)	(3 221)	(6 336)
PROFIT DISPONIBIL PENTRU DISTRIBUIRE / (PIERDERE TOTALĂ)		274 412	(500 531)	274 412	(500 531)

Notele 1-35 sunt parte integrantă a acestor situații financiare consolidate și individuale.

Aceste situații financiare consolidate și individuale au fost aprobate pe data de 27 mai 2024 de către Consiliul de supraveghere al Băncii Naționale a Moldovei.

Ancă-Dana Dragu
Guvernator

Aliona Vacarița
Director al Departamentului buget,
finanțe și contabilitate,
Contabil-șef

SITUAȚIA CONSOLIDATĂ ȘI INDIVIDUALĂ A FLUXURILOR DE MIJLOACE BĂNEȘTI
Banca Națională a Moldovei **Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023**

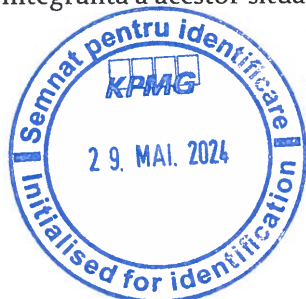
	Note	CONSOLIDAT		BANCA	
		2023	2022	2023	2022
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Fluxul mijloacelor bănești din activitatea operațională					
(Pierdere)/ Profit net (ă)		(5 214 637)	2 195 604	(5 215 924)	2 192 356
<i>Ajustări pentru:</i>					
Amortizarea imobilizărilor	14	34 402	28 635	33 854	27 908
Provizioane aferente concediilor neutilizate		5 876	5 968	5 864	5 984
Provizioane privind litigiile și alte riscuri		-	200	-	-
Venituri din operațiuni cu imobilizări intrate cu titlu gratuit		(3 482)	(548)	(3 482)	(548)
Pierderi din derecunoașterea imobilizărilor		617	-	617	-
Pierderi/ (Venituri) nete nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare și a metalelor prețioase	25	5 784 055	(2 694 251)	5 784 054	(2 694 251)
Pierderi din tranzacții cu instrumente financiare evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere		15 929	3 618	15 929	3 618
(Venituri)/ Cheltuieli privind deprecierea activelor financiare		(34 823)	39 347	(34 822)	39 368
Venituri din dobânzi	23	(4 214 755)	(2 030 773)	(4 210 946)	(2 026 518)
Cheltuieli cu dobânzi	24	3 028 309	2 843 644	3 030 680	2 846 164
Pierderi/ (Venituri) nete realizate din operațiuni valutare	25	148 293	(648 021)	148 358	(648 153)
Cheltuieli privind impozitul pe profit al filialei		196	491	-	-
		(450 020)	(256 086)	(445 818)	(254 072)
<i>(Majorarea)/diminuarea netă a activelor operaționale</i>					
Valori mobiliare emise de Guvernul RM		(524 435)	475 637	(527 232)	484 670
Depozite la termen în valută străină		(471 225)	(2 859 177)	(471 225)	(2 859 177)
Active în organizații financiare internaționale		(190 167)	116 571	(190 167)	116 571
Credite acordate băncilor și altor persoane		(2 229)	684	(2 229)	684
Valori mobiliare investiționale		(30 196 003)	(16 978 911)	(30 196 003)	(16 978 911)
Alte active		(4 721)	1 721	(4 742)	1 709
		(31 388 780)	(19 243 475)	(31 391 598)	(19 234 454)
<i>Majorarea/(diminuarea) netă a datoriilor operaționale</i>					
Moneda națională în circulație		4 308 843	3 027 344	4 308 843	3 027 344
Disponibilități ale Guvernului RM		1 686 109	(5 408 648)	1 686 109	(5 408 648)
Disponibilități ale băncilor		4 277 041	13 718 748	4 277 041	13 718 748
Certificate emise de BNM		4 571 350	2 897 303	4 571 350	2 897 303
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale		(139 955)	(456 691)	(139 955)	(456 691)
Alte obligațiuni		543 750	(180 783)	548 346	(181 141)
		15 247 138	13 597 273	15 251 734	13 596 915

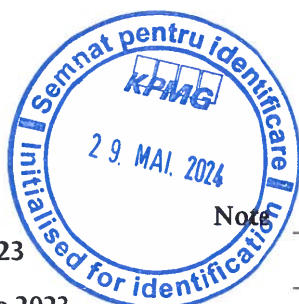
SITUAȚIA CONSOLIDATĂ ȘI INDIVIDUALĂ A FLUXURILOR DE MIJLOACE BĂNEȘTI (CONTINUARE)
Banca Națională a Moldovei **Pentru anul încheiat la 31 decembrie 2023**

	Note	CONSOLIDAT		BANCA	
		2023	2022	2023	2022
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Dobânzi încasate		6 118 557	2 537 487	6 114 247	2 534 704
Dobânzi plătite		(3 250 105)	(2 583 812)	(3 252 476)	(2 586 332)
Impozit pe venit achitat		(393)	(425)	-	-
Flux net de mijloace bănești din activitatea operațională		(13 723 603)	(5 949 038)	(13 723 911)	(5 943 239)
Fluxul mijloacelor bănești din activitatea de investiții					
Achiziții de imobilizări corporale și necorporale		(42 019)	(28 337)	(41 994)	(28 260)
Flux net de mijloace bănești din activitatea de investiții		(42 019)	(28 337)	(41 994)	(28 260)
Fluxul mijloacelor bănești din activitatea financiară					
Plăți către stat privind distribuirea profitului		-	(147 134)	-	(147 134)
Plăți de principal privind datoriile de leasing		(3 859)	(1 672)	(3 496)	(1 153)
Flux net de mijloace bănești din activitatea financiară		(3 859)	(148 806)	(3 496)	(148 287)
Diferențe din reevaluări ale numerarului și echivalentelor de numerar		(1 730 544)	1 058 352	(1 730 542)	1 058 376
Descreșterea numerarului și echivalentelor de numerar		(15 500 025)	(5 067 829)	(15 499 943)	(5 061 410)
Numerar și echivalente de numerar la 1 ianuarie		26 155 605	31 223 434	26 155 488	31 216 898
Numerar și echivalente de numerar la 31 decembrie		10 655 580	26 155 605	10 655 545	26 155 488
Analiza numerarului și echivalentelor de numerar la 31 decembrie					
	Note	2023	2022	2023	2022
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Conturi în valută străină	5	5	5	-	-
Conturi în moneda națională	5	27	112	-	-
Numerar în valută străină	5	1 148 244	2 140 643	1 148 244	2 140 643
Numerar în moneda națională		3	-	-	-
Conturi "Nostro"	5	1 606 630	4 155 027	1 606 630	4 155 027
Depozite la termen în valută străină	5	7 900 671	19 022 587	7 900 671	19 022 587
Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova		-	837 231	-	837 231
		10 655 580	26 155 605	10 655 545	26 155 488

Notele 1-35 sunt parte integrantă a acestor situații financiare consolidate și individuale.

CONSOLIDAT	Capital autorizat	Fondul general de rezervă	Rezerva	Rezerva	Rezerva	Profit disponibil pentru distribuire	Alte rezerve	Interese care nu controlează	Total capital și rezerve
			nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale	nerealizate din reevaluarea metalelor prețioase				
31 decembrie 2023	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Sold la 1 ianuarie 2023	1 124 372	1 748 214	5 493 557	178 427	36 749	-	(235 495)	521	8 346 345
(Pierdere)/ Profit net(ă)	-	-	(5 493 557)	-	3 221	275 677	-	22	(5 214 637)
- din activitatea Băncii	-	-	(5 493 557)	-	3 221	274 412	-	-	(5 215 924)
- din activitatea filialei	-	-	-	-	-	1 265	-	22	1 287
<i>Alte venituri globale:</i>									
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	21	-	-	-	-	-	225 262	-	225 262
Diferențe de curs din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	21	-	-	-	-	-	15 114	-	15 114
Diferențe din deprecierea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	21	-	-	-	-	-	3 464	-	3 464
Alte venituri globale, total							243 840		243 840
Rezultat global la finele perioadei			(5 493 557)		3 221	275 677	243 840	22	(4 970 797)
<i>Distribuirea profitului</i>									
Majorarea fondului general de rezervă	22	-	274 412	-	-	(274 412)	-	-	-
Rezultatul filialei		-	-	-	-	(1 265)	1 265	-	-
Sold la 31 decembrie 2023	1 124 372	2 022 626	-	178 427	39 970	-	9 610	543	3 375 548

CONSOLIDAT	Capital autorizat MII LEI	Fondul general de rezervă MII LEI	Rezerva veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare MII LEI	Rezerva veniturilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale MII LEI	Rezerva veniturilor nerealizate din reevaluarea metalelor prețioase MII LEI	Profit disponibil pentru distribuire / (Pierdere totală) MII LEI	Alte rezerve MII LEI	Interese care nu controlează MII LEI	Total capital și rezerve MII LEI
Sold la 1 ianuarie 2022	1 124 372	2 248 745	2 807 006	178 427	30 413	-	(20 771)	468	6 368 660
Profit net	-	-	2 686 551	-	6 336	(497 336)	-	53	2 195 604
- din activitatea Băncii	-	-	2 686 551	-	6 336	(500 531)	-	-	2 192 356
- din activitatea filialei	-	-	-	-	-	3 195	-	53	3 248
<i>Alte venituri globale:</i>									
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	21	-	-	-	-	-	(220 734)	-	(220 734)
Diferențe de curs din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	21	-	-	-	-	-	610	-	610
Diferențe din deprecierea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	21	-	-	-	-	-	2 205	-	2 205
Alte pierderi globale, total		-	-	-	-	-	(217 919)	-	(217 919)
Rezultat global la finele perioadei		-	2 686 551	-	6 336	(497 336)	(217 919)	53	1 977 685
<i>Distribuirea profitului/ (Acoperirea pierderilor)</i>									
Utilizarea fondului general de rezervă	22	- (500 531)	-	-	-	500 531	-	-	-
Rezultatul filialei		-	-	-	-	(3 195)	3 195	-	-
Sold la 31 decembrie 2022	1 124 372	1 748 214	5 493 557	178 427	36 749	-	(235 495)	521	8 346 345

BANCA	Note	Capital	Fondul	Rezerva	Rezerva	Rezerva	Profit	Alte	Total
		autorizat	general de	veniturilor	veniturilor	veniturilor	disponibil	rezerve	capital și
31 decembrie 2023		MII LEI	rezervă	nerealizate din	nerealizate	nerealizate din	pentru	MII LEI	rezerve
			MII LEI	diferențe de curs	din	reevaluarea	distribuire		
				de la reevaluarea	reevaluarea	valorilor			
				stocurilor valutare	din	mobiliare			
				MII LEI	reevaluarea	investiționale			
					MII LEI	MII LEI			
Sold la 1 ianuarie 2023		1 124 372	1 748 214	5 493 557	178 427	36 749	-	(242 815)	8 338 504
Pierdere netă		-	-	(5 493 557)	-	3 221	274 412	-	(5 215 924)
<i>Alte venituri globale:</i>									
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	21	-	-	-	-	-	-	225 262	225 262
Diferențe de curs din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	21	-	-	-	-	-	-	15 114	15 114
Diferențe din deprecierea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global	21	-	-	-	-	-	-	3 464	3 464
Alte venituri globale, total		-	-	-	-	-	-	243 840	243 840
Rezultat global la finele perioadei		-	-	(5 493 557)	-	3 221	274 412	243 840	(4 972 084)
<i>Distribuirea profitului</i>									
Majorarea fondului general de rezervă	22	-	274 412	-	-	-	(274 412)	-	-
Sold la 31 decembrie 2023		1 124 372	2 022 626	-	178 427	39 970	-	1 025	3 366 420

BANCA	Note	Capital	Fondul	Rezerva veniturilor	Rezerva	Rezerva	Pierdere	Alte	Total
		autorizat	general de	nerealizate din	veniturilor	veniturilor			
31 decembrie 2022		MII LEI	rezervă	diferențe de curs	nerealizate din	nerealizate din	totală	rezerve	capital și
Sold la 1 ianuarie 2022		MII LEI	MII LEI	de la reevaluarea	reevaluarea	reevaluarea	MII LEI	MII LEI	rezerve
Profit net		MII LEI	MII LEI	stocurilor valutare	valorilor	din	MII LEI	MII LEI	MII LEI
		MII LEI	MII LEI	de la reevaluarea	mobiliare	reevaluarea	MII LEI	MII LEI	MII LEI
		MII LEI	MII LEI	stocurilor valutare	investiționale	metalelor	MII LEI	MII LEI	MII LEI
		MII LEI	MII LEI	de la reevaluarea	investiționale	prețioase	MII LEI	MII LEI	MII LEI
		1 124 372	2 248 745	2 807 006	178 427	30 413	-	(24 896)	6 364 067
		-	-	2 686 551	-	6 336	(500 531)	-	2 192 356
<i>Alte venituri globale:</i>									
	21	-	-	-	-	-	-	(220 734)	(220 734)
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global									
	21	-	-	-	-	-	-	610	610
Diferențe de curs din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global									
	21	-	-	-	-	-	-	2 205	2 205
Diferențe din deprecierea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global									
		-	-	-	-	-	-	(217 919)	(217 919)
Alte pierderi globale, total									
		-	-	2 686 551	-	6 336	(500 531)	(217 919)	1 974 437
Rezultat global la finele perioadei									
<i>Acoperirea pierderilor</i>									
	22	-	(500 531)	-	-	-	500 531	-	-
Utilizarea fondului general de rezervă									
		1 124 372	1 748 214	5 493 557	178 427	36 749	-	(242 815)	8 338 504
		1 124 372	1 748 214	5 493 557	178 427	36 749	-	(242 815)	8 338 504

Notele 1-35 sunt parte integrantă a acestor situații financiare consolidate și individuale.

1. Informație generală despre Banca Națională a Moldovei

Banca Națională a Moldovei (în continuare Bancă) este banca centrală a Republicii Moldova și a fost fondată în 1991. Activitatea Băncii este reglementată prin *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548/1995*. În conformitate cu legea menționată, Banca este o persoană juridică publică autonomă și este responsabilă față de Parlamentul Republicii Moldova. Obiectivul fundamental al Băncii este asigurarea și menținerea stabilității prețurilor. În plus, Banca activează ca organ unic de emisiune a monedei naționale, stabilește și implementează politica monetară și valutară în stat, păstrează și gestionează rezervele valutare ale statului, acționează ca bancher și agent al statului, licențiază, supraveghează și reglementează activitatea băncilor persoane juridice din Republica Moldova și a sucursalelor băncilor din alte state, precum și activitățile de prestare a serviciilor de plată și de emisie a monedei electronice, prestează băncilor și altor instituții eligibile servicii de clearing și de plată, în numele Republicii Moldova își asumă obligații și execută tranzacțiile rezultate din participarea Republicii Moldova la activitatea instituțiilor publice internaționale în domeniul bancar, de credit și monetar în conformitate cu condițiile acordurilor internaționale și acționează ca autoritate de rezoluție a băncilor.

Începând cu 1 iulie 2023 Banca a preluat atribuțiile Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF) pe domeniul de reglementare și supraveghere a sectorului financiar nebanca. Astfel, în conformitate cu art. 5, alin. (1) lit. p) din *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548/1995*, începând cu 1 iulie 2023, Banca este responsabilă inclusiv de licențierea, autorizarea, emiteră avizului pentru înregistrarea de stat, reglementarea și supravegherea activității asigurătorilor, reasigurătorilor și a intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări, a Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Republica Moldova, a asociațiilor de economii și împrumut, a birourilor istoriilor de credit și a organizațiilor de creditare nebanca.

Banca dispune de două organe colegiale de conducere: *Consiliul de supraveghere* și *Comitetul executiv*. Consiliul de supraveghere este organul responsabil de organizarea unui sistem eficient de supraveghere publică independentă a activității Băncii Naționale a Moldovei. Comitetul executiv exercită conducerea executivă a Băncii Naționale a Moldovei și asigură realizarea independentă a atribuțiilor de bază ale acesteia, în modul stabilit de lege. Membrii organelor de conducere ale Băncii sunt numiți în funcție de Parlament.

Banca deține o cotă de 98,36% din capitalul Societății pe acțiuni "Depozitarul central unic al valorilor mobiliare" (în continuare DCU sau filială), entitate fondată și înregistrată pe 4 aprilie 2018. Activitatea DCU este reglementată prin *Legea cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare nr. 234/2016*. În conformitate cu legea menționată și licența acordată de către Banca Națională a Moldovei, DCU desfășoară activități de înregistrare inițială a valorilor mobiliare în formă de înscriere în cont, deschidere și administrare a conturilor de valori mobiliare, gestionare a sistemului de decontare a valorilor mobiliare, de clearing și decontare a valorilor mobiliare de stat, certificatelor emise de către Banca Națională a Moldovei și valorilor mobiliare corporative ale societăților pe acțiuni.

Sediul Băncii este situat pe bd. Grigore Vieru nr.1, Chișinău, Republica Moldova. Sediul DCU este situat pe bd. Mitropolit Bănulescu-Bodoni, nr. 57/1, Chișinău, Republica Moldova.

Situațiile financiare consolidate sunt întocmite pentru grupul Banca și filiala acesteia, numite în continuare pe parcursul situațiilor financiare consolidate "Grup", iar situațiile financiare individuale sunt întocmite pentru activitatea Băncii.

2. Baza de întocmire

Situațiile financiare consolidate și individuale ale Grupului și Băncii sunt întocmite în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), emise de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate (IASB).

Situațiile financiare consolidate și individuale sunt întocmite ținând cont de principiul continuității activității și sunt prezentate în lei moldovenești (MDL), unitatea monetară a Republicii Moldova, rotunjite la cea mai apropiată valoare exprimată în mii lei. Banca menține conturile și registrele sale în conformitate cu *Standardele Internaționale de Raportare Financiară*, *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei* și *Legea contabilității și raportării financiare* și întocmește Situațiile financiare consolidate și individuale în conformitate cu acestea.

Situațiile financiare consolidate și individuale (în continuare "Situații financiare") sunt întocmite în baza convenției costului istoric sau costului amortizat, cu excepția elementelor evaluate la valoarea justă care cuprind activele financiare evaluate la valoarea justă prin alte elemente ale rezultatului global (în continuare AERG) și instrumentele financiare derivate (forward și swap valutare) evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere.

Datorită specificului Băncii, categoriile activelor financiare prezentate în Bilanțul contabil consolidat și individual au fost dezvăluite utilizând alte denumiri decât cele prevăzute de IFRS 9 „Instrumente financiare”. Această prezentare oferă o înțelegere mai clară a activelor și obligațiilor financiare ale Băncii, considerând specificul activității acesteia.

Totodată, fiecare poziție de active și obligațiuni financiare din Bilanțul contabil consolidat și individual corespunde unor anumite categorii clasificate în conformitate cu IFRS 9 "Instrumente financiare", acestea fiind expuse în Notele la situațiile financiare consolidate și individuale (în continuare "Note la situațiile financiare").

În conformitate cu paragraful 10 al IAS 1 „Prezentarea situațiilor financiare”, Banca a ales să păstreze denumirea „Situația consolidată și individuală a rezultatului global” (în continuare "Situația rezultatului global") și „Bilanțul contabil consolidat și individual” (în continuare "Bilanțul contabil") ca și în situațiile financiare din anii precedenți, reflectând mai bine așteptările utilizatorilor situațiilor financiare, dar și asigurând consecvența prezentării informațiilor față de anii precedenți.

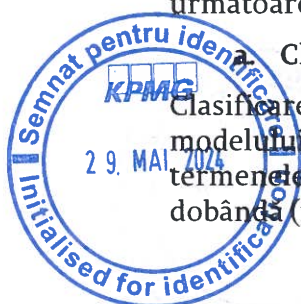
Estimări și raționamente contabile semnificative

Întocmirea situațiilor financiare în conformitate cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară impune conducerea să recurgă la estimări, prezumții și raționamente în determinarea sumelor înregistrate în situațiile financiare. Rezultatele actuale pot fi diferite de aceste estimări. Estimările și prezumțiile aferente sunt verificate în permanență. Revizuirile estimărilor contabile sunt reflectate în perioada în care este revizuită estimarea și în toate perioadele viitoare afectate. Aceste estimări și raționamente sunt bazate pe informația disponibilă la data întocmirii situațiilor financiare.

Informațiile privind raționamentele efectuate în aplicarea politicilor contabile care au cel mai semnificativ impact asupra valorilor recunoscute în aceste situații financiare sunt următoarele:

a. Clasificarea activelor financiare

Clasificarea activelor financiare conform IFRS 9 implică identificarea și evaluarea modelului de afaceri în care se încadrează activele deținute și evaluarea aspectului dacă termenii contractuale ale instrumentului financiar reprezintă doar plăți de principal și dobândă (testul "DPPD" sau "SPPI"). Detalii sunt prezentate în Nota 3.e și 4.

2. Baza de întocmire (continuare)**b. Tratatamentul contabil al aurului monetar**

IFRS nu acoperă aspectele aferente tratatamentului contabil al aurului monetar, în calitate de activ de rezervă. Respectiv, considerând prevederile p.10-12 din IAS 8 „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile și erori” și Cadrul conceptual de raportare financiară revizuit, Banca a folosit raționamente semnificative în aplicarea unei politici contabile specifice aferente aurului monetar, similară celei stabilite pentru contabilizarea instrumentelor financiare. Detalii sunt prezentate în Nota 3.c.

c. Tratatamentul contabil al activelor și datoriilor cu FMI

Considerând specificul și unicitatea relațiilor și tranzacțiilor băncilor centrale cu FMI, în relația mandată de a reprezenta Republica Moldova în relațiile cu FMI, participația strategică în FMI, tratamentul contabil și recunoașterea activelor și datoriilor din relațiile cu FMI implică aplicarea raționamentelor semnificative de către conducerea Băncii, acestea fiind detaliate în Nota 3.d și Nota 7.

d. Tratatamentul contabil aplicabil obligațiunilor de stat derivate din garanțiile de stat conform Legii nr. 235/2016

Raționamentele semnificative aplicate în determinarea tratatamentului contabil al portofoliului obligațiunilor de stat derivate din garanțiile de stat conform Legii nr. 235/2016 în calitate de instrument financiar unic aplicate de către conducerea Băncii sunt descrise în Nota 10.

e. Estimarea pierderilor de credit așteptate

Aplicarea modelului pierderilor de credit așteptate implică asumarea și aplicarea raționamentelor și prezumțiilor semnificative în determinarea ”creșterii semnificative a riscului de credit” de la recunoașterea inițială a activului, încorporarea condițiilor economice viitoare în modelele de depreciere, precum și selectarea și aprobarea modelelor utilizate în evaluarea pierderilor de credit așteptate. Detaliile privind estimările și raționamentele utilizate în determinarea pierderilor de credit așteptate ale instrumentelor financiare sunt prezentate în Nota 3.g. și Nota 4.2.

Informațiile privind prezumțiile și incertitudinile estimărilor care au un risc semnificativ al unor ajustări materiale asupra situațiilor financiare pentru perioada de raportare sunt:

- **Pierderi de credit așteptate**

Prezumțiile semnificative aferente modelului pierderilor de credit așteptate pentru activele evaluate la valoarea justă prin AERG și activele evaluate la cost amortizat sunt datele de intrare ale modelelor de depreciere aprobate, inclusiv încorporarea condițiilor economice viitoare.

- **Valoarea justă a instrumentelor financiare și clasificarea în nivele de ierarhie**

Atunci când valoarea justă a activelor și obligațiunilor financiare înregistrate în bilanțul contabil nu poate fi determinată cu referință la piața activă, aceasta se determină utilizând diferite tehnici de evaluare care includ aplicarea modelelor matematice. Datele utilizate în aceste modele pot fi luate de pe alte piețe active, dacă este cazul. Dacă nu este posibilă identificarea unor astfel de piețe, valoarea justă se determină prin aplicarea raționamentelor proprii. Raționamentele includ determinarea pieței active pe instrumente financiare similare, analiza datelor aferente lichidității și aplicarea modelelor acceptate de conducere. Detaliile privind valoarea justă a instrumentelor financiare deținute de către Grup și Bancă sunt prezentate în Nota 3.f. și Nota 13.

3. Politici contabile materiale

Politicile contabile materiale expuse mai jos au fost aplicate consecvent de către Grup și Bancă pentru toate perioadele prezentate în aceste Situații financiare.

Totodată, Grupul și Banca au adoptat *Amendamentele la IAS 1 și Declarația practică IFRS 2: Dezvăluirea politicilor contabile*, începând cu 1 ianuarie 2023. Chiar dacă amendamentele adoptate nu au rezultat în careva modificări în politicile contabile, acestea pot influența informația privind politicile contabile dezvăluite în această Notă.

Amendamentele prevăd dezvăluirea politicilor contabile "materiale" mai degrabă decât "semnificative". Amendamentele oferă, de asemenea, îndrumări cu privire la aplicarea noțiunii pragului de semnificație la dezvăluirea politicilor contabile, ajutând Grupul și Banca să furnizeze informații utile, specifice de politică contabilă, din care utilizatorii să înțeleagă alte informații din situațiile financiare.

Conducerea a revizuit politicile contabile și a făcut actualizări ne semnificative ale informațiilor prezentate în *Nota 3 Politici contabile materiale*.

a. Reevaluarea soldurilor și tranzacțiilor în valută străină

Tranzacțiile în valută străină sunt înregistrate la rata de schimb din ziua tranzacției. Elementele monetare sunt zilnic reevaluate utilizând cursul oficial al leului moldovenesc. La data de raportare, activele monetare și datoriile denominate în valută sunt convertite la cursul oficial al leului moldovenesc la data de raportare. În perioadele de raportare, cursul oficial al leului moldovenesc față de valutele de referință a fost următorul:

	Anul 2023		Anul 2022	
	mediu pe perioadă	la finele perioadei	mediu pe perioadă	la finele perioadei
USD/MDL	18,1607	17,4062	18,9032	19,1579
EUR/MDL	19,6431	19,3574	19,8982	20,3792
GBP/MDL	22,5714	22,2660	23,3620	23,0402
XDR/MDL	24,2302	23,3534	25,2842	25,4962
XAU/MDL	1 132,5963	1 153,7733	1 093,7311	1 110,3257

Diferențele de schimb valutar rezultate din finalizarea tranzacțiilor la rate de schimb diferite de cele ale stocului valutar sunt recunoscute în situația rezultatului global în venituri și pierderi realizate din diferențe de curs valutar (Nota 3.z și Nota 25).

b. Mijloace bănești și echivalente de numerar

Pentru întocmirea Situației fluxurilor de mijloace bănești, numerarul și echivalentele de numerar cuprind numerarul în valută străină deținut în casă, conturile "Nostro" și plasamentele pe termen scurt în alte bănci și valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova cu scadența mai mică de 3 luni de la data achiziționării. În Bilanțul contabil numerarul este recunoscut la valoare nominală, iar plasamentele pe termen scurt în bănci sunt recunoscute la cost amortizat și sunt prezentate pe bază netă (numerarul în casă în moneda națională fiind compensat cu moneda națională emisă în circulație).

c. Aur monetar

Aurul în Bancă se păstrează în lingouri care corespund cerințelor de certificare internațională și de tranzacționare pe piața monetară. Fiind component al activelor oficiale de rezervă, aurul este considerat activ monetar.

3. Politici contabile materiale (continuare)

c. Aur monetar (continuare)

Pornind de la caracteristicile expuse mai sus, conducerea Băncii conștientizează că IFRS nu acoperă aspectele aferente tratamentului contabil al aurului monetar. Respectiv, considerând prevederile p.10-12 din IAS 8 „Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile și erori” și Cadrul conceptual de raportare financiară revizuit, Banca a determinat ca fiind relevantă aplicarea unei politici contabile specifice aferente aurului monetar, similară celei stabilite pentru contabilizarea instrumentelor financiare și prezentarea dezvoltărilor aferente aurului, în calitatea sa de activ monetar, în componența instrumentelor financiare. Aurul monetar se recunoaște inițial la valoarea justă plus costul de tranzacționare. Ulterior, aurul monetar se reevaluează zilnic conform prețului stabilit de către Bancă în conformitate cu indicatorul $P_{Au\ USD}$ fixat de compania London Gold Market Fixing Ltd.

Reflectarea în evidența contabilă a aurului se efectuează conform metodei costului mediu ponderat. Veniturile și pierderile din reevaluarea aurului monetar la valoarea justă sunt recunoscute în situația rezultatului global și raportate în *Venituri din tranzacții, diferențe de curs valutar și din reevaluarea metalelor prețioase*.

d. Active în organizații financiare internaționale

Activele în organizații financiare internaționale includ contribuția RM în cota la Fondul Monetar internațional (FMI) și disponibilitățile în D.S.T ale Băncii Naționale a Moldovei la Fondul Monetar internațional (FMI).

Contribuția RM în cota la FMI reprezintă cota de participație a Republicii Moldova la FMI și reprezintă o investiție strategică. Contribuția RM în cota la FMI este stabilită în Drepturi Speciale de Tragere (XDR), dar evidența ei se ține în MDL cu reevaluarea lunară, în ultima zi lucrătoare a lunii gestionare, la cursul XDR față de leul moldovenesc, calculat de FMI. Valoarea cotei fiind stabilită în XDR aproximează cel mai bine valoarea justă a acesteia, deoarece este prețul la care cotele sunt „cumpărate și vândute”, similar celei mai recente revizuirii ale cotelor la FMI.

Considerând că IFRS nu prevăd tratament aliniat pentru contabilitatea cotelor la FMI, se ia în considerare cel mai apropiat echivalent. Cota este o formă de participare în Fondul Monetar Internațional și, prin urmare, are o anumită analogie cu o participație la capitalul unei entități (instrumente de capital). Cota RM la FMI fiind o participație strategică, conducerea Băncii a ales să aplice evaluarea la valoarea justă prin AERG.

Conform Hotărârii Parlamentului (HP) nr.1107/1997 de aderare a Republicii Moldova la FMI și Statutului FMI, Banca a fost împuternicită să fie agentul Republicii Moldova la FMI, agentul fiscal și depozitarul FMI în Republica Moldova. Parlamentul, în temeiul HP nr.1107/1997 și Legii nr.548/1995 a împuternicit Banca să efectueze, în numele Republicii Moldova, toate operațiunile și tranzacțiile autorizate conform prevederilor statutului FMI și să primească orice sumă care poate fi plătită sau transferată Republicii Moldova în operațiunile și tranzacțiile autorizate conform diferitelor prevederi ale Statutului FMI.

Subscrierile la Cota FMI sunt efectuate de către Banca Națională a Moldovei, în temeiul Legii nr.548/1995 și legilor speciale, prin care Banca e mandată să își asume toate obligațiile pentru efectuarea subscrierii la FMI conform cerințelor Fondului.

Banca Națională ca agent al Republicii Moldova poate să-și asume obligații și să execute tranzacții ce țin de participarea Republicii Moldova la organizațiile internaționale, inclusiv FMI. Poziția de guvernator al Republicii Moldova în cadrul Consiliului de Guvernatori al FMI este deținută de către guvernatorul Băncii, iar cea de guvernator supleant – de către primviceguvernatorul Băncii.

3. Politici contabile materiale (continuare)

d. Active în organizații financiare internaționale (continuare)

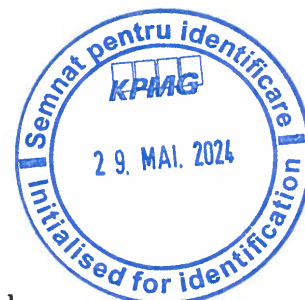
Considerând că Banca este împuternicită prin lege să reprezinte Republica Moldova la FMI, să-și asume și să efectueze operațiuni cu FMI, să efectueze subscrierile cotei la FMI, să încaseze sume în numele Republicii Moldova de la FMI, să desemneze reprezentanții săi în organul de conducere al FMI, precum și să acționeze în calitate de agent fiscal și depozitar al FMI, în relația operațiunilor Republicii Moldova cu FMI, cu excepția celor direct atribuibile Guvernului Republicii Moldova, Banca reprezintă principal și recunoaște activele și datoriile din aceste operațiuni în bilanțul său contabil.

Disponibilitățile în D.S.T reprezintă contul curent deschis la FMI care este evaluat la cost amortizat, fiind de natura plasamentelor pe termen scurt.

e. Instrumente financiare

Instrumentele financiare ale Băncii cuprind:

- Numerar și plasamente pe termen scurt
- Active în organizații financiare internaționale
- Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova
- Credite acordate băncilor și altor persoane
- Valori mobiliare investiționale
- Investiții în filiale
- Instrumente derivate
- Moneda națională în circulație
- Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova
- Disponibilități ale băncilor și ale altei clientele
- Certificate emise de Banca Națională a Moldovei
- Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale

Instrumentele financiare ale filialei cuprind în exclusivitate valori mobiliare de stat.

Recunoașterea activelor și datoriilor financiare

Activele și datoriile financiare nederivate sunt recunoscute în Bilanțul contabil utilizând contabilitatea la data decontării, atunci când instrumentele sunt primite sau livrate (instrumentele măsurate la cost amortizat: plasamente, credite acordate, valorile mobiliare de stat procurate prin reemisiune). Cumpărările și vânzările standard ale activelor și datoriilor financiare sunt recunoscute la data decontării (procurările de valori mobiliare investiționale măsurate la valoarea justă prin AERG, certificatele BNM).

Derecunoașterea activelor și datoriilor financiare

Un activ financiar este derecunoscut atunci când expiră drepturile contractuale asupra fluxurilor de mijloace bănești care decurg din activul financiar sau când transferă drepturile contractuale de a primi fluxurile de mijloace bănești din activul financiar într-o tranzacție în care, substanțial, toate riscurile și beneficiile aferente deținerii activului financiar sunt transferate. O datorie financiară este derecunoscută atunci când obligațiunile contractuale aferente datoriei financiare au fost stinse sau anulate, sau au expirat.

Modificarea substanțială a activelor și datoriilor financiare

O modificare substanțială a condițiilor unui instrument financiar (activ sau datorie) existent sau a unei părți a acestuia (fie că se poate sau nu atribui dificultăților financiare în care se află debitorul) este contabilizată drept o derecunoaștere a instrumentului financiar inițial și recunoașterea unui instrument financiar nou.

3. Politici contabile materiale (continuare)

e. Instrumente financiare (continuare)

O modificare substanțială a condițiilor unui instrument financiar este determinată pe baza judecății expert, în primul rând, prin evaluarea factorilor calitativi ai modificării și, ulterior, aplicând evaluarea cantitativă a efectului modificării.

Factorii calitativi care reprezintă o modificare substanțială sunt cel puțin: modificarea valutei instrumentului, introducerea unor factori variabili, care fac ca instrumentul nou să nu mai reprezinte doar plăți de principal și dobândă, și înlocuirea debitorului inițial cu un nou debitor.

Evaluarea factorilor cantitativi se realizează prin cuantificarea efectului modificării asupra fluxurilor de numerar ale instrumentului inițial.

Astfel, o modificare a condițiilor se consideră substanțială dacă valoarea prezentă actualizată a fluxurilor de numerar conform noilor condiții, inclusiv orice taxe plătite minus orice taxe primite și actualizate utilizând rata inițială a dobânzii efective a instrumentului modificat, este cu cel puțin 10% diferită de valoarea prezentă actualizată a fluxurilor de numerar rămase din instrumentul financiar inițial. Evaluarea cantitativă va include toate modificările simultane ale condițiilor instrumentului, modificările, la fel, fiind considerate la nivelul instrumentului total.

Clasificarea activelor și datoriilor financiare

La recunoașterea inițială, activele financiare se clasifică în următoarele categorii: active financiare evaluate la cost amortizat, active financiare evaluate la valoarea justă prin AERG și active financiare evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere.

Un activ financiar este evaluat la cost amortizat dacă sunt îndeplinite ambele condiții:

- 1) activul financiar este deținut în cadrul unui model de afaceri al cărui obiectiv este de a deține activele financiare pentru a colecta fluxurile de mijloace bănești contractuale și
- 2) termenele contractuale ale activului financiar generează, la anumite date, fluxuri de mijloace bănești care sunt exclusiv plăți ale principalului și ale dobânzii aferente valorii principalului datorat.

Costul amortizat al unui activ financiar sau al unei datorii financiare este valoarea la care activul financiar sau datoria financiară este evaluat(ă) la recunoașterea inițială minus rambursările de principal, plus sau minus amortizarea cumulată, utilizând metoda dobânzii efective pentru fiecare diferență dintre valoarea inițială și valoarea la scadență și minus orice reducere pentru depreciere.

După recunoașterea inițială, activele financiare evaluate la cost amortizat sunt evaluate ulterior la costul amortizat utilizând metoda dobânzii efective și diminuat cu valoarea reducerilor pentru pierderi de credit așteptate. Pierderea de credit așteptată și veniturile din dobânzi sunt recunoscute în situația rezultatului global (Venituri din dobânzi, Cheltuieli privind deprecierea activelor financiare).

Din categoria activelor evaluate la cost amortizat fac parte valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova, creditele acordate băncilor și altor persoane, valorile mobiliare investiționale în valută străină din tranșa de investiții, precum și mijloacele deținute în conturile "Nostro" în valută străină, depozitele la termen în valută străină și disponibilitățile în DST la FMI.

Un activ financiar este evaluat la valoarea justă prin AERG dacă sunt îndeplinite ambele condiții:

3. Politici contabile materiale (continuare)

e. Instrumente financiare (continuare)

- 1) activul financiar este deținut în cadrul unui model de afaceri al cărui obiectiv este îndeplinit atât prin colectarea fluxurilor de mijloace bănești contractuale, cât și prin vânzarea activelor financiare și
- 2) termenele contractuale ale activului financiar generează, la anumite date, fluxuri de mijloace bănești care sunt exclusiv plăți ale principalului și ale dobânzii aferente valorii principalului datorat.

Din această categorie fac parte valorile mobiliare investiționale în valută străină din tranșa de lichiditate, inclusiv valorile mobiliare în valută străină gestionate extern (*a se vedea Nota 4.1. Riscul financiar*) și contribuția RM în cota la FMI.

Celelalte active financiare, care nu corespund criteriilor de evaluare fie la cost amortizat, fie la valoarea justă prin AERG sunt clasificate și evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere.

Din această categorie fac parte instrumentele derivate (forward și swap).

Datoriile financiare nederivate sunt clasificate și evaluate la cost amortizat, instrumentele derivate înregistrate în conturile de datorie fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere.

Determinarea modelului de afaceri

Modelul de afaceri al unui activ financiar se determină la nivelul portofoliului în care acesta este deținut, portofoliile reflectând cel mai relevant modalitatea de gestiune a activelor și de prezentare a informațiilor către conducere.

La stabilirea modelului de afaceri aferent gestionării diferitelor clase de active financiare din activele oficiale de rezervă (rezerve valutare) se analizează obiectivele de constituire și gestionare a fiecărei tranșe a rezervelor valutare, activitatea aferentă vânzărilor din portofolii (frecvența, volumele și perioadele), factorii pe care se bazează deciziile conducerii în gestiunea activelor de rezervă, parametrii de risc pentru administrarea rezervelor valutare, evaluarea performanței și semnificația relativă a diferitelor surse de venit.

În cazul instrumentelor financiare în moneda națională, care includ, în principal, valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova și instrumentele de politică monetară (credite acordate băncilor, repo), la stabilirea modelului de afaceri se ține cont de obiectivele deținerii instrumentelor financiare în portofolii, obiectivele de politică monetară, frecvența și volumul vânzărilor din portofolii și de alte particularități ale acestora în baza cadrului legislativ și normativ privind atribuțiile Băncii.

Determinarea caracteristicilor fluxurilor de numerar – exclusiv plăți ale principalului și ale dobânzii

Determinarea caracteristicilor fluxurilor de numerar se aplică la nivel de instrument financiar, pentru a verifica dacă acestea reprezintă doar plăți de principal și dobânzi. În scopul evaluării testului privind caracteristicile fluxurilor de numerar, principalul este definit drept valoarea justă a unui activ financiar la data recunoașterii inițiale, iar dobânda drept remunerarea primită pentru efectul în timp al banilor și riscul de credit asociat principalului pentru o perioadă anumită și pentru alte riscuri și costuri generice (lichiditate, administrative etc.), precum și o anumită rentabilitate, în cazul în care este urmărită conform cadrului legislativ.

3. Politici contabile materiale (continuare)

e. Instrumente financiare (continuare)

În determinarea dacă fluxurile de numerar sunt doar plăți de principal și dobândă, se analizează condițiile contractuale și termenele instrumentului, pentru a identifica dacă există termene care pot modifica timpul sau valoarea fluxurilor de numerar care nu ar respecta termenul de principal și dobânzi. În acest sens, se analizează condițiile de răscumpărare anticipată sau de extindere a termenelor instrumentului (obligațiuni de stat), evenimentele contingente, actualizarea dobânzii pentru instrumentele cu dobândă variabilă sau alte modificări ale instrumentului (instrumente indexate la rata inflației, rate de referințe ajustate cu periodicități diferite de durata ratei etc.) care pot modifica remunerarea pentru efectul în timp al banilor.

Reclasificarea activelor și datoriilor financiare

Activele financiare nu sunt reclasificate după recunoașterea inițială, cu excepția cazurilor în care se modifică modelul de afaceri în care este administrat activul respectiv.

f. Valoarea justă a instrumentelor financiare

Valoarea justă reprezintă prețul care ar putea fi încasat pentru vânzarea unui activ sau plătit pentru transferul unei datorii într-o tranzacție reglementată între participanții de pe piață, la data evaluării. O evaluare la valoarea justă presupune că tranzacția de vânzare a activului sau transferul datoriei are loc pe piața principală pentru activ sau datorie, în absența unei piețe principale, pe cea mai avantajoasă piață pentru activ sau datorie.

Valorile mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă sunt clasificate ca active financiare la valoarea justă prin AERG, pierderile sau veniturile din reevaluarea lor la valoarea de piață fiind recunoscute în Alte elemente ale rezultatului global, iar la derecunoașterea (vânzarea) acestora fiind reclasificate în situația rezultatului global în categoria Venituri/(pierderi) din reevaluarea valorilor mobiliare. Diferențele de curs valutar aferente reevaluării valorilor mobiliare sunt recunoscute similar în Alte elemente ale rezultatului global, la derecunoaștere (vânzare) fiind reclasificate în Venituri/ (pierderi) din tranzacții și diferențe de curs valutar.

Considerând caracteristicile specifice ale cotei în FMI (drepturile alocate, modalitatea de aderare și structurarea derecunoașterii, beneficiile alocate) și lipsa pieței și tranzacțiilor cu astfel de instrumente, gradul înalt de siguranță și acceptare pe piața internațională, valoarea contabilă a cotei Republicii Moldova în Fondul Monetar Internațional reprezintă valoarea justă a acesteia.

Valoarea justă a instrumentelor financiare evaluate la cost amortizat este stabilită utilizând informațiile disponibile pe piață și metodologiile corespunzătoare de evaluare, cum ar fi tehnicile fluxurilor bănești decontate. La aplicarea tehnicilor fluxurilor bănești decontate, fluxurile bănești estimate pentru viitor sunt bazate pe cele mai bune decizii ale conducerii și rata scontului este o rată de piață la data bilanțului contabil cu condiții și termene similare. Totodată, este necesar ca raționamentele profesionale să fie aplicate la interpretarea datelor de piață pentru obținerea valorii juste estimate.

Valoarea justă a valorilor mobiliare de stat deținute în portofoliu (pentru scadențele care nu au fost tranzacționate recent pe piața secundară) se estimează prin obținerea la data de raportare a ratelor noi de dobândă (curente pe piață) pentru fiecare scadență a valorilor mobiliare de stat din curba ratelor curente ale dobânzilor pentru instrumentele care au o piață activă a valorilor mobiliare de stat, ajustate la indicatori relevanți.

3. Politici contabile materiale (continuare)

f. Valoarea justă a instrumentelor financiare (continuare)

La clasificarea valorii juste a instrumentelor financiare se utilizează ierarhia valorii juste care reflectă semnificația intrărilor de date utilizate pentru efectuarea evaluărilor respective. În cazul în care piața activă a valorilor mobiliare de stat este alta decât piața primară (interbancară), valoarea de piață se determină prin metodologii interne și referințe la dobânzile similare ale pieței active pentru instrumentele respective.

Ierarhia valorii juste cuprinde următoarele trei niveluri:

- **Nivelul 1:** prețurile cotate (neajustate) de pe piețele active pentru activele sau obligațiunile identice.

La această categorie sunt atribuite valorile mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG.

- **Nivelul 2:** intrările, altele decât prețurile cotate, incluse în nivelul 1 care sunt observabile pentru active sau obligațiuni, fie direct (drept prețuri), fie indirect (derivate din prețuri), bazate pe prețuri indicative ale brokerilor sau prețuri de consens sau indicative ale prestatorilor de servicii de preț (Bloomberg, ICE).

La această categorie sunt atribuite o parte din valorile mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG, care la data de raportare au prețurile externe pentru același titlu care pot fi observate în mod regulat de la un număr rezonabil de creatori de piață care sunt activi în acest titlu, dar aceste prețuri nu reprezintă prețuri direct tranzacționabile. Aceste prețuri includ, printre altele, prețurile oferite de servicii de stabilire a prețurilor de consens cu un număr rezonabil de contribuitori care sunt formatori de piață activi, precum și cotații indicative de la brokeri și/sau dealeri activi.

- **Nivelul 3:** intrările pentru active sau obligațiuni care nu se bazează pe datele observabile pe piață (intrări neobservabile).

La această categorie sunt atribuite contribuția RM în cota la FMI evaluată la valoarea justă prin AERG în calitate de investiție strategică și instrumentele derivate.

Cu referire la verificarea valorii juste a activelor financiare sunt instituite controale și anume verificarea datelor observabile, aplicarea diferitor modele de evaluare în baza cotațiilor observabile și analiza schimbărilor majore apărute între perioade.

Clasificarea valorii juste a activelor financiare în cele trei niveluri este expusă în Nota 13.

g. Deprecierea activelor financiare

Activele financiare evaluate la cost amortizat și la valoarea justă prin AERG sunt testate pentru depreciere conform modelului de depreciere bazat pe pierderile din credit așteptate. Pierderile din credit așteptate reprezintă o estimare ponderată a probabilității pierderilor din risc de credit. Acestea sunt evaluate ca valoare prezentă actualizată a diferenței dintre fluxurile de mijloace bănești contractuale datorate Băncii și fluxurile de mijloace bănești pe care Banca se așteaptă să le primească ca urmare a ponderării mai multor scenarii economice viitoare, actualizate utilizând rata dobânzii efective.

Banca aplică un model de depreciere din 3 stadii în abordarea privind pierderile de credit așteptate. Modelul de depreciere se aplică instrumentelor financiare evaluate la cost amortizat și celor evaluate la valoarea justă prin AERG și nu se aplică instrumentelor financiare evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere. În cadrul celor 3 stadii de depreciere, activele financiare pot migra dintr-un stadiu în altul în baza modificării riscului de credit față de recunoașterea inițială.

3. Politici contabile materiale (continuare)

g. Deprecierea activelor financiare (continuare)

Stadiul 1: Pentru activele financiare din stadiul 1, pierderile de credit așteptate se calculează pentru o perioadă de 12 luni, aplicând și probabilitatea de înregistrare a pierderilor valabilă pentru o perioadă de 12 luni.

Stadiul 2: În cazul unei creșteri semnificative a riscului de credit față de recunoașterea inițială, activul financiar migrează spre stadiul 2. Pentru activele financiare din stadiul 2, se calculează pierderea de credit așteptată pe toată perioada de viață a activului, aplicând o probabilitate de înregistrare a pierderilor ce acoperă scadența reziduală a activului financiar.

Stadiul 3: Criteriul de migrare în stadiul 3 reprezintă atribuirea statutului de depreciat activului financiar. Calculul pierderii de credit așteptate se efectuează pe toată perioada de viață a activului.

La recunoașterea inițială, activele financiare aferente rezervelor valutare și instrumentelor în moneda națională au fost clasificate în stadiul 1, fiind considerate active financiare cu risc scăzut.

O creștere semnificativă a riscului de credit asociat unui instrument financiar din cadrul rezervelor valutare reprezintă o retrogradare a ratingului emitentului sub nivelul minim admisibil (A-) conform *Regulamentului cu privire la gestionarea rezervelor internaționale*. În cazul instrumentelor financiare în moneda națională, o creștere semnificativă a riscului de credit reprezintă o retrogradare conform metodologiilor interne a activelor în moneda națională. În acest caz, instrumentul financiar va fi clasificat în stadiul 2, iar pierderea de credit așteptată va fi calculată pe toată perioada instrumentului, până la scadența acestuia. De asemenea, o întârziere a plății de peste 30 de zile reprezintă un factor determinant de migrare a activului din stadiul 1 în stadiul 2 pentru toate activele financiare deținute de către Bancă.

La fiecare dată de raportare Banca evaluează dacă există dovezi sau indicii de depreciere a instrumentelor financiare evaluate la cost amortizat și valoarea justă prin AERG.

Un activ financiar este considerat depreciat în cazul incapacității emitentului sau contrapărții de a-și onora obligațiunile contractuale. Banca consideră un instrument financiar ca fiind depreciat și îl clasifică în stadiul 3 atunci când unul sau mai multe evenimente de depreciere au survenit după recunoașterea inițială, ce au un impact negativ asupra fluxurilor de numerar estimate. Indicii sau evenimente care reprezintă dovadă că un activ este depreciat sunt:

- dificultate financiară semnificativă a debitorului sau a emitentului;
- o încălcare a contractului, cum ar fi o nerespectare a obligațiilor sau o restanță;
- dispariția unei piețe active pentru acel activ financiar din cauza dificultăților financiare;
- acordarea unor concesi debitorului, din motive economice sau contractuale legate de dificultățile financiare ale debitorului, pe care Banca nu ar lua-o în considerare în alt mod;
- devine probabil că debitorul va intra în faliment sau într-o altă formă de reorganizare.

3. Politici contabile materiale (continuare)

g. Deprecierea activelor financiare (continuare)

Un instrument financiar din categoria rezervelor valutare va fi clasificat în stadiul 3 când ratingul său este diminuat succesiv și trece din categoria “investment grade” în cea “junk” (rating inferior celui de “BBB-”). În cazul activelor financiare în moneda națională, un instrument financiar va fi clasificat în stadiul 3 în cazul în care acesta migrează în categoria „Depreciat” conform modelelor și sistemului de rating intern aplicabil pentru instrumentele de datorie (credite acordate altor persoane, valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova). De asemenea, o întârziere a plății de peste 90 de zile reprezintă un factor determinant de migrare a activului din stadiul 2 în stadiul 3 în cazul instrumentelor financiare din rezervele valutare, valorilor mobiliare emise de Guvernul RM și expunerilor față de băncile licențiate.

Instrumentele financiare aferente rezervelor valutare ce au un rating BBB- și superior acestuia, cărora li se atribuie calificativul “investment grade” sunt considerate cu risc scăzut. Calificativul de “investment grade” al unui instrument financiar indică o probabilitate scăzută de depreciere a emitentului. Instrumentele cu rating cuprins între “AAA” și “AA” sunt considerate cu bonitate înaltă, ce denotă o capacitate înaltă a emitentului de a-și onora obligațiunile contractuale. Instrumentele cu rating cuprins între “A” și “BBB” au o bonitate medie, ce denotă o capacitate înaltă a emitentului de a-și onora plățile. În acest caz, emitenții au o situație stabilă, își pot achita datoriile, dar ar putea întâmpina unele dificultăți în cazul deteriorării mediului economic. Totodată, instrumentele cu rating “BB”, “B” și “CCC” au o bonitate joasă și sunt considerate investiții speculative sau “junk”. Emitenții acestor instrumente au o vulnerabilitate ridicată la modificarea condițiilor economice, cu impact semnificativ asupra capacității de plată, în cazul unor recesiuni sau deteriorări ale condițiilor mediului economic.

Având în vedere că, în conformitate cu *Regulamentul cu privire la gestionarea rezervelor internaționale*, ratingul minim în care poate fi efectuată o investiție constituie “A-” și este determinat ca ratingul mediu calculat în baza cotațiilor celor 3 agenții de rating (Standard & Poor’s, Moody’s și Fitch Ratings), activele financiare din portofoliul de investiții al Băncii sunt considerate cu risc scăzut, excepție făcând deținerile aferent conturilor corespondente menținute în scopul unor necesități operaționale, expunerea fiind ne semnificativă.

În cazul valorilor mobiliare emise de Guvernul RM, o creștere semnificativă a riscului de credit se determină pe bază de evoluție cumulativă a unei serii de indicatori monitorizați peste nivelurile - limită setate în modelele interne (inclusiv nivelul de îndatorare, modificarea rating-ului atribuit de Moody’s, capacități de rambursare, retrogradări, restanțe, restructurări defavorabile etc.). Valorile mobiliare de stat emise în moneda națională deținute în portofoliul Băncii sunt tratate ca instrumente financiare cu risc de credit scăzut (clasificate în Stadiul 1), considerând sustenabilitatea indicatorilor de datorie și factorii macroeconomici încorporați în modelele financiare de analiză a expunerii Guvernului Republicii Moldova în relație cu Banca, precum și lipsa cazurilor de default al instrumentelor mobiliare de stat emise în moneda națională. Modelul de depreciere determinat ia în considerare scenariu în care se includ probabilități de default determinate de agențiile de rating internaționale și pierderile în caz de default în cazul emitenților suverani din categoria de rating similară Republicii Moldova din istoricul țărilor care au intrat în default pe moneda locală și cu caracteristici similare.

Formula de calcul a pierderilor de credit așteptate este derivată prin determinarea expunerii la default (EAD), probabilității de default (PD) și pierderii în caz de default (LGD). În determinarea pierderilor de credit așteptate și scenariile utilizate, Banca aplică:

3. Politici contabile materiale (continuare)**g. Deprecierea activelor financiare (continuare)**

- pentru instrumente financiare aferente rezervelor valutare – informațiile derivate din raportul “*Annual Corporate Default Study and Rating Transitions*” publicat anual de agenția de rating Standard & Poor’s, ratele de default cumulative “*Sovereign Foreign – Currency Cumulative Average Default Rates With Rating Modifier*” și “*Sovereign Local-Currency Cumulative Average Default Rates With Rating Modifier*” din raportul “*Annual Sovereign Default Study and Rating Transitions*” publicat anual de agenția de rating Standard & Poor’s;
- pentru valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova – informații derivate și rate de default cumulative din rapoartele „*Sovereign default and recovery rates*” și “*Rating Symbols and Definitions*” aferent categoriei de rating a Republicii Moldova publicate de către agenția Moody’s;
- pentru alte active în moneda națională – modele interne de determinare a probabilităților de default, factori macroeconomici în aplicarea informațiilor viitoare.

Totodată, în vederea estimării scenariilor aplicabile valorilor mobiliare de stat, precum și ponderii acestora se analizează: respectarea termenelor de plată a obligațiilor contractuale de către Ministerul Finanțelor cu privire la valorile mobiliare de stat; evoluția perspectivei (outlook) și ratingului atribuit Republicii Moldova de către agenția de rating Moody’s față de nivelul înregistrat la recunoașterea inițială; sustenabilitatea indicatorilor de datorie analizată prin monitorizarea indicatorilor publicați în baza datelor publicate bianual de către FMI (World Economic Outlook Database).

În cazul estimării pierderilor de credit așteptate pe toată perioada instrumentului financiar până la scadența acestuia, pentru fiecare an se estimează probabilitatea de default marginală. Totodată, probabilitatea de default marginală într-un anumit an se va aplica doar eșantionului care a supraviețuit default-ului în anul sau anii precedenți.

h. Acorduri repo

Acordurile repo reprezintă tranzacții de vânzare /cumpărare a valorilor mobiliare cu angajamentul răscumpărării /vânzării lor ulterioare la o dată prestabilită și la un preț anterior convenit. Banca utilizează aceste acorduri în scopul absorbției de lichiditate (reverse repo) sau în scopul injectării de lichiditate pe piață (repo).

Valorile mobiliare vândute /cumpărate cu un angajament simultan de răscumpărare/ vânzare la o dată anumită sunt recunoscute în bilanțul contabil ca operațiuni reverse repo/ repo la data decontării la valoarea justă. În cazul valorilor mobiliare vândute cu angajament simultan de răscumpărare, acestea nu sunt derecunoscute din bilanțul contabil, rămânând în portofoliul Băncii de *Valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova*. În cazul valorilor mobiliare cumpărate cu angajament simultan de vânzare, operațiunea se recunoaște drept *Credite acordate băncilor și altor persoane*, valorile mobiliare procurate fiind recunoscute în calitate de garanție a creditelor acordate.

Diferența dintre prețul de vânzare și prețul de răscumpărare reprezintă cheltuieli cu dobânzi, iar diferența dintre prețul de cumpărare și prețul de revânzare reprezintă venituri din dobânzi calculate utilizând metoda ratei dobânzii efective. Dobânda se calculează lunar în ultima zi lucrătoare a lunii gestionare și la scadența tranzacțiilor repo.

3. Politici contabile materiale (continuare)

i. Operațiuni forward

Tranzacțiile valutare forward și etapele forward ale swap-urilor, ce implică un schimb de valută străină la o dată ulterioară, contra lei moldovenești sau contra altă valută străină, reprezintă instrumente financiare derivate, recunoscute la valoarea justă prin contul de profit sau pierdere cu reflectarea valorii noționale în conturile extrabilanțiere, utilizând contabilitatea la data tranzacționării la cursul spot al tranzacției.

Valoarea noționalului operațiunilor valutare la termen (forward și etapele forward ale swap-urilor) înregistrate în conturile extrabilanțiere se reevaluează începând cu data încheierii tranzacției conform condițiilor operațiunilor de bază la cursul oficial al leului moldovenesc față de valutele străine.

Operațiunile forward sunt înregistrate în bilanț ca active dacă valoarea lor justă este pozitivă și ca obligațiuni dacă valoarea justă este negativă. Diferențele de curs valutar, dobânda și ajustările la valoarea justă a operațiunilor forward sunt reflectate în situația rezultatului global în categoria *Venituri din tranzacții cu active financiare evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere*.

j. Investiții în filiale

Investiția în filiale se recunoaște inițial în situațiile financiare individuale la valoarea justă a contraprestației transferate la data obținerii controlului, fondării, formele posibile ale contraprestației fiind numerarul și alte active (bunuri).

Investiția în filială (contribuția în capital, aporturile adiționale) se recunoaște atunci când Banca are un angajament contractual de a face contribuția, care corespunde definiției de activ. După recunoașterea inițială, investițiile în filiale sunt evaluate în situațiile financiare individuale la cost, minus pierderile din depreciere. Veniturile din dividende de la filiale sunt recunoscute în situația individuală a rezultatului global al exercițiului la data la care este stabilit dreptul de a primi și este probabil ca aceste dividende să fie colectate. Dividendele sunt reflectate ca o componentă a altor venituri.

k. Interese care nu controlează

Banca prezintă interesele care nu controlează în bilanțul contabil consolidat, în cadrul capitalului și rezervelor, separat de capitalul și rezervele Băncii Naționale a Moldovei. Interesele care nu controlează se măsoară direct proporțional cu procentul deținut în activul net al filialei. Orice modificare a procentului de deținere care nu are ca efect pierderea controlului se înregistrează ca o tranzacție de capital.

La pierderea controlului asupra unei filiale, activele, datoriile, precum și valoarea contabilă a oricăror interese care nu controlează sunt derecunoscute la data pierderii controlului. Orice câștig sau pierdere rezultat este recunoscut în profit sau pierdere. Orice cotă rămasă în capitalul fostei filiale este evaluată la valoarea justă după pierderea controlului.

l. Tranzacțiile eliminate la consolidare

Investiția în filiale se consolidează, cu eliminarea tranzacțiilor și soldurilor aferente din soldurile și tranzacțiile efectuate între Bancă și filiale. Grupul și Banca aplică aceleași politici contabile. În scop informativ în aceste situații financiare se prezintă și rezultatul consolidat aferent activității Băncii și activității filialei.

3. Politici contabile materiale (continuare)**m. Imobilizări corporale**

Imobilizările corporale sunt înregistrate la cost minus amortizarea acumulată și pierderile acumulate din depreciere.

Cheltuielile privind reparațiile curente și întreținerea sunt înregistrate la cheltuieli din exploatare în momentul realizării lor.

Cheltuielile aferente imobilizărilor corporale, efectuate după darea în exploatare a acestora, sunt recunoscute ca active doar dacă aceste cheltuieli îmbunătățesc condiția activului peste limitele standardului de performanță evaluat inițial.

Amortizarea imobilizărilor corporale se calculează prin metoda liniară, folosindu-se următoarele rate de amortizare:

	Ani
Clădiri și construcții conexe, construcții speciale	5 – 60
Mijloace de transport	5 – 10
Instalații tehnice, sisteme de protecție etc.	3 – 20
Mobilier, tehnică de calcul și alte imobilizări corporale	3 – 15

Un element al imobilizărilor corporale este derecunoscut la cedare sau atunci când nu se mai așteaptă beneficii economice viitoare din utilizarea sau cedarea acestuia. Ratele de amortizare și termenele de utilizare sunt reverificate la fiecare dată de raportare.

n. Imobilizări necorporale

Imobilizările necorporale reprezintă costurile de achiziție ale programelor informatice. Acestea sunt amortizate folosind metoda liniară pe duratele estimate de viață. Rata anuală de amortizare se determină în funcție de durata de utilizare a activului care se stabilește la momentul dării în exploatare a acestuia, în funcție de perioada în care se preconizează să fie folosit activul sau pe perioada drepturilor contractuale. La 31 decembrie 2023, durata de utilizare a imobilizărilor necorporale aflate în exploatare era de la 1 an până la 10 ani.

Costurile asociate menținerii elementelor de programe informatice sunt recunoscute în situația rezultatului global în momentul în care sunt efectuate. Un element al imobilizărilor necorporale este derecunoscut la cedare sau atunci când nu se mai așteaptă beneficii economice viitoare din utilizarea sau cedarea acestuia. Ratele de amortizare și termenele de utilizare sunt reverificate la fiecare dată de raportare.

o. Moneda națională în circulație

Moneda națională (bancnotele și monedele) este recunoscută la valoarea nominală la punerea acesteia în circulație și este derecunoscută la retragerea acesteia din circulație. Moneda națională în circulație este evaluată la cost amortizat. În scop de prezentare, moneda națională în circulație se diminuează cu moneda națională în casa Băncii.

Costurile producerii monedei naționale se reflectă în situația rezultatului global pe măsura suportării acestora.

Bancnotele și monedele comemorative și jubiliare sunt recunoscute la data punerii în circulație la valoarea nominală. Bancnotele și monedele comemorative și jubiliare sunt comercializate la preț de vânzare, iar diferența dintre prețul de vânzare și valoarea nominală se reflectă în categoria "Alte venituri".

3. Politici contabile materiale (continuare)

p. Disponibilități ale băncilor

Disponibilitățile băncilor includ mijloacele pe conturile „Loro” și cele curente ale băncilor rezidente și nerezidente, precum și depozitele acceptate de la bănci și dobânzile calculate aferente acestora.

Disponibilitățile băncilor includ *inter alia* și rezervele obligatorii, pe care băncile trebuie să le mențină în conturile deschise la Bancă în conformitate cu cerințele prudențiale și de politică monetară. În bilanțul contabil disponibilitățile băncilor sunt prezentate la cost amortizat, inclusiv în cazul depozitelor acceptate. Datorită caracterului de scurtă durată a acestora, conducerea Băncii estimează că valoarea de bilanț aproximează valoarea lor justă.

q. Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova

Disponibilitățile Guvernului includ mijloacele bugetului de stat deținute în moneda națională și în valută străină la Banca Națională, precum și depozitele la vedere și la termen ale Ministerului Finanțelor. Acestea se evaluează în bilanțul contabil la cost amortizat.

r. Disponibilități ale altor clienți

Disponibilitățile altor clienți includ contul curent al Fondului de garantare a depozitelor, contul „Loro” temporar al Centrului de casă și decontări din Tiraspol, contul curent al Depozitarului central de valori mobiliare (în situațiile financiare individuale), conturile curente ale societăților emitente de monedă electronică etc. Acestea se evaluează în bilanțul contabil la cost amortizat.

s. Certificate emise de Banca Națională a Moldovei

Certificatele emise de Banca Națională a Moldovei reprezintă valori mobiliare emise cu scont. Certificatele emise de Bancă se recunosc la data decontării la prețul de vânzare, care reprezintă valoarea justă a acestora. După recunoașterea inițială certificatele se evaluează la cost amortizat, utilizând metoda ratei dobânzii efective, cu calcularea și reflectarea amortizării scontului în ultima zi lucrătoare a fiecărei luni și la data scadenței certificatelor Băncii.

t. Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale

Obligațiunile față de organizațiile internaționale includ conturile 1 și 2 ale FMI deschise la Bancă, creditele acordate de FMI Băncii (separat de cele direcționate Guvernului Republicii Moldova) și alte conturi și disponibilități ale altor organizații financiare internaționale.

Obligațiunile față de organizațiile financiare internaționale sunt recunoscute inițial la valoarea justă, iar ulterior sunt evaluate la cost amortizat. Orice diferență între încasățile nete și valoarea de răscumpărare este recunoscută în situația rezultatului global pe parcursul perioadei până la scadență.

u. Alte obligațiuni

Alte obligațiuni includ obligațiuni financiare și nefinanciare.

Obligațiunile financiare cuprind obligațiuni față de bugetul de stat privind profitul disponibil pentru distribuire, obligațiunile comerciale, obligațiunile aferente contractelor de leasing, obligațiunile față de personal, inclusiv provizioane pentru concedii neutilizate etc. Acestea se evaluează la cost amortizat.

Obligațiunile nefinanciare includ venituri amânate din granturi primite și alte datorii nemonetare.

3. Politici contabile materiale (continuare)

v. Capital și rezerve

Capitalul și rezervele Băncii Naționale a Moldovei

Banca tinde să mențină capitalul său la nivelul necesar pentru atingerea obiectivului stabilit în *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei*. Capitalul Băncii include:

- Capitalul statutar:
  - Capitalul autorizat
  - Fondul general de rezervă
- Conturi de rezervă ale veniturilor nerealizate
- Alte conturi de rezervă, în conformitate cu cerințele IFRS.

Conform prevederilor *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*, capitalul statutar este dinamic și se formează din profitul anului disponibil pentru distribuire, din veniturile obținute conform art. 64 alin. (3) din legea sus-menționată și /sau din contribuțiile Guvernului, până când mărimea acestuia va atinge 10% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii (care reprezintă totalitatea obligațiunilor reflectate în bilanțul contabil al Băncii, cu excepția obligațiunilor față de Guvern și a celor față de Fondul Monetar Internațional).

Capitalul autorizat este subscris și deținut exclusiv de către stat, el nu este transferabil și nu poate fi grevat cu sarcini. Nicio reducere a nivelului obligațiunilor monetare, atât pe parcursul, cât și la finele anului financiar, nu implică diminuarea capitalului statutar creat anterior.

Fondul general de rezervă se utilizează exclusiv pentru acoperirea pierderilor înregistrate de către Bancă la încheierea anului financiar, după defalcarea veniturilor nerealizate la rezerve pentru venituri nerealizate și acoperirea pierderilor nerealizate din contul rezervelor pentru venituri nerealizate. În cazul în care rezervele pentru veniturile nerealizate nu sunt suficiente pentru acoperirea pierderilor nerealizate înregistrate la finele exercițiului financiar, pierderile nerealizate rămase se acoperă din fondul general de rezervă.

În cazul în care la finele anului financiar soldul capitalului statutar scade sub 4% din totalul obligațiunilor monetare, Guvernul, în persoana Ministerului Finanțelor, în decurs de 60 de zile după primirea raportului auditorului extern asupra situațiilor financiare ale Băncii, transferă Băncii o contribuție de capital în valori mobiliare de stat la o rată a dobânzii de piață, în volumul necesar pentru majorarea capitalului statutar până la 4% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii, în modul prevăzut la art. 19 alin.(6).

Deoarece repartizarea veniturilor nerealizate poate afecta realizarea obiectivului Băncii, Banca acumulează veniturile nerealizate, provenite ca urmare a fluctuațiilor cursurilor valutare și prețurilor la metalele prețioase în conturile corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, care se utilizează ulterior pentru acoperirea pierderilor nerealizate generate de sursele respective.

Profitul disponibil pentru distribuire reprezintă profitul net obținut după defalcarea tuturor veniturilor nerealizate în conturile corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, acoperirea tuturor pierderilor nerealizate din sursele conturilor corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, până când soldul acestora devine zero și după defalcarea în capitalul statutar a veniturilor obținute din suma totală a bancnotelor și monedelor metalice retrase din circulație, dar neschimbate în perioada stabilită de Bancă, în conformitate cu art. 64 alin. (3) din *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei*.

3. Politici contabile materiale (continuare)

v. Capital și rezerve (continuare)

Conform mecanismului de alocare a profitului, în cazul în care mărimea capitalului statutar al Băncii la finele anului financiar, înainte de distribuirea rezultatului financiar aferent anului curent, constituie de la 4% până la 10% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii Naționale, 50% din profitul disponibil pentru distribuire va fi alocat pentru majorarea capitalului statutar în modul prevăzut la art.19 alin.(3), iar 50% din profitul disponibil pentru distribuire vor fi transferate la venitul bugetului de stat.

Dacă mărimea capitalului statutar constituie mai mult de 10% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii, profitul disponibil pentru distribuire va fi transferat în întregime la venitul bugetului de stat.

În bilanțul contabil atât capitalul statutar, cât și rezervele sunt prezentate la cost amortizat.

Capitalul și rezervele Depozitarului central unic al valorilor mobiliare

Conform Legii cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare, capitalul propriu cuprinde: aporturile acționarilor în capitalul social, profitul (pierderea neacoperită) a perioadei curente și precedente și rezervele prevăzute de statut.

Capitalul social este integral subscris și vărsat, sub formă de mijloace bănești sau alte bunuri și constituie echivalentul a cel puțin 1 000 mii euro, calculat la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei. Evidența aporturilor fondatorilor se face distinct, pentru fiecare fondator.

Profitul net al perioadei curente este utilizat pentru acoperirea pierderilor anilor precedenți, formarea capitalului de rezervă sau poate fi distribuit sub formă de dividende, în baza hotărârii Adunării Generale a Acționarilor. În Bilanțul contabil consolidat, rezultatul net al perioadei de gestiune se prezintă cumulativ în contul altor rezerve.

w. Impozit pe venit

În conformitate cu art. 24 alin. (15) lit. f) din Legea nr.1164-XIII/1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului Fiscal și art.51 din Codul Fiscal al Republicii Moldova 1163/1997, Banca este scutită de plata impozitului pe veniturile obținute aferente activității sale.

DCU aplică regimul general de impozitare conform prevederilor Codului Fiscal. Cheltuielile cu impozitul pe profit includ impozitul curent și impozitul amânat și sunt recunoscute în Situația consolidată a rezultatului global.

Impozitul pe venitul curent cuprinde impozitul prevăzut de plătit sau primit pe profitul sau pierderea impozabilă pentru anul curent și orice ajustare a impozitului de plătit sau de primit pentru anii precedenți. Impozitul pe profit se achită în rate, trimestrial, la bugetul de stat. Impozitul amânat este determinat folosind metoda bilanțieră pentru acele diferențe temporare ce apar între raportarea financiară conform IFRS și reglementările fiscale locale, astfel generând un activ amânat sau o datorie amânată privind plata impozitului pe profit. Impozitul amânat este calculat aplicând procedee previzionate de realizare sau decontare a valorii contabile a activelor și datoriilor, folosind rata de impozitare actuală. Cota impozitului pe venit aplicată de DCU la calculul impozitului curent și impozitului amânat pentru anul 2023 constituie 12% (2022: 12%).

x. Venituri din dobânzi și cheltuieli cu dobânzi

Veniturile și cheltuielile din dobânzi sunt recunoscute în situația rezultatului global pentru toate instrumentele evaluate la valoarea justă prin AERG și la cost amortizat utilizând metoda dobânzii efective.

3. Politici contabile materiale (continuare)

x. Venituri din dobânzi și cheltuieli cu dobânzi (continuare)

Metoda dobânzii efective reprezintă rata care actualizează exact plățile și încasările viitoare în numerar estimate pe durata de viață preconizată a instrumentului financiar sau, acolo unde este cazul, pe o durată mai scurtă, la valoarea contabilă brută inițială a activului financiar și a costului amortizat a datoriei financiare.

Rata dobânzii efective se calculează la recunoașterea inițială a instrumentului financiar. La aplicarea metodei dobânzii efective pentru instrumentele financiare, altele decât cele achiziționate sau inițiate credit depreciate, se ia în calcul fluxurile viitoare de mijloace bănești contractuale, fără efectul pierderilor de credit așteptate, toate comisioanele care fac parte integrantă din rata dobânzii efective a unui instrument financiar, costurile tranzacției și primele și sconturile aferente.

Pentru acele active achiziționate sau inițiate credit depreciate, Banca calculează o rată efectivă a dobânzii ajustată la pierderea din creditare, considerând fluxurile contractuale, inclusiv pierderile de credit așteptate.

Rata efectivă a dobânzii este revizuită în cazul reestimării periodice a fluxurilor de numerar pentru instrumentele cu rate flotante, pentru a reflecta mișcările în ratele de piață. Rata efectivă a dobânzii se calculează la recunoașterea inițială a activului sau datoriei financiare. Veniturile și cheltuielile din dobânzi se calculează prin aplicarea ratei dobânzii efective la valoarea contabilă brută a activului financiar și la costul amortizat în cazul datoriilor financiare. Pentru activele financiare care au devenit depreciate după recunoașterea inițială, venitul din dobânzi se calculează prin aplicarea ratei dobânzii efective la costul amortizat al activului financiar. În cazul în care activul nu mai este depreciat, atunci dobânda revine la calculul de la valoarea contabilă brută a activului.

Pentru activele financiare care sunt depreciate la recunoașterea inițială, veniturile din dobânzi se calculează prin aplicarea ratei dobânzii efective ajustate la credit la costul amortizat al activului. Calculul veniturilor din dobânzi nu revine la o bază brută, chiar dacă riscul de credit al activului se îmbunătățește.

Veniturile și cheltuielile din dobânzi calculate utilizând rata dobânzii efective prezentate în situația rezultatului global includ veniturile din dobânzi ale activelor evaluate la cost amortizat și la valoarea justă prin AERG. Cheltuielile din dobânzile activelor financiare cu rată a dobânzii negativă sunt prezentate în categoria *Cheltuielilor cu dobânzi negative la plasamente pe termen scurt*.

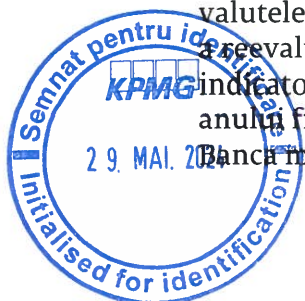
y. Venituri și cheltuieli din comisioane

Comisioanele care sunt parte integrală a ratei efective a dobânzii instrumentelor financiare sunt incluse în veniturile și cheltuielile din dobânzi calculate conform ratei efective a dobânzii. Alte comisioane sunt recunoscute la venituri pe măsura prestării serviciilor de către Bancă în baza contractelor cu clientela (îndeplinirea obligațiilor de executare) și la cheltuieli pe măsura primirii serviciilor contractate.

Informații adiționale cu privire la politicile de recunoaștere a veniturilor din comisioane și din alte venituri sunt detaliate în Nota 28.

z. Reevaluarea activelor și obligațiunilor în valută străină și a metalelor prețioase

Veniturile și /sau pierderile valutare nerealizate se formează în urma reevaluării zilnice a stocurilor valutare ca diferență dintre cursul oficial al leului moldovenesc în raport cu valutele străine care formează stocurile valutare respective, a reevaluării conturilor FMI și a reevaluării aurului monetar la prețul stabilit de către Bancă în conformitate cu indicatorul Pau USD fixat de compania London Gold Market Fixing Ltd, pe parcursul anului financiar. În calitate de Bancă centrală și în scopul intervenirii pe piața valutară, Banca menține poziții valutare deschise la datele de raportare.

3. Politici contabile materiale (continuare)

z. Reevaluarea activelor și obligațiunilor în valută străină și a metalelor prețioase (continuare)

Veniturile și pierderile realizate din operațiuni de conversie valutară se calculează de la operațiunile în valută străină aplicând metoda costului mediu ponderat, în fiecare zi lucrătoare, pe fiecare valută, atât pentru operațiunile de vânzare, cât și pentru cele de procurare a valutei. Atunci când tranzacțiile valutare nu afectează stocul valutar, veniturile și/sau pierderile realizate se calculează ca diferență dintre costul mediu al tranzacțiilor de vânzare și costul mediu al tranzacțiilor de cumpărare. În cazul când volumul vânzărilor depășește volumul cumpărărilor de valută sau viceversa, veniturile și/sau pierderile realizate se determină ca diferență dintre costului mediu al tranzacțiilor de vânzare sau, respectiv, de cumpărare și costul mediu al stocului valutar, modificând costul stocului.

La 1 ianuarie costul stocului se egalează cu cursul oficial de schimb valutar afișat în ultima zi a anului precedent.

În conformitate cu art. 20 din *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei*, la finele anului financiar, veniturile nete nerealizate aferente reevaluării stocurilor valutare, valorilor mobiliare în valută străină disponibile în portofoliul Băncii, a altor active și datorii în valută străină și a aurului monetar, se transferă în conturile corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate. Suma pierderilor nete nerealizate, după trecerea acestora prin situația rezultatului global, se acoperă din sursele conturilor corespunzătoare de rezervă ale veniturilor nerealizate, până când soldul acestora devine zero.

Informații adiționale cu privire la metoda de determinare a veniturilor și pierderilor realizate și nerealizate de la operațiuni în valută străină sunt detaliate în Nota 25.

aa. Activități fiduciare

În conformitate cu prevederile *Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei*, Banca acționează ca agent al statului. Activele și veniturile statului aferente acestor activități nu sunt incluse în aceste situații financiare.

bb. Datorii și active contingente

Datoriile contingente presupun obligații posibile ca urmare a unor evenimente trecute și a căror existență vor fi confirmate numai de apariția sau neapariția unuia sau mai multor evenimente viitoare incerte, care nu pot fi în totalitate sub controlul Băncii.

Datoriile contingente reprezintă de asemenea și obligațiile curente apărute ca urmare a unor evenimente trecute, dar care nu sunt recunoscute, deoarece nu este sigur că vor fi necesare resurse care să încorporeze beneficiile economice pentru stingerea acestei obligații sau valoarea obligației nu poate fi evaluată suficient de credibil.

Datoriile contingente nu sunt recunoscute în situațiile financiare. Ele sunt prezentate în note la situațiile financiare, cu excepția cazurilor în care posibilitatea ieșirilor de resurse cu beneficii economice este redusă.

Activele contingente sunt active posibile ca urmare a unor evenimente anterioare și a căror existență va fi confirmată numai prin apariția sau neapariția unuia sau mai multor evenimente viitoare nesigure, care nu pot fi în totalitate sub controlul Băncii. Activele contingente nu sunt recunoscute în situațiile financiare, dar sunt prezentate când o intrare de beneficii economice este probabilă.

cc. Provizioane

Grupul și Banca recunoaște provizioane atunci când are obligația legală sau implicită de a transfera beneficii economice ca rezultat al unor evenimente trecute și atunci când o estimare rezonabilă a obligației poate fi efectuată.

3. Politici contabile materiale (continuare)

dd. Costurile aferente schemelor de pensionare și beneficiile angajaților

Pe parcursul derulării activității curente, Grupul și Banca execută plăți către bugetul asigurărilor sociale de stat și fondul asigurării obligatorii de asistență medicală al Republicii Moldova, inclusiv cele efectuate în numele angajaților săi, conform legislației în vigoare. Contribuțiile de asigurare socială de stat suportate de Grup și Bancă se reflectă la cheltuieli în momentul calculării salariului. Grupul și Banca nu participă la nicio altă schemă de pensionare și nu are nicio obligație de a oferi alte beneficii foștilor sau actualilor angajați.

ee. Contractele de leasing

Pentru toate contractele de leasing, cu excepția contractelor de leasing pe termen scurt și/sau privind arenda unor active cu valoarea mică, se recunoaște activul aferent dreptului de utilizare și o datorie din contractul de leasing care este egală cu plățile de arendă viitoare prevăzute în contract, la data începerii contractului de leasing.

Activele aferente dreptului de utilizare, generate din contracte de leasing pe termen lung, sunt recunoscute la cost în bilanțul contabil la data începerii derulării contractului de leasing.

Costul activului aferent dreptului de utilizare include valoarea evaluării inițiale a datoriei care decurge din contractul de leasing; orice plăți de leasing efectuate la data începerii derulării sau înainte de această dată, minus orice stimulente de leasing primite; costurile directe inițiale suportate de locatar; estimarea costurilor care urmează să fie suportate de locatar pentru demontarea și înlăturarea activului suport.

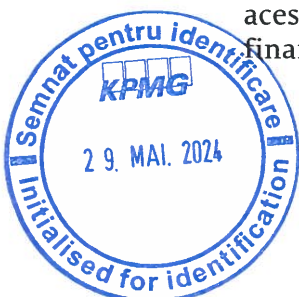
Datoria care decurge din contractul de leasing pe termen lung se recunoaște în bilanțul contabil la data începerii derulării unui contract de leasing la valoarea actualizată a plăților de leasing ce nu sunt achitate la acea dată. Plățile de leasing sunt actualizate utilizând rata dobânzii implicită în contractul de leasing. Dacă această rată nu poate fi determinată, se utilizează rata marginală de împrumut: în cazul contractelor de leasing încheiate în moneda națională - rata de bază pentru principalele operațiuni de politică monetară, publicată de Banca Națională a Moldovei, în vigoare la data recunoașterii contractului de leasing, iar pentru contractele de leasing în valută - rata de împrumut derivată din rata dobânzii de depozit publicată de FMI la data recunoașterii activului.

ff. Standarde și interpretări emise, dar care încă nu au intrat în vigoare

Anumite standarde noi și amendamente la standardele existente emise au intrat în vigoare pentru perioadele anuale după 1 ianuarie 2024 pentru care este permisă aplicarea anterioară a acestora, dar care nu au fost adoptate anticipat:

- Amendamente la IAS 1 "Prezentarea situațiilor financiare" - cu privire la clasificarea datoriilor pe termen scurt sau lung, și privind dezvăluiri a politicilor contabile;
- Amendamente la IAS 7 "Situația fluxurilor de trezorerie" și IFRS 7 "Instrumente financiare: informații de furnizat" - acorduri de finanțare a furnizorilor;
- Amendamente la IFRS 16 "Contracte de leasing" - datorii de leasing într-o tranzacție de vânzare și leaseback;
- Amendamente la IAS 21 "Efectele modificărilor ratelor de schimb valutar" - lipsa de schimbabilitate.

Considerând natura operațiunilor Grupului și ale Băncii, se estimează că prevederile acestor standarde și amendamente nu vor avea un impact semnificativ asupra Situațiilor financiare.

4. Managementul riscului

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor

Pe parcursul desfășurării activității sale, Banca este expusă la o serie de riscuri de natură operațională și financiară. În această notă este prezentată informația despre expunerile Băncii la riscuri, politicile și procesele Băncii pentru evaluarea și monitorizarea riscurilor.

În vederea diminuării efectului (impactului și probabilității) materializării riscurilor, Banca promovează un management al riscurilor bazat pe principiile modelului clasic „*trei linii de apărare*” (bazat pe standardele COSO aferente sistemului de control intern și gestiunii riscurilor într-o entitate). În cadrul acestui model, fiecare linie are importanța sa în procesul de guvernare corporativă a Băncii, de asigurare a unui sistem adecvat de control intern și gestiune a riscurilor.

Prima linie de apărare deține și gestionează riscurile și este reprezentată de subdiviziunile Băncii care sunt și „proprietarii” riscurilor. Șefii subdiviziunilor (managerii de linie) poartă responsabilitate pentru identificarea și gestionarea riscurilor inerente proceselor de activitate ale căror proprietari sau participanți sunt.

Linia a doua de apărare reprezintă funcțiile de organizare a procesului de gestiune a riscurilor, care coordonează, facilitează și monitorizează implementarea eficientă a gestiunii riscurilor în BNM. Este independentă față de managerii de linie și raportează către organele de conducere.

Linia a treia de apărare este reprezentată de auditorii interni, care oferă o asigurare independentă rezonabilă organelor de conducere și managerilor de linie privind adecvarea și eficacitatea guvernății, gestionării riscurilor și controalelor interne, inclusiv modul în care prima și a doua linie de apărare ating obiectivele de gestionare a riscurilor. Auditul intern este subordonat și raportează Consiliului de supraveghere.

Organele de conducere ale Băncii stabilesc și implementează modelul celor trei linii de apărare și asigură că acesta reflectă procesul de gestiune a riscurilor și control intern al Băncii.

Prin prisma atribuțiilor stabilite, *Consiliul de supraveghere* este responsabil de adoptarea standardelor sistemului de control intern, normelor de etică profesională în Bancă.

În contextul standardelor sistemului de control intern, parte a gestiunii riscurilor, *Consiliul de supraveghere* a aprobat cadrul de gestiune a riscurilor operaționale, ce cuprinde metodologia de implementare și menținere a sistemului de gestiune a riscurilor operaționale aliniat celor mai bune practici de domeniu. *Consiliul de supraveghere* verifică și evaluează continuu funcționarea cadrului și elementelor acestuia, instituind conform mandatului Comitetul de risc și aprobând în acest sens regulamentul de activitate al acestuia.

Politicile de gestionare a riscurilor conțin modul de identificare, evaluare, gestionare a riscurilor și instrumentele de monitorizare și raportare a acestora - directă, periodică și la necesitate, organelor de conducere ale Băncii.

Actele normative aprobate de către Consiliul de supraveghere al Băncii, ce stau la baza guvernării corporative, promovează cultura de risc și dezvoltă mediul de control al Băncii, subliniind importanța pe care organele de conducere ale Băncii o atribuie controlului intern. Astfel, este asigurată conștientizarea și respectarea de către angajați a atribuțiilor și obiectivelor de bază ale Băncii, precum și a funcțiilor și normelor de conduită individuale.

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

Pentru realizarea atribuțiilor, Consiliul de supraveghere este asistat de către Comitetul de audit, care la rândul său furnizează consultanță/avize aferente monitorizării proceselor de raportare financiară a Băncii Naționale a Moldovei și eficienței sistemului de control intern și management al riscurilor.

Auditarea și evaluarea Sistemului de control intern și de management al riscurilor în Bancă reprezintă un element al controlului managerial și ține de competența Departamentului audit intern. Rezultatele auditului intern și recomandările oferite sunt transmise subdiviziunilor auditate și conducerii executive în vederea punerii în aplicare a recomandărilor de audit, diminuării riscurilor asociate, cu raportarea ulterioară către Comitetul de audit/ Consiliul de supraveghere al Băncii.

Riscul operațional

Riscul operațional (ROp) implică un potențial impact financiar, de activitate și/sau reputațional pentru Bancă, care derivă sau este condiționat de activități inadecvate sau eșuate ale guvernării interne, proceselor de activitate, persoanelor, sistemelor, infrastructurii, legislației, de comunicare sau de schimbarea mediului extern.

Managementul riscului operațional al Băncii se bazează pe gestiunea proceselor și este parte integrantă a guvernării corporative, proceselor și activității de fiecare zi. Managementul riscului operațional include politici și proceduri, responsabilități impuse la toate nivelurile ierarhice și măsuri de control intern specifice fiecărui proces de activitate al Băncii. Acestea sunt stabilite în Cadrul privind gestiunea riscurilor operaționale în Banca Națională a Moldovei, aprobat de către Consiliul de supraveghere.

Modelul guvernării riscului operațional este unul distribuit și se bazează pe modelul clasic „trei linii de apărare” al sistemului de gestiune a riscurilor și control intern.

Conducătorii subdiviziunilor structurale ale Băncii (managerii de linie) sunt responsabili pentru elaborarea, dezvoltarea, implementarea și menținerea sistemului de control intern pentru procesele gestionate. Totodată, asigură identificarea, evaluarea, tratarea și monitorizarea riscurilor aferente proceselor desfășurate, precum și continuitatea proceselor.

Funcția de organizare a gestiunii riscurilor operaționale asigură cadrul metodologic unitar al sistemului de gestiune a riscurilor operaționale, facilitează și coordonează procesul de gestiune a riscurilor operaționale realizat de către subdiviziuni, oferă transfer de cunoștințe, asistență și consultanță în domeniu. Această funcție, de asemenea, elaborează profilul de risc operațional al băncii, cu raportarea trimestrială către Comitetul de risc și anuală către organele de conducere, cu informarea trimestrială a membrilor Comitetului executiv și a Comitetului de audit, respectiv prin intermediul subdiviziunii de audit intern.

Comitetul executiv își asumă responsabilitatea pentru implementarea cadrului de gestionare a riscurilor operaționale și monitorizează eficiența acestuia prin intermediul Comitetului de risc.

Scopul Comitetului de risc, ca parte a liniei a doua de apărare, este asistarea Comitetului executiv în vederea asigurării unei supravegheri directe obiective asupra managementului eficient al sistemului de gestiune a riscurilor operaționale în Bancă. Comitetului de risc îi este delegată autoritatea de a supraveghea zonele de risc, procedurile și instrumentele utilizate pentru identificarea, evaluarea și gestionarea riscurilor operaționale, schimbările în nivelurile de risc și impactul aferent, răspunsurile la risc, precum și examinarea informației aferente incidentelor cu impact mare și major asupra proceselor.

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

Riscul operațional (continuare)

Comitetul de risc este responsabil față de Comitetul executiv. Deciziile Comitetului de risc sunt comunicate membrilor Comitetului executiv.

În contextul gestiunii riscurilor operaționale, funcției de management al continuității activității și securității informației îi revin responsabilitatea de elaborare și implementare a standardelor, politicilor de securitate a informației și continuitate a activității, planurilor de răspuns la incidente și reluarea funcțiilor operaționale esențiale în termenele prestabilite; organizarea procesului de gestiune a riscurilor de continuitate a proceselor, tehnologiilor informaționale și de securitate a informației de către proprietarii proceselor de activitate; gestionarea incidentelor majore și a situațiilor excepționale de continuitate și securitate a informației și monitorizarea procesului de gestiune a incidentelor.

Instituirea funcției de conformitate are scopul oferirii de asigurare și consultanță referitoare la conformitatea proceselor/ activității desfășurate în cadrul BNM cu prevederile codului de etică și conduită profesională, politici antifraudă, altor acte normative privind integritatea instituțională, cu prevederile cadrului normativ intern și extern aferent activității Băncii, precum și acordarea suportului conducătorilor de subdiviziuni în dezvoltarea și implementarea unui sistem de control intern eficient pentru a gestiona riscul de conformitate aferent reglementărilor respective.

Gestiunea riscurilor operaționale face parte din procesele de guvernare și suport ale Băncii. Măsurile întreprinse în scopul asigurării continuității activității Băncii și minimizării riscului operațional în contextul crizei cauzate de presiunile inflaționiste, criza regională și alte turbulențe, sunt prezentate în Nota 4.6.

Riscul financiar

Banca utilizează instrumentele financiare ca mijloc de realizare a politicii sale monetare și valutare și pentru gestionarea rezervelor internaționale. Obținerea profiturilor nu este un obiectiv în sine și niciun criteriu în gestiunea riscurilor asociate instrumentelor financiare, ci mai degrabă în cazul rezervelor internaționale, obiectiv secund al lichidității și siguranței rezervelor statului. Aplicarea instrumentelor de politică monetară și valutară are drept scop atingerea obiectivului fundamental al Băncii și realizarea atribuțiilor consacrate prin lege în calitate de autoritate monetară și de supraveghere. În consecință, gestiunea riscului financiar al Băncii diferă de cea a altor instituții din sectorul financiar, dar este aliniată la cele mai bune practici internaționale aplicabile băncilor centrale.

Procesul de gestionare a riscurilor financiare este organizat corespunzător funcțiilor, specificului și rolului Băncii ca bancă centrală a Moldovei și atribuțiilor consacrate Băncii prin *Legea nr. 548/1995*. Comitetul executiv își asumă responsabilitatea pentru stabilirea și supravegherea cadrului de gestionare a riscurilor instrumentelor financiare, inclusiv prin intermediul Comitetului de investiții, al cărui mod de creare și funcționare se stabilește de Consiliul de supraveghere.

Comitetul de investiții are drept atribuții elaborarea și monitorizarea politicilor de gestionare a riscurilor în ariile de responsabilitate specifice, raportând cu regularitate Comitetului executiv rezultatele activității. Comitetul executiv are drept atribuții: stabilirea orizontului investițional; a compoziției valutare normative a rezervelor internaționale; a ratingului minim în care pot fi efectuate investițiile; aprobarea benchmark-urilor strategice, duratelor și devierilor admisibile ale acestora pentru fiecare subportofoliu; aprobarea limitelor maxime pe instrumente și contrapărți/emitenți; adoptarea deciziilor cu privire la transmiterea în gestionare externă de active a unei părți din rezervele internaționale ale statului.

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

Riscul financiar (continuare)

Comitetul de investiții are următoarele atribuții: analiza și monitorizarea riscurilor investiționale, inclusiv a riscului de credit, analiza evoluțiilor ratingurilor contrapărților autorizate pentru efectuarea operațiunilor, precum și ale ratingurilor emitenților valorilor mobiliare în valută străină; determinarea strategiei investiționale pe termen scurt și mediu; analiza evoluțiilor și prognozelor aferente pieței valutare interne și piețelor financiare internaționale, analiza performanței portofoliului de investiții, stabilirea structurii valutare a fiecărui subportofoliu și devierile admisibile, aprobarea și revizuirea la necesitate a listei contrapărților autorizate pentru efectuarea tranzacțiilor.

Direcția monitorizarea riscurilor și raportare este responsabilă de gestionarea și raportarea riscurilor investiționale, conform reglementărilor aprobate de către Comitetul executiv și Comitetul de investiții, inclusiv privind pierderile de credit așteptate conform metodei ECL și validările periodice și testarea istorică (back-testing), identificarea creșterilor semnificative ale riscului de credit și încorporarea informațiilor economice viitoare. Suplimentar, Direcția monitorizarea riscurilor și raportare prezintă trimestrial Comitetului de audit prin intermediul subdiviziunii de audit intern date cu privire la profilul de risc financiar al Băncii, metode și tehnici aplicate în vederea diminuării expunerii la risc, dinamica indicatorilor de risc.

Atribuțiile de promovare a politicii monetare și valutare, având drept scop îndeplinirea obiectivului fundamental al Băncii care este asigurarea și menținerea stabilității prețurilor, sunt realizate de Comitetul executiv la ședințele cu privire la promovarea politicii monetare. Activitatea de gestionare a riscului desfășurată în cadrul Băncii este reglementată prin instrucțiuni și proceduri interne și este monitorizată de conducerea executivă a Băncii, care analizează problemele legate de politica monetară, investițională și cea valutară a Băncii.

Banca deține două portofolii principale de instrumente financiare cu metode și caracteristici diferite de gestionare a riscurilor:

a) Activele oficiale de rezervă

În conformitate cu art. 5, 16, 53 și 71 din *Legea nr. 548/1995*, Banca păstrează și gestionează rezervele valutare ale statului (denumite și „rezervele internaționale”), efectuează operațiuni valutare folosind activele rezervelor valutare și le menține la un nivel adecvat pentru realizarea politicii monetare și valutare ale statului. În procesul de gestionare a rezervelor valutare, obiectivul Băncii este de a asigura un grad înalt de siguranță și un nivel necesar de lichiditate a investițiilor. Banca consideră o politică investițională prudentă, urmărind favorizarea investițiilor sustenabile și optimizarea profitabilității ca obiective secundare, primordiale fiind siguranța și lichiditatea rezervelor.

În cadrul gestionării rezervelor valutare, Banca investește în instrumente sigure, utilizate și de alte bănci centrale: plasamente pe conturi corespondente (de regulă la alte bănci centrale), plasamente la termen în valută străină și valori mobiliare, care se clasifică în valori mobiliare: supranaționale (emise de instituții supranaționale), guvernamentale (emise de guvernul SUA, guvernele țărilor membre ale Uniunii Europene, alți emitenți guvernamentali), non-guvernamentale (emise de agenții).

Începând cu luna iulie 2013 în cadrul colaborării cu Banca Mondială, gestiunea rezervelor valutare se efectuează prin metoda Alocării strategice a activelor (ASA). Alocarea strategică a activelor implică o viziune de gestionare a activelor valutare pe termen lung, orientată spre atingerea nivelului optim de rentabilitate și risc.

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

Riscul financiar (continuare)

În contextul ASA, rezervele internaționale sunt divizate în trei tranșe în funcție de obiectivele și reglementările specifice, această abordare asigurând realizarea mai eficientă a obiectivului stabilit.

Tranșa curentă reprezintă o parte din rezervele internaționale care se utilizează pentru acoperirea necesităților de mijloace bănești pentru efectuarea intervențiilor de vânzare a valutei străine pe piața valutară internă, a plăților aferente datoriei externe a Băncii și a Guvernului Republicii Moldova, precum și a altor plăți în valută străină pe parcursul unei luni.

Tranșa de lichiditate asigură acoperirea valorii medii a cel puțin 3 luni de import de mărfuri și servicii (calculată în baza datelor istorice pentru ultimii 4 ani și în baza prognozei importurilor pentru anul viitor), plățile aferente datoriei externe a Băncii și a Guvernului Republicii Moldova, precum și alte plăți în valută străină pe parcursul unui an. În cazul în care tranșa de lichiditate depășește 4 luni de import, precum și plățile aferente datoriei externe a Băncii și a Guvernului Republicii Moldova și alte plăți în valută străină pe parcursul unui an, excedentul de rezerve poate fi utilizat pentru completarea tranșei de investiții. Partea rezervelor ce este transmisă în gestionare externă, de asemenea, se include în tranșa de lichiditate.

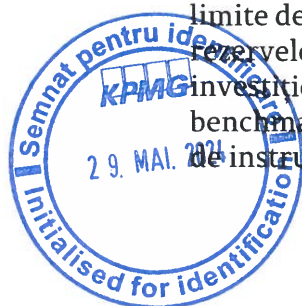
Tranșa de lichiditate poate să acopere mai puțin de 3 luni de import, precum și volumul plăților aferente datoriei externe a Băncii, a Guvernului Republicii Moldova și alte plăți în valută străină pe parcursul unui an, atât timp cât tranșa de investiții nu va conține alte active decât portofoliul de valori mobiliare la cost amortizat și aur, iar mijloacele încasate la scadența valorilor mobiliare din portofoliul evaluat la cost amortizat vor fi reinvestite în tranșa de lichiditate.

Tranșa de investiții reprezintă totalitatea rezervelor internaționale, cu excepția activelor ce fac parte din tranșa curentă și tranșa de lichiditate. Tranșa de investiții permite investiții pe un orizont investițional mai lung și generarea unor profituri suplimentare, considerând că scopul acestora nu mai e prioritar de a sigura nivelul optim de lichiditate (similar tranșelor de lichiditate și curente), rezervele alocate în tranșa respectivă fiind păstrate pentru colectarea fluxurilor contractuale. Portofoliul valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat și investițiile în aur fac parte din tranșa de investiții.

Tranșele sunt compuse din portofolii în diferite valute și diferite instrumente financiare, pentru fiecare portofoliu a fost selectat un benchmark - indice de piață, recunoscut și utilizat pe plan mondial la evaluarea comparativă a performanței și riscurilor aferente portofoliilor de investiții.

Alocarea strategică a activelor este un proces complex și durabil, care este revizuit periodic. Alocarea strategică în tranșe reprezintă elementul fundamental în determinarea modelelor de gestiune a activelor financiare în valută străină („modelele de afaceri”) potrivit cerințelor de clasificare conform IFRS 9.

Un element esențial în procesul de gestionare a rezervelor valutare îl constituie managementul riscului investițional, ce se realizează prin impunerea unor constrângeri și limite de investiții. Procedurile de management al riscurilor aferente gestionării rezervelor valutare prevăd stabilirea și monitorizarea respectării limitelor pe instrumente investiționale, contrapărți /emitenți individuali, în funcție de rating, de deviere față de benchmark-urile stabilite, a limitelor de durată, scadenței maxime a investițiilor în funcție de instrument, precum și a compoziției valutare.

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

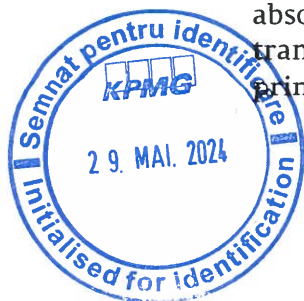
Riscul financiar (continuare)

	Model de afaceri	Factori IFRS
Tranșa curentă		
Conturi curente și overnight la bănci centrale, bănci comerciale și de investiții și instituții internaționale	Colectarea fluxurilor contractuale	Vânzări rare, deținute pentru colectare de dobânzi la scadență, benchmark – n/a
Tranșa de lichiditate		
Plasamente pe termen scurt Valori mobiliare la valoarea justă prin AERG	Colectarea fluxurilor contractuale și vânzări	Deținute până la scadență, pot fi vândute până la scadență pentru a asigura lichiditatea, indice (ICE) Deținute pentru venituri din dobânzi și câștiguri din valoarea justă, tranzacții lunare în rebalansare în vederea alinierii duratei portofoliului la cea a benchmark-ului (ICE)
Tranșa de investiții		
Valori mobiliare la cost amortizat	Colectarea fluxuri contractuale	Valori deținute pentru colectare de dobânzi, orizont de investiții lung, exces de rezerve, lipsă de vânzări, lipsă de benchmark replicat
Altele		
Cota FMI		Investiție strategică

b) Portofoliile de instrumente financiare în moneda națională din executarea politicii monetare, relația de agent și bancher al statului

Operațiunile de piață monetară reprezintă cel mai important instrument de politică monetară al Băncii. Acestea se realizează la inițiativa Băncii, având funcția de gestionare a condițiilor lichidității de pe piața monetară și influențarea ratelor de dobândă pe termen scurt pe piața monetară interbancară. Principalele categorii de operațiuni de piață monetară aflate la dispoziția Băncii sunt:

- operațiuni repo - operațiuni reversibile, destinate injectării/absorbției de lichidități, în cadrul cărora BNM cumpără/vinde de la bănci/băncilor valori mobiliare de stat (VMS), cu angajamentul băncilor/BNM de a răscumpăra VMS respective la o dată ulterioară și la un preț stabilit la data tranzacției;
- emitere de certificate ale BNM - operațiuni destinate absorbției de lichiditate, în cadrul cărora BNM vinde băncilor instrumente negociabile de datorie ale BNM;
- atragere de depozite - operațiuni destinate absorbției de lichiditate, în cadrul cărora BNM atrage depozite de la bănci cu scadența prestabilită;
- vânzări/cumpărări de valori mobiliare de stat - operațiuni destinate absorbției/injectării de lichiditate, în cadrul cărora Banca vinde/cumpără VMS, transferul proprietății asupra acestora de la vânzător la cumpărător fiind realizat prin mecanismul „livrare contra plată”.

4. Managementul riscului (continuare)

4.1 Cadrul general de gestionare a riscurilor (continuare)

Riscul financiar (continuare)

Banca utilizează într-o manieră flexibilă atât instrumentele menite să absoarbă excesul de lichidități de piață, cât și pe cele destinate furnizării de lichidități băncilor. În acest sens, conform calendarului operațiunilor de politică monetară, Banca derulează săptămânal licitații de plasare a certificatelor BNM pe termen de 14 zile în scopul absorbției de lichiditate, dar și operațiuni repo la rată fixă pe termen de 14 zile destinate livrării de lichiditate.

Banca poate acorda băncilor credite în condiții stabilite periodic de Bancă și garantate cu instrumente eligibile stabilite de aceasta, iar pentru a menține stabilitatea sistemului financiar, Banca poate acorda, la deplina sa discreție și în condițiile stabilite de către aceasta, băncilor solvabile și viabile care se confruntă cu probleme temporare de lichiditate, asistență de lichiditate în situații de urgență, garantată cu activele eligibile.

Banca poate cumpăra și vinde pe piața secundară valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova, cu condiția că acestea sunt cumpărate numai prin operațiuni de piață deschisă sau în legătură cu acordarea de credite băncilor. Valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova deținute în portofoliul Grupului și al Băncii cuprind:

- a. *Valorile mobiliare de stat derivate din garanții de stat* - emise conform Legii nr. 235/2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr. 807 din 17 noiembrie 2014 și nr.101 din 1 aprilie 2015 și transmise Băncii Naționale la 4 octombrie 2016, în contextul creditelor acordate de Bancă unor bănci;
- b. *Valorile mobiliare de stat emise în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior* - emise și transmise în portofoliul Băncii sub formă de bonuri de trezorerie ca rezultat al conversiunii în valori mobiliare de stat a împrumuturilor contractate de către Ministerul Finanțelor de la Bancă pe parcursul anilor precedenți. Valorile mobiliare de stat ajunse la scadență sunt răscumpărate de Guvern și emise în același volum noi valori mobiliare transmise Băncii;
- c. *Valori mobiliare de stat deținute de filială în portofoliul de investiții* - obligațiuni de stat și bonuri de trezorerie deținute cu intenția de a încasa fluxurile contractuale.

Cadrul normativ aferent gestionării riscurilor financiare este în mod curent actualizat, în funcție de evoluțiile pieței, politicii sau structurii Băncii etc.

Principalele categorii de riscuri financiare la care Banca este expusă sunt: riscul de credit, riscul de lichiditate, riscul de piață care include riscul ratei dobânzii și riscul valutar. Structura activelor și obligațiunilor depinde, în principal, de natura funcțiilor legale ale Băncii Naționale a Moldovei și nu neapărat de aspectele comerciale. Banca nu utilizează instrumente financiare derivate pentru acoperirea riscului financiar. În același timp, Banca controlează permanent expunerea sa față de riscuri, prin diverse tehnici de gestionare a riscului.

4.2 Riscul de credit

Riscul de credit este riscul pierderilor generate ca rezultat al neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către contrapărți. Expunerea maximă a Băncii la riscul de credit, fără a considera valoarea garanției, este reflectată în valoarea contabilă a activelor financiare.

Riscul de credit aferent efectuării tranzacțiilor în scopul gestionării rezervelor valutare este monitorizat prin selectarea instrumentelor investiționale cu lichiditate înaltă și un grad minim de risc, precum și stabilirea limitelor pe investiții (pe instrument, debitor, valută, durată) și a controlului zilnic al acestora.

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

Un element esențial al gestionării riscului de credit aferent rezervelor valutare este efectuarea de către Bancă a investițiilor în contrapărți sigure cu bonitate înaltă pe termen lung (rating mediu minim A⁻¹), stabilită de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings) și autorizate de Bancă pentru tranzacțiile respective, iar în cazul valorilor mobiliare în valută străină în instrumente sigure ale emitenților cu bonitate înaltă pe termen lung (rating mediu minim AA⁻).

În evaluarea riscului de credit aferent valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova se utilizează ratinguri stabilite de agenția internațională de rating Moody's. În cazul altor active în moneda națională, Banca aplică procedee interne de monitorizare a expunerilor la riscul de credit și sistemele de rating interne.

Valorile mobiliare de stat emise în moneda națională deținute în portofoliul Băncii sunt tratate ca instrumente financiare cu risc de credit scăzut, considerând sustenabilitatea indicatorilor de datorie și factorii macroeconomici cu referire la Guvernul Republicii Moldova în relație cu Banca, precum și lipsa cazurilor de default al acestor instrumente financiare.

Totodată, la estimarea indicatorilor cu privire la expunerea la riscul de credit, bonitatea emitentului în cazul valorilor mobiliare de stat se bazează pe ratingul atribuit Republicii Moldova de agenția de rating Moody's, fiind, în prezent, unica agenție ce cotează statul. În evaluarea riscului de credit se monitorizează onorarea obligațiilor de plată scadente și factorii rezonabili care ar afecta capacitatea și/sau disponibilitatea de plată, dinamica ratingului și a perspectivei de modificare a acestuia, sustenabilitatea indicatorilor de datorie și factori prospectivi bazați pe evoluția și prognoza indicatorilor macroeconomici.

Pentru a diminua expunerea la riscul de credit asociat creditelor acordate băncilor licențiate, Banca monitorizează permanent calitatea portofoliului de credite, evaluând periodic modificarea ratingurilor interne în clasificarea debitorilor, evenimentele ce pot provoca pierderi, inclusiv factorii macroeconomici viitori, indicatorii financiari ai băncilor, inclusiv încălcarea condițiilor contractuale (neonorarea obligației de plată a principalului sau a dobânzii), înrăutățirea stării financiare a debitorului și probabilitatea falimentului acestuia, renegocierea condițiilor și/sau prelungirea termenelor de rambursare a creditelor și/sau a dobânzilor aferente în legătură cu dificultățile financiare ale debitorului cauzate de motive economice, juridice etc.

Suplimentar, expunerea la riscul de credit este diminuată prin gajul constituit de băncile licențiate, care trebuie să acopere suma totală a creditelor acordate de Bancă, dobânda și alte plăți aferente. Banca stabilește lista activelor eligibile care pot fi constituite în calitate de gaj pentru facilitățile permanente (creditele overnight) și creditele acordate băncilor, inclusiv asistența de lichiditate în situații de urgență și nemijlocit marjele de ajustare a acestora. La determinarea valorii activelor – garanție sunt aplicate măsuri de control al riscurilor în scopul protejării Băncii împotriva riscului pierderilor financiare din cauza nerambursării creditului de către o bancă. Banca evaluează calitatea și valoarea activelor oferite de bănci ca garanții la acordarea creditelor, lunar, și la necesitate, mai frecvent.

¹ Ratingurile sunt exprimate în formatul utilizat de agențiile Standard & Poor's și Fitch Ratings. Dat fiind faptul că agenția de rating Moody's utilizează un alt format de exprimare a ratingurilor, acestora li se atribuie echivalente Standard & Poor's sau Fitch Ratings, utilizând tabele de concordanță.

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

Riscul de credit asociat creditelor overnight se gestionează zilnic prin utilizarea limitelor de politică monetară care conform actelor normative în vigoare, în caz de necesitate, permit reducerea până la zero a sumelor creditelor ce pot fi acordate băncilor licențiate în cadrul facilităților permanente și prin asigurarea cu valori mobiliare de stat și certificate emise de Bancă care au un grad înalt de lichiditate.

Riscul de credit în tranzacțiile repo, considerând caracterul reversibil al acestor operațiuni, este gestionat prin asigurarea unui volum suficient de VMS la preț de piață, inclusiv după aplicarea marjelor de ajustare a valorii, evaluarea zilnică a valorii de piață a VMS și solicitarea, la necesitate, a apelurilor în marjă pentru furnizare de active suplimentare sau mijloace bănești în cazul în care valoarea VMS scade sub nivelul stabilit de Bancă.

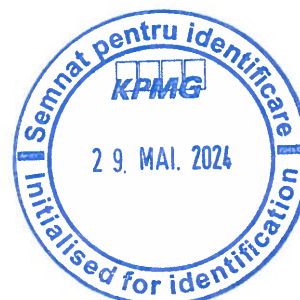
Pentru a reduce expunerea la riscul de credit aferent creditelor acordate personalului Băncii, Banca solicită salariatului garantarea creditului cu gaj sau alte garanții, astfel încât raportul dintre credit și garanție să nu depășească 80%.

În contextul crizei geopolitice și incertitudinilor asociate, dinamicii înregistrate și prognozate a rezervelor valutare, a ratelor dobânzii și a randamentelor titlurilor guvernamentale pe fondul presiunilor inflaționiste, cadrul de alocare strategică a activelor a fost revizuit, fiind aprobate modificări la Regulamentul cu privire la gestionarea rezervelor internaționale, în baza Hotărârii Comitetului executiv nr. 279/2022, în vigoare din 1 ianuarie 2023 sau de la o altă dată pe parcursul anului 2023, reieșind din perioada de tranziție necesară.

Modificările au vizat în special extinderea orizontului investițional și adoptarea corespunzătoare a unor noi benchmark-uri în cazul portofoliilor de valori mobiliare în dolari SUA, gestionat intern și extern, adoptarea indicatorului VAR la nivelul total al portofoliului de investiții în vederea cuantificării expunerii la riscul de piață și corelării acesteia cu toleranța la risc a instituției. Suplimentar, a fost modificată structura alocării pe valute și tipuri de instrumente, mărimea tranșelor și devierile admisibile, cât și introdus cadrul, principiile și limitele de investiții pentru investițiile sustenabile (ESG).

Totodată, manifestând vigilență în tratamentul riscului de credit, Banca a continuat aplicarea metodologiei revizuite de calcul al pierderilor de credit așteptate pentru activele financiare aferente rezervelor valutare, ajustată la finele anului 2020.

Cu privire la expunerea față de Guvernul RM, pe fondul modificării perspectivei evoluției ratingului suveran, au fost monitorizați, evaluați și modificați parametrii de calcul, potrivit metodologiei de estimare a pierderilor de credit aferent valorilor mobiliare de stat deținute în portofoliul Băncii, pentru a reflecta cât mai veridic expunerea la riscul de credit, încorporând factorii cantitativi și calitativi, evoluțiile înregistrate, cât și cele prognozate ale indicatorilor relevanți.

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

Tabelul expus în continuare prezintă activele financiare deținute la data de raportare în baza ratingului pe termen lung extern:

CONSOLIDAT

31 decembrie 2023

Ratingul pe termen lung ¹	Plasamente pe termen scurt ² MII LEI	Valori mobiliare	Valori mobiliare	Active în	Credite	Alte active financiare MII LEI	Total active financiare MII LEI
		investiționale MII LEI	emise de Guvernul RM ³ MII LEI	organizațiile financiare internaționale MII LEI	acordate băncilor și altor persoane MII LEI		
AAA	8 466 958	19 013 534	-	4 267 146	-	-	31 747 638
AA+	1 011 972	49 509 358	-	-	-	-	50 521 330
AA	527 187	6 189 013	-	-	-	-	6 716 200
AA-	719 248	87 638	-	-	-	-	806 886
A+	1 516 928	-	-	-	-	-	1 516 928
A	6 440 978	-	-	-	-	-	6 440 978
BBB	173	-	-	-	-	-	173
B-	-	-	14 297 859	-	-	-	14 297 859
CC	2	-	-	-	-	-	2
Fără rating extern	35	-	-	-	21 987	4 856	26 878
Pierderi de credit așteptate	(368)	(1 207)	(45 816)	-	-	(17)	(47 408)
Total	18 683 113	74 798 336	14 252 043	4 267 146	21 987	4 839	112 027 464

La 1 august 2023 agenția Fitch Ratings a retrogradat ratingul de țară pe termen lung al Statelor Unite ale Americii de la AAA la AA+ (perspectivă stabilă), în consecință ratingul mediu pe termen lung al expunerilor în activele emise de Trezoreria SUA / plasate la Rezerva Federală a Statelor Unite ale Americii la 31 decembrie 2023 a fost AA+ (31 decembrie 2022: AAA).

Stabilit prin aplicarea ratingului mediu atribuit de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings).

Numeralul în valută străină și aurul monetar nu este inclus în calcul, nefiind expus riscului de credit.

Echivalentul ratingului atribuit de agenția internațională de rating Moody's - B3, perspectivă stabilă. Totodată, considerând sistemul de management al riscului de credit pentru activele denumite în monedă națională, statutul specific al relației dintre Guvern și Bancă în calitate de bancă centrală a statului, precum și funcția acestuia de agent al statului, Grupul asociază valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova cu un nivel înalt de siguranță și risc de credit scăzut (la 31 decembrie 2022: nivelul de rating B3, perspectivă negativă).

Banca Națională a Moldovei

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

CONSOLIDAT

31 decembrie 2022

Ratingul pe termen lung ¹	Plasamente pe termen scurt ²	Valori mobiliare investiționale	Valori mobiliare emise de Guvernul RM ³	Active în organizațiile financiare internaționale	Credite acordate băncilor și altor persoane	Alte active financiare	Total active financiare
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
AAA	15 090 232	41 383 417	-	4 445 897	-	-	60 919 546
AA+	-	3 860 393	-	-	-	-	3 860 393
AA	3 560 682	5 460 246	-	-	-	-	9 020 928
AA-	14 244	927 627	-	-	-	-	941 871
A+	8 580 576	-	-	-	-	-	8 580 576
A	4 597 057	-	-	-	-	-	4 597 057
A-	30	-	-	-	-	-	30
BBB	14	-	-	-	-	-	14
B-	-	-	14 667 559	-	-	-	14 667 559
CC	4	-	-	-	-	-	4
Fără rating extern	117	-	-	-	19 757	20 515	40 389
Pierderi de credit așteptate	(584)	(88)	(85 572)	-	-	(18)	(86 262)
Total	31 842 372	51 631 595	14 581 987	4 445 897	19 757	20 497	102 542 105

¹ Stabilit prin aplicarea ratingului mediu atribuit de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings).

² Numerarul în valută străină și aurul monetar nu este inclus în calcul, nefiind expus riscului de credit.

³ Echivalentul ratingului atribuit de agenția internațională de rating Moody's - B3, perspectivă stabilă. Totodată, considerând sistemul de management al riscului de credit pentru activele denumite în monedă națională, statutul specific al relației dintre Guvern și Bancă în calitate de bancă centrală a statului, precum și funcția acesteia de agent al statului, Grupul asociază valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova cu un nivel înalt de siguranță și risc de credit scăzut (la 31 decembrie 2022: nivelul de rating B3, perspectivă negativă).

Banca Națională a Moldovei

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

BANCA

31 decembrie 2023

Ratingul pe termen lung ¹	Plasamente pe termen scurt ²	Valori mobiliare investiționale	Valori mobiliare emise de Guvernul RM ³	Active în organizațiile financiare internaționale	Credite acordate băncilor și altor persoane	Investiții în filiale	Alte active financiare	Total active financiare
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
AAA	8 466 958	19 013 534	-	4 267 146	-	-	-	31 747 638
AA+	1 011 972	49 509 358	-	-	-	-	-	50 521 330
AA	527 187	6 189 013	-	-	-	-	-	6 716 200
AA-	719 248	87 638	-	-	-	-	-	806 886
A+	1 516 928	-	-	-	-	-	-	1 516 928
A	6 440 978	-	-	-	-	-	-	6 440 978
BBB	173	-	-	-	-	-	-	173
B-	-	-	14 271 933	-	-	-	-	14 271 933
CC	2	-	-	-	-	-	-	2
Fără rating extern	-	-	-	-	21 987	24 000	4 657	50 644
Pierderi de credit așteptate	(368)	(1 207)	(45 816)	-	-	-	(5)	(47 396)
Total	18 683 078	74 798 336	14 226 117	4 267 146	21 987	24 000	4 652	112 025 316

La 1 august 2023 agenția Fitch Ratings a retrogradat ratingul de țară pe termen lung al Statelor Unite ale Americii de la AAA la AA+ (perspectivă stabilă), în consecință ratingul mediu pe termen lung al expunerilor în activele emise de Trezoreria SUA/ plasate la Rezerva Federală a Statelor Unite ale Americii la 31 decembrie 2023 fiind AA+ (31 decembrie 2022: AAA).

¹ Stabilit prin aplicarea ratingului mediu atribuit de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings).

² Numărul în valută străină și aurul monetar nu este inclus în calcul, nefiind expus riscului de credit.

³ Echivalentul ratingului atribuit de agenția internațională de rating Moody's - B3, perspectivă stabilă. Totodată, considerând sistemul de management al riscului de credit pentru activele depozitate în monedă națională, statutul specific al relației dintre Guvern și Bancă în calitate de bancă centrală a statului, precum și funcția acestuia de agent al statului, Grupul asociază valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova cu un nivel înalt de siguranță și risc de credit scăzut (la 31 decembrie 2022: nivelul de rating B3, perspectivă negativă).

Banca Națională a Moldovei

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

BANCA

31 decembrie 2022

Ratingul pe termen lung ¹	Plasamente pe termen scurt ²	Valori mobiliare investiționale	Valori mobiliare emise de Guvernul RM ³	Active în organizațiile financiare internaționale	Credite acordate băncilor și altor persoane	Investiții în filiale	Alte active financiare	Total active financiare
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
AAA	15 090 232	41 383 417	-	4 445 897	-	-	-	60 919 546
AA+	-	3 860 393	-	-	-	-	-	3 860 393
AA	3 560 682	5 460 246	-	-	-	-	-	9 020 928
AA-	14 244	927 627	-	-	-	-	-	941 871
A+	8 580 576	-	-	-	-	-	-	8 580 576
A	4 597 057	-	-	-	-	-	-	4 597 057
A-	30	-	-	-	-	-	-	30
BBB	14	-	-	-	-	-	-	14
B-	-	-	14 638 335	-	-	-	-	14 638 335
CC	4	-	-	-	-	-	-	4
Fără rating extern	-	-	-	-	19 757	24 000	20 400	64 157
Pierderi de credit așteptate	(584)	(88)	(85 572)	-	-	-	(5)	(86 249)
Total	31 842 255	51 631 595	14 552 763	4 445 897	19 757	24 000	20 395	102 536 662

¹ Stabilit în aplicarea ratingului mediu atribuit de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings).

² Numeralul în valută străină și aurul monetar nu este inclus în calcul, nefiind expus riscului de credit.

³ Nivelul ratingului atribuit de agenția internațională de rating Moody's - B3, perspectivă stabilă. Totodată, considerând sistemul de management al riscului de credit pentru activele denominate în monedă națională, statutul specific al relației dintre Guvern și Bancă în calitate de bancă centrală a statului, precum și funcția acesteia de agent al statului, Grupul asociază valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova cu un nivel înalt de siguranță și risc de credit scăzut (la 31 decembrie 2022: nivelul de rating B3, perspectivă negativă).

4. Managementul riscului (continuare)**4.2 Riscul de credit (continuare)**

Pentru cuantificarea riscului de credit la investițiile efectuate în valută străină, suplimentar, se calculează valoarea riscului de credit aplicat portofoliului de investiții în baza coeficienților de default determinați de către agenția Standard&Poor's, pentru fiecare tip de rating, investițiile fiind divizate în zece categorii, conform coeficienților de default, pe scadențe anuale până la zece ani, inclusiv.

La situația din 31 decembrie 2023, expunerea la riscul de credit al portofoliului de investiții total cuantificat în baza coeficienților de default determinat de agenția Standard&Poor's este calculată ca valoarea contabilă brută a activelor financiare în valută străină la data de raportare, divizată pe scadențe anuale, multiplicată cu coeficientul probabilității de default determinat de agenția Standard&Poor's conform ratingului atribuit emitentului/contrapărții și este prezentată după cum urmează:

	Nota	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
		MII LEI	MII LEI
Active evaluate la cost amortizat cu rating atribuit de agențiile de rating internaționale			
Conturi "Nostro"	5	1 606 630	4 155 027
Disponibilități în D.S.T	7	203 829	19 040
Depozite la termen în valută străină	5	17 076 816	27 687 812
Valori mobiliare în valută străină	6	9 030 394	1 572 692
		27 917 669	33 434 571
Indicator: Expunerea la risc, S&P default		25 453	7 422
Active evaluate la valoarea justă prin AERG cu rating atribuit de agențiile de rating internaționale			
Valori mobiliare în valută străină	6	65 769 149	50 058 991
		65 769 149	50 058 991
Indicator: Expunerea la risc, S&P default		18 539	1 895

Numerarul în valută străină (Nota 5), aurul monetar (Nota 8 cu politica de contabilitate asimilată activelor financiare evaluate la valoarea justă prin AERG), cota RM la FMI (Nota 7), sunt excluse din calcul, nefiind expuse riscului de credit (numerar în valută străină și aur monetar) sau nefiind cotate și asimilate cu probabilitate de default zero (cota RM la FMI).

Creșterea valorii indicatorului este, preponderent, determinată de majorarea volumului portofoliului valorilor mobiliare în valută străină, majorarea duratei portofoliului în dolari SUA, cât și retrogradarea ratingului mediu al SUA față de care se înregistrează expunere semnificativă.

Pentru a evalua diversificarea portofoliului activelor financiare și a estima corect riscul de credit în funcție de aria geografică se prezintă clasificarea activelor în funcție de țara de investiție, cu excepția investițiilor în filiale și a altor active financiare, care se clasifică în funcție de țara de origine:

Banca Națională a Moldovei

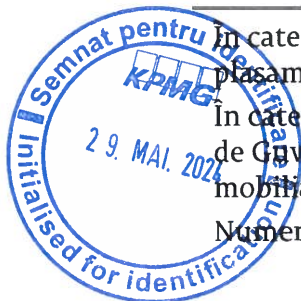
4. Managementul riscului (continuare)
4.2 Riscul de credit (continuare)

Țara	CONSOLIDAT				BANCA			
	31 decembrie	Pondere	31 decembrie	Pondere	31 decembrie	Pondere	31 decembrie	Pondere
	2023		2022		2023	a	2022	
	MII LEI	%	MII LEI	%	MII LEI	%	MII LEI	%
SUA	49 730 457	44,39	38 579 630	37,62	49 730 457	44,39	38 579 630	37,63
Germania	16 705 161	14,91	4 849 330	4,73	16 705 161	14,91	4 849 330	4,73
Organizații financiare internaționale (OFI)	9 708 839	8,67	12 581 287	12,27	9 708 839	8,67	12 581 287	12,27
Franța	8 820 968	7,87	13 952 980	13,61	8 820 968	7,87	13 952 980	13,61
Marea Britanie	5 264 483	4,70	5 563 659	5,42	5 264 483	4,70	5 563 659	5,42
Regatul Țărilor de Jos	4 568 184	4,08	4 632 840	4,52	4 568 184	4,08	4 632 840	4,52
Canada	1 457 027	1,30	965 527	0,94	1 457 027	1,30	965 527	0,94
Suedia	696 656	0,62	2 793 575	2,72	696 656	0,62	2 793 575	2,72
Singapore	525 889	0,47	2 695 709	2,63	525 889	0,47	2 695 709	2,63
Coreea de Sud	91 822	0,08	-	-	91 822	0,08	-	-
Austria	50 968	0,05	231 495	0,23	50 968	0,05	231 495	0,23
Danemarca	44 241	0,04	-	-	44 241	0,04	-	-
Norvegia	42 869	0,04	101 654	0,10	42 869	0,04	101 654	0,10
Finlanda	23 291	0,02	972 034	0,95	23 291	0,02	972 034	0,95
Lituania	19 820	0,02	-	-	19 820	0,02	-	-
Alte țări	759	0,00	27	-	759	0,00	27	-
Moldova	14 276 030	12,74	14 622 358	14,26	14 273 882	12,74	14 616 915	14,25
Total active financiare	112 027 464	100,00	102 542 105	100,00	112 025 316	100,00	102 536 662	100,00

În categoria „Organizații financiare internaționale” sunt incluse cota de subscriere a Republicii Moldova la FMI în moneda națională și alte plasamente în valută străină în alte organizații financiare internaționale.

În categoria „Moldova” la nivel consolidat sunt incluse conturile filialei deschise în băncile din Republica Moldova, valorile mobiliare emise de Guvernul RM, creditele acordate băncilor și altor persoane și alte active financiare. În categoria „Moldova” a Băncii sunt incluse valorile mobiliare emise de Guvernul RM, creditele acordate băncilor și altor persoane, investițiile în filiale și alte active financiare.

Numărul în valută străină și aurul monetar nu este inclus în calcul, nefiind expus riscului de credit (a se vedea Nota 5, 8).

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

De asemenea, pentru evaluarea diversificării portofoliului activelor și estimarea riscului de credit în funcție de sectorul investițional se prezintă clasificarea activelor financiare în funcție de sectorul investițional:

Sector investițional	CONSOLIDAT				BANCA			
	31 decembrie		31 decembrie		31 decembrie		31 decembrie	
	2023	Pondere	2022	Pondere	2023	Pondere	2022	Pondere
	MII LEI	%	MII LEI	%	MII LEI	%	MII LEI	%
Bănci centrale din străinătate	4 860 117	4,34	9 227 126	9,00	4 860 117	4,34	9 227 126	9,00
Bănci comerciale din străinătate	9 166 448	8,18	15 872 972	15,48	9 166 448	8,18	15 872 972	15,48
Guverne din străinătate	68 678 094	61,31	45 740 173	44,61	68 678 094	61,31	45 740 173	44,61
Guvernul RM	14 252 043	12,72	14 581 987	14,22	14 226 117	12,70	14 552 763	14,20
Organizații financiare internaționale (OFI)	9 708 839	8,67	12 581 287	12,27	9 708 839	8,67	12 581 287	12,27
Agenții guvernamentale străine	5 337 937	4,76	4 498 189	4,39	5 337 937	4,77	4 498 189	4,39
Depozitar central (DCU)	-	-	-	-	24 000	0,02	24 000	0,02
Bănci licențiate din RM	1 212	0,00	20 105	0,01	1 177	0,00	19 988	0,01
Alte active financiare	22 774	0,02	20 266	0,02	22 587	0,01	20 164	0,02
Total active financiare	112 027 464	100,00	102 542 105	100,00	112 025 316	100,00	102 536 662	100,00

În categoria „Organizații financiare internaționale” sunt incluse cota de subscriere a Republicii Moldova la FMI în moneda națională și alte plasamente în valută străină în alte organizații financiare internaționale.

În categoria „Alte active financiare” la nivel consolidat sunt incluse instrumentele derivate, creditele acordate băncilor și altor persoane și alte active financiare.

În categoria „Alte active financiare” ale Băncii sunt incluse instrumentele derivate, creditele acordate băncilor și altor persoane și alte active financiare.

Numeralul în valută străină și aurul monetar nu este inclus în calcul, nefiind expus riscului de credit (a se vedea Nota 5, 8).

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

- Pierderile de credit așteptate (ECL)

Instrumentele financiare aferente activelor oficiale de rezervă ce au un rating BBB- și superior acestuia, cărora li se atribuie calificativul „investment grade” sunt considerate cu risc scăzut. Calificativul de „investment grade” al unui instrument financiar indică o probabilitate scăzută de depreciere a emitentului. Instrumentele cu rating cuprins între „AAA” și „AA” sunt considerate cu bonitate înaltă, ce denotă o capacitate înaltă a emitentului de a-și onora obligațiunile contractuale. Instrumentele cu rating cuprins între „A” și „BBB” au o bonitate medie, ce denotă o capacitate înaltă a emitentului de a-și onora plățile. În acest caz, emitenții au o situație stabilă, își pot achita datoriile, dar ar putea întâmpina unele dificultăți în cazul deteriorării mediului economic.

Totodată, instrumentele cu rating „BB”, „B” și „CCC” au o bonitate joasă și sunt considerate investiții speculative sau „junk”. Emitenții acestor instrumente au o vulnerabilitate ridicată la modificarea condițiilor economice, cu impact semnificativ asupra capacității de plată, în cazul unor recesiuni sau deteriorări ale condițiilor mediului economic.

Formula de calcul a pierderilor de credit așteptate este derivată prin determinarea expunerii la default (EAD), probabilității de default (PD) și pierderii în caz de default (LGD). În determinarea pierderilor de credit așteptate și scenariile utilizate, pentru instrumente financiare aferente rezervelor valutare, Banca aplică informațiile derivate din raportul „Annual Corporate Default Study and Rating Transitions” publicat anual de agenția de rating Standard & Poor’s, ratele de default cumulative „Sovereign Foreign – Currency Cumulative Average Default Rates With Rating Modifier” și „Sovereign Local-Currency Cumulative Average Default Rates With Rating Modifier” din raportul „Annual Sovereign Default Study and Rating Transitions” publicat anual de agenția de rating Standard&Poor’s.

În cazul estimării pierderilor de credit așteptate pe toată perioada instrumentului financiar până la scadența acestuia, pentru fiecare an se estimează probabilitatea de default marginală. Totodată, probabilitatea de default marginală într-un anumit an se va aplica doar eșantionului care a supraviețuit default-ului în anul sau anii precedenți.

Abordarea vigilentă în tratamentul riscului de credit în contextul persistenței incertitudinilor geopolitice și presiunilor inflaționiste, a determinat Banca să continue aplicarea metodologiei revizuite de calcul a pierderilor de credit așteptate pentru activele financiare aferente rezervelor valutare, prin aplicarea scenariului de retrogradare a ratingurilor cu un nivel (notch) tuturor activelor în valută străină din portofoliu. În acest sens, se aplică rate de default cumulative publicate de agenția de rating Standard & Poor’s ce corespund ratingului inferior cu o poziție al expunerilor respective.

Prin urmare, considerând asumările în scenariile aplicate, dar și evoluția volumului și structurii pe instrumente și scadențe a portofoliului de investiții, provizionul pentru pierderile de credit așteptate în cazul acestor active, la situația din 31 decembrie 2023, a constituit 9 388 mii lei (31 decembrie 2022: 5 021 mii lei).

Pe parcursul perioadei de raportare nu au fost identificate creșteri semnificative ale riscului de credit asociat activelor financiare în valută străină deținute de Bancă. De asemenea, nu au existat premise de migrare din stadiul inițial de recunoaștere spre unul inferior sau recunoașterea default-ului contrapărții.

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

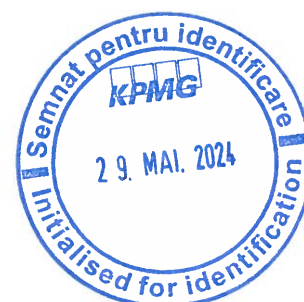
Metodologia de calcul a pierderilor de credit așteptate aferente portofoliului de valori mobiliare de stat deținute în portofoliul Grupului și al Băncii este bazată pe determinarea expunerii la default (EAD), probabilității de default (PD) și pierderii în caz de default (LGD), cu utilizarea informațiilor derivate și ratelor de default cumulative din rapoartele „Sovereign default and recovery rates” și „Rating Symbols and Definitions” aferente categoriei de rating publicate de către agenția Moody’s. În concordanță cu metodologia în vigoare, considerând dinamica parametrilor de calcul și a indicatorilor relevanți, înregistrată pe anul 2023, provizionul pentru pierderile de credit așteptate în cazul acestor active au constituit 45 816 mii lei (31 decembrie 2022: 85 572 mii lei).

Valorile mobiliare de stat emise în moneda națională deținute în portofoliul Grupului și al Băncii sunt tratate ca instrumente financiare cu risc de credit scăzut (clasificate în Stadiul 1), considerând sustenabilitatea indicatorilor de datorie și factorii macroeconomici încorporați în modelele financiare de analiză a expunerii Guvernului Republicii Moldova în relație cu Banca (printre care inclusiv: evoluția venitului național brut, indicatorul cu privire la raportul dintre datoria de stat și PIB, evoluția PIB, raportul dintre deficitul bugetar și PIB, datoria de stat tranzacționată pe piețele internaționale, finanțările străine și existența programelor de finanțare și asistență tehnică, evoluția sectorului financiar, ciclurile electorale și economice etc.), precum și lipsa cazurilor de default al valorilor mobiliare de stat emise în moneda națională.

Pierderile de credit așteptate în cazul altor instrumente financiare, fiind nemateriale sau egale cu zero, iar riscul de credit fiind evaluat ca nesemnificativ, nu au fost înregistrate în situațiile financiare.

Prezentarea activelor financiare după stadiul de depreciere, expunerea brută și pierderea de credit așteptată la data de raportare:

CONSOLIDAT	Interval	Expunerea	Stadiul	Pierdere	Expunerea
31 decembrie 2023	PD	brută	ECL	de credit	netă
	%	MII LEI		așteptată	MII LEI
				MII LEI	MII LEI
Bănci centrale din străinătate	0,02-0,36	4 860 118	1	1	4 860 117
Bănci comerciale din străinătate	0,06-0,07	9 166 725	1	279	9 166 446
Bănci comerciale din străinătate	100	2	3	-	2
Guverne din străinătate	0,02-0,05	68 679 301	1	1 207	68 678 094
Guvernul RM	0,0-2,447	14 297 859	1	45 816	14 252 043
Organizații financiare internaționale	0,02	9 708 927	1	88	9 708 839
Agenții guvernamentale străine	0,02-0,04	5 337 937	1	-	5 337 937
Alte active financiare	0,0-0,04	24 003	1	17	23 986
Total active financiare		112 074 872		47 408	112 027 464

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

CONSOLIDAT	Interval PD	Expunerea brută	Stadiul ECL	Pierdere de credit așteptată	Expunerea netă
31 decembrie 2022	%	MII LEI		MII LEI	MII LEI
Bănci centrale din străinătate	0,02-0,10	9 227 128	1	2	9 227 126
Bănci comerciale din străinătate	0,03-0,08	15 873 417	1	449	15 872 968
Bănci comerciale din străinătate	100,00	4	2	-	4
Guverne din străinătate	0,02-0,05	45 740 208	1	35	45 740 173
Guvernul RM	0,0-2,435	14 667 559	1	85 572	14 581 987
Organizații financiare internaționale	0,02	12 581 420	1	133	12 581 287
Agenții guvernamentale străine	0,02-0,05	4 498 242	1	53	4 498 189
Alte active financiare	0,003	40 389	1	18	40 371
Total active financiare		102 628 367		86 262	102 542 105

BANCA	Interval PD	Expunerea brută	Stadiul ECL	Pierdere de credit așteptată	Expunerea netă
31 decembrie 2023	%	MII LEI		MII LEI	MII LEI
Bănci centrale din străinătate	0,02-0,36	4 860 118	1	1	4 860 117
Bănci comerciale din străinătate	0,06-0,07	9 166 725	1	279	9 166 446
Bănci comerciale din străinătate	100	2	3		2
Guverne din străinătate	0,02-0,05	68 679 301	1	1 207	68 678 094
Guvernul RM		14 271 933	1	45 816	14 226 117
Organizații financiare internaționale	0,02	9 708 927	1	88	9 708 839
Agenții guvernamentale străine	0,02-0,04	5 337 937	1		5 337 937
Alte active financiare	0,0-0,04	23 769	1	5	23 764
Total active financiare		112 048 712		47 396	112 001 316

BANCA	Interval PD	Expunerea brută	Stadiul ECL	Pierdere de credit așteptată	Expunerea netă
31 decembrie 2022	%	MII LEI		MII LEI	MII LEI
Bănci centrale din străinătate	0,02-0,10	9 227 128	1	2	9 227 126
Bănci comerciale din străinătate	0,03-0,08	15 873 417	1	449	15 872 968
Bănci comerciale din străinătate	100,00	4	2	-	4
Guverne din străinătate	0,02-0,05	45 740 208	1	35	45 740 173
Guvernul RM	0,0-2,435	14 638 335	1	85 572	14 552 763
Organizații financiare internaționale	0,02	12 581 420	1	133	12 581 287
Agenții guvernamentale străine	0,02-0,05	4 498 242	1	53	4 498 189
Alte active financiare	0,003	40 157	1	5	40 152
Total active financiare		102 598 911		86 249	102 512 662

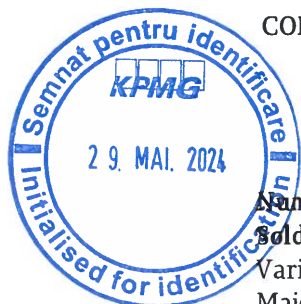

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

Mișcarea în provizionul pentru pierderi de credit așteptate pe fiecare clasă de active financiare:

CONSOLIDAT	31 decembrie	2023				2022			
		ECL	ECL pe toată durata		Total	ECL	ECL pe toată durata		Total
		12 luni	de viață			12 luni	de viață		
		Stadiul	Stadiul	Stadiul	Stadiul	Stadiul	Stadiul	Stadiul	
I	II	III		I	II	III			
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	
Numerar și plasamente în valută pe termen scurt									
Sold la 1 ianuarie	584	-	-	584	390	-	-	390	
Variația netă datorată modificărilor fără derecunoaștere	(1)	-	-	(1)	(79)	-	-	(79)	
Majorări datorate activelor financiare noi sau achiziționate	1 246	-	-	1 246	1 682	-	-	1 682	
Diminuări datorate activelor financiare derecunoscute	(1 431)	-	-	(1 431)	(1 430)	-	-	(1 430)	
Modificări ale cursului valutar și alte mișcări	(30)	-	-	(30)	21	-	-	21	
Sold la 31 decembrie	368	-	-	368	584	-	-	584	
Valori mobiliare în valută străină evaluate la cost amortizat									
Sold la 1 ianuarie	88	-	-	88	266	-	-	266	
Variația netă datorată modificărilor fără derecunoaștere	16	-	-	16	(53)	-	-	(53)	
Majorări datorate activelor financiare noi sau achiziționate	1 192	-	-	1 192	-	-	-	-	
Diminuări datorate activelor financiare derecunoscute	(51)	-	-	(51)	(145)	-	-	(145)	
Modificări ale cursului valutar și alte mișcări	(38)	-	-	(38)	20	-	-	20	
Sold la 31 decembrie	1 207	-	-	1 207	88	-	-	88	
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG									
Sold la 1 ianuarie	4 349	-	-	4 349	2 143	-	-	2 143	
Variația netă datorată modificărilor fără derecunoaștere	(1)	-	-	(1)	(559)	-	-	(559)	
Majorări datorate activelor financiare noi sau achiziționate	9 483	-	-	9 483	5 479	-	-	5 479	
Diminuări datorate activelor financiare derecunoscute	(5 519)	-	-	(5 519)	(2 878)	-	-	(2 878)	
Modificări ale cursului valutar și alte mișcări	(499)	-	-	(499)	164	-	-	164	
Sold la 31 decembrie	7 813	-	-	7 813	4 349	-	-	4 349	

Banca Națională a Moldovei

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

CONSOLIDAT	31 decembrie	2023				2022			
		ECL 12 luni	ECL pe toată durata de viață			ECL 12 luni	ECL pe toată durata de viață		
		Stadiul	Stadiul	Stadiul	Total	Stadiul	Stadiul	Stadiul	Total
		I	II	III		I	II	III	
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Valori mobiliare emise de Guvernul RM									
Sold la 1 ianuarie		85 572	-	-	85 572	48 219	-	-	48 219
Variația netă datorată modificărilor fără derecunoaștere		(39 460)	-	-	(39 460)	33 008	-	-	33 008
Majorări datorate activelor financiare noi sau achiziționate		21 174	-	-	21 174	12 913	-	-	12 913
Diminuări datorate activelor financiare derecunoscute		(21 470)	-	-	(21 470)	(8 568)	-	-	(8 568)
Sold la 31 decembrie		45 816	-	-	45 816	85 572	-	-	85 572
Alte active financiare									
Sold la 1 ianuarie		18	-	-	18	42	-	-	42
Diminuări datorate activelor financiare derecunoscute		(1)	-	-	(1)	(21)	-	-	(21)
Diminuări datorate scoaterii înafara bilanțului (casării)		-	-	-	-	(3)	-	-	(3)
Sold la 31 decembrie		17	-	-	17	18	-	-	18
BANCA	31 decembrie	2023				2022			
		ECL 12 luni	ECL pe toată durata de viață			ECL 12 luni	ECL pe toată durata de viață		
		Stadiul	Stadiul	Stadiul	Total	Stadiul	Stadiul	Stadiul	Total
		I	II	III		I	II	III	
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Numerar și plasamente în valută pe termen scurt									
Sold la 1 ianuarie		584	-	-	584	390	-	-	390
Variația netă datorată modificărilor fără derecunoaștere		(1)	-	-	(1)	(79)	-	-	(79)
Majorări datorate activelor financiare noi sau achiziționate		1 246	-	-	1 246	1 682	-	-	1 682
Diminuări datorate activelor financiare derecunoscute		(1 431)	-	-	(1 431)	(1 430)	-	-	(1 430)
Modificări ale cursului valutar și alte mișcări		(30)	-	-	(30)	21	-	-	21
Sold la 31 decembrie		368	-	-	368	584	-	-	584

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

BANCA	31 decembrie	2023				2022			
		ECL	ECL pe toată durata		Total	ECL	ECL pe toată durata		Total
		12 luni	de viață			12 luni	de viață		
		Stadiul	Stadiul	Stadiul	Stadiul	Stadiul	Stadiul	Stadiul	Stadiul
I	II	III		I	II	III			
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	
Valori mobiliare în valută străină evaluate la cost amortizat									
Sold la 1 ianuarie	88	-	-	88	266	-	-	266	
Variația netă datorată modificărilor fără derecunoaștere	16	-	-	16	(53)	-	-	(53)	
Majorări datorate activelor financiare noi sau achiziționate	1 192	-	-	1 192	-	-	-	-	
Diminuări datorate activelor financiare derecunoscute	(51)	-	-	(51)	(145)	-	-	(145)	
Modificări ale cursului valutar și alte mișcări	(38)	-	-	(38)	20	-	-	20	
Sold la 31 decembrie	1 207	-	-	1 207	88	-	-	88	
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG									
Sold la 1 ianuarie	4 349	-	-	4 349	2 143	-	-	2 143	
Variația netă datorată modificărilor fără derecunoaștere	(1)	-	-	(1)	(559)	-	-	(559)	
Majorări datorate activelor financiare noi sau achiziționate	9 483	-	-	9 483	5 479	-	-	5 479	
Diminuări datorate activelor financiare derecunoscute	(5 519)	-	-	(5 519)	(2 878)	-	-	(2 878)	
Modificări ale cursului valutar și alte mișcări	(499)	-	-	(499)	164	-	-	164	
Sold la 31 decembrie	7 813	-	-	7 813	4 349	-	-	4 349	
Valori mobiliare emise de Guvernul RM									
Sold la 1 ianuarie	85 572	-	-	85 572	48 219	-	-	48 219	
Variația netă datorată modificărilor fără derecunoaștere	(39 460)	-	-	(39 460)	33 008	-	-	33 008	
Majorări datorate activelor financiare noi sau achiziționate	21 174	-	-	21 174	12 913	-	-	12 913	
Diminuări datorate activelor financiare derecunoscute	(21 470)	-	-	(21 470)	(8 568)	-	-	(8 568)	
Sold la 31 decembrie	45 816	-	-	45 816	85 572	-	-	85 572	

Banca Națională a Moldovei

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

BANCA	31 decembrie	2023				2022			
		ECL 12 luni	ECL pe toată durata de viață		Total	ECL 12 luni	ECL pe toată durata de viață		Total
		Stadiul I	Stadiul II	Stadiul III		Stadiul I	Stadiul II	Stadiul III	
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Alte active financiare									
Sold la 1 ianuarie		5	-	-	5	5	-	-	5
Diminuări datorate activelor financiare derecunoscute		-	-	-	-	-	-	-	-
Diminuări datorate scoaterii înafara bilanțului (casării)		-	-	-	-	-	-	-	-
Sold la 31 decembrie		5	-	-	5	5	-	-	5

Riscul de credit al instrumentelor derivate

Tranzacțiile swap valutar se efectuează în cadrul operațiunilor de reglaj fin, fiind utilizate ca instrument al politicii monetare, ce pot lua forma operațiunilor de furnizare sau de absorbție de lichidități. Frecvența tranzacțiilor nu este standardizată, iar scadența este aliniată la scadențele aplicate la instrumentele de politică monetară ale Băncii (facilitatea de depozit overnight, certificatele BNM). Condițiile de realizare de către Bancă a tranzacțiilor swap valutar pe piața valutară interbancară sunt stabilite în Regulamentul privind efectuarea operațiunilor pe piața valutară interbancară a Republicii Moldova, aprobat prin HCA nr.8/2013. La 31 decembrie 2023 Banca nu avea încheiate swap-uri valutare.

Suplimentar, Banca poate efectua operațiuni de tip swap valutar cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) în baza unui acord bilateral. Efectul scontat al semnării acordului constă în crearea și implementarea unui instrument nou competitiv pentru creditarea de către BERD a agenților economici din Republica Moldova în moneda națională și dezvoltarea sectorului real al economiei naționale.

Furnizarea de lichidități în lei moldovenești în cadrul acordului respectiv se efectuează în condiții similare altor operațiuni practicate de către Bancă pe piața monetară sau valutară internă. La situația din 31 decembrie 2023, soldul operațiunilor de tip swap încheiate cu BERD este nul (31 decembrie 2022: nul).

4. Managementul riscului (continuare)

4.2 Riscul de credit (continuare)

Netarea activelor financiare și datoriilor financiare

Banca înregistrează activele și datoriile financiare la valoarea netă atunci când există dreptul legal și intenția de a deconta plățile și încasările rezultate pe bază netă.

Deși unele active și datorii financiare nu îndeplinesc cerințele de recunoaștere pe bază netă, ele se decontează simultan sau la valoarea netă. Aceste situații includ operațiunile repo și operațiuni de swap valutar.

În conformitate cu prevederile IFRS 7 *Instrumente Financiare: informații de furnizat* privind sumele necompensate în bilanț sunt limitate la valoarea netă a instrumentelor financiare prezentate în bilanțul contabil.

La 31 decembrie 2023, Banca nu avea înregistrate operațiuni repo în curs de derulare.

4.3 Riscul de lichiditate

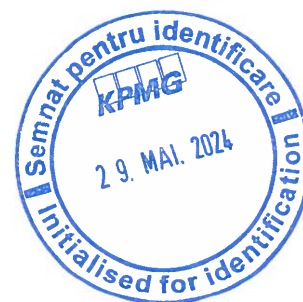
Riscul de lichiditate reprezintă riscul că Banca nu își va putea onora obligațiile de plată devenite scadente. Scadențele activelor și obligațiilor, precum și capacitatea de a înlocui la un cost acceptabil datoriile purtătoare de dobândă pe măsură ce acestea ajung la scadență, constituie factori importanți pentru evaluarea lichidității Băncii. Riscul de lichiditate se gestionează zilnic și în dinamică prin monitorizarea limitelor investiționale stabilite prin regulamentele interne și hotărârile Comitetului executiv.

a) Instrumentele financiare în moneda națională

Considerând atribuțiile Băncii în calitate de autoritate monetară, care includ stabilirea și implementarea politicii monetare în stat, controlul lichidității în sistemul financiar și, inter alia, dreptul exclusiv de a emite pe teritoriul Republicii Moldova bancnote și monede metalice ca mijloc de plată, Banca nu este expusă riscului de lichiditate din decalajele de plăți și încasări, active și datorii în fluxurile în moneda națională, ci de fapt, limitărilor inerente politicii monetare.

Valorile mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova și deținute de Bancă pe parcursul anului 2023, în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior de la Bancă au avut scadența contractuală maximă de 2 ani. La scadență, aceste valori mobiliare sunt răscumpărate de Guvern și sunt reemise sub formă de bonuri de trezorerie sau obligațiuni de stat.

Valorile mobiliare de stat emise în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată rezultate din garanțiile de stat, au fost obținute de către Bancă la 4 octombrie 2016 sub formă de obligațiuni de stat cu scadențele de la 1 la 25 ani. Termenul de 25 de ani a fost stabilit urmărindu-se echilibrul între presiunea anuală suplimentară care poate fi suportată de bugetul de stat și, în același timp, stingerea cât mai rapid posibil a acestor obligații.

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

Operațiunile repo de injectare a lichidităților derulate pe parcursul anului 2023 au avut un termen de 14 zile și au fost efectuate prin procedura licitațiilor fără plafon.

b) Instrumentele financiare în valută străină

Monitorizarea riscului de lichiditate se efectuează prin formarea tranșelor investiționale și prin utilizarea unor benchmark-uri stabilite pentru subportofoliile de investiții indexate în funcție de tipul instrumentelor și de valuta de investiții. Benchmark-urile folosite sunt indici de piață, recunoscuți și utilizați pe plan mondial la evaluarea comparativă a performanței și riscurilor aferente portofoliilor de investiții.

Indicii utilizați sunt furnizați de Intercontinental Exchange (ICE), după preluarea activității de furnizare a indicilor de la Bank of America Merrill Lynch, instituție ce calculează și oferă o gamă largă de benchmark-uri recunoscute și utilizate în întreaga comunitate investițională.

Riscul de lichiditate, în cazul portofoliului de active valutare gestionat intern, cu excluderea portofoliului valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat, este monitorizat permanent de către Bancă prin menținerea unui nivel adecvat al tranșelor în limitele de devieri admisibile și prin limitarea duratei maxime admisibile a portofoliului de investiții, ceea ce nu permite efectuarea investițiilor în instrumente cu scadențe îndelungate.

În cazul portofoliului gestionat de un manager extern (Banca Mondială), limitarea riscului de lichiditate se realizează prin prevederile Acordului de consultanță și management investițional, încheiat la 8 decembrie 2010 între Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) și Banca Națională a Moldovei, care a fost prelungit prin HCE nr.168 din 30 decembrie 2015, cu aplicare din data de 1 februarie 2016. Acordul stipulează că investițiile sunt gestionate în concordanță cu un benchmark (indicele ICE Bank of America Merrill Lynch U.S. Treasuries), astfel încât durata portofoliului este corelată cu durata benchmark-ului.

Riscul de lichiditate pentru portofoliul valorilor mobiliare, în valută străină, evaluate la cost amortizat este diminuat prin diversificarea scadenței investițiilor, fiind distribuite în intervalul de până la 10 ani și prin limitarea ponderii acestui portofoliu în portofoliul total al valorilor mobiliare. Totodată, suplinirea portofoliului valorilor mobiliare, în valută străină, evaluate la cost amortizat este posibilă numai în cazul în care ponderea acestuia reprezintă mai puțin de 25% din rezervele internaționale și nivelul tranșei de lichiditate la momentul efectuării investițiilor acoperă 4 luni de import, precum și plățile aferente datoriei externe a Băncii și a Guvernului RM și alte plăți în valută străină, pe parcursul unui an.

Lichiditatea este unul dintre criteriile de bază în determinarea componenței activelor valutare. Acest fapt reflectă necesitatea potențială de a transforma rezervele valutare în lichidități în scopuri de intervenție, în cazul în care apar așa necesități.

Valorile mobiliare în valută străină, evaluate la valoarea justă prin AERG, deținute de Bancă sunt instrumente cu un grad înalt de lichiditate, ceea ce ar însemna că ele ar putea fi vândute, în caz de necesitate, înainte de scadență.

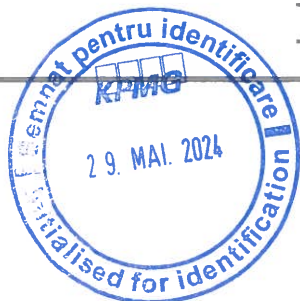

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

Scadențele activelor și obligațiilor, precum și capacitatea de a înlocui la un cost acceptabil datoriile purtătoare de dobândă pe măsură ce acestea ajung la scadență constituie factori importanți pentru evaluarea lichidității. Analiza activelor și obligațiilor financiare în funcție de scadența contractuală la data de raportare este prezentată după cum urmează:

CONSOLIDAT		Valoarea	0-3	3-6	6-12	De la 1	De la 2	Mai mult	Scadență
31 decembrie 2023	Nota	de bilanț	luni	luni	luni	la 2 ani	la 5 ani	de 5 ani	nedeterminată
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Active nederivate									
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	19 831 357	16 153 415	3 677 942	-	-	-	-	-
Valori mobiliare investiționale	6	74 798 336	7 770 155	11 449 856	17 766 970	17 340 744	14 243 540	6 227 071	-
Active în organizațiile financiare internaționale	7	4 267 146	203 829	-	-	-	-	-	4 063 317
Aur monetar	8	85 533	-	-	-	-	-	-	85 533
Valori mobiliare emise de Guvernul RM	10	14 252 043	422 503	1 035 352	334 853	1 434 831	1 255 820	9 768 684	-
Credite acordate băncilor și altor persoane	11	21 987	744	730	1 428	2 470	6 072	10 543	-
Alte active financiare	15	4 839	4 839	-	-	-	-	-	-
Total active financiare		113 261 241	24 555 485	16 163 880	18 103 251	18 778 045	15 505 432	16 006 298	4 148 850
Obligațiuni nederivate									
Moneda națională în circulație	16	42 090 746	-	-	-	-	-	-	42 090 746
Disponibilități ale Guvernului RM	17	10 769 559	10 691 826	27 633	-	50 100	-	-	-
Disponibilități ale băncilor	18	40 239 046	40 239 046	-	-	-	-	-	-
Disponibilități ale altor clienți	20	313 981	313 981	-	-	-	-	-	-
Certificate emise de BNM	19	11 179 999	11 179 999	-	-	-	-	-	-
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	5 064 925	27 089	69 489	94 811	215 077	502 486	92 629	4 063 344
Obligațiuni privind leasingul	20	9 535	1 466	1 122	2 291	4 656	-	-	-
Alte obligațiuni financiare	20	310 629	56 559	254 070	-	-	-	-	-
		109 978 420	62 509 966	352 314	97 102	269 833	502 486	92 629	46 154 090
Decalaj		3 282 821	(37 954 481)	15 811 566	18 006 149	18 508 212	15 002 946	15 913 669	(42 005 240)

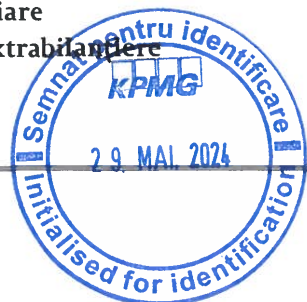
4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

CONSOLIDAT

31 decembrie 2022

	Nota	Valoarea de bilanț	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Scadență nedeterminată
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Active nederivate									
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	33 983 015	31 869 536	2 113 479	-	-	-	-	-
Valori mobiliare investiționale	6	51 631 595	16 851 195	13 473 092	20 896 011	411 297	-	-	-
Active în organizațiile financiare internaționale	7	4 445 897	19 040	-	-	-	-	-	4 426 857
Aur monetar	8	82 312	-	-	-	-	-	-	82 312
Valori mobiliare emise de Guvernul RM	10	14 581 987	1 771 192	657 508	312 659	487 022	1 162 630	10 190 976	-
Credite acordate băncilor și altor persoane	11	19 757	770	735	1 267	2 294	5 997	8 694	-
Alte active financiare	15	20 497	20 497	-	-	-	-	-	-
Total active financiare		104 765 060	50 532 230	16 244 814	21 209 937	900 613	1 168 627	10 199 670	4 509 169
Obligațiuni nederivate									
Moneda națională în circulație	16	37 781 903	-	-	-	-	-	-	37 781 903
Disponibilități ale Guvernului RM	17	9 135 104	8 955 899	31 809	144 062	3 334	-	-	-
Disponibilități ale băncilor	18	37 191 253	37 191 253	-	-	-	-	-	-
Disponibilități ale altor clienți	20	66 932	66 932	-	-	-	-	-	-
Certificate emise de BNM	19	6 616 846	6 616 846	-	-	-	-	-	-
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	5 667 067	7 505	75 706	75 706	198 246	663 206	219 815	4 426 883
Obligațiuni privind leasingul	20	3 814	386	396	823	1 775	434	-	-
Alte obligațiuni financiare	20	27 636	27 636	-	-	-	-	-	-
		96 490 555	52 866 457	107 911	220 591	203 355	663 640	219 815	42 208 786
Instrumente derivate									
Intrări	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Ieșiri	9	2 731	2 731	-	-	-	-	-	-
Total obligațiuni financiare		96 493 286	52 869 188	107 911	220 591	203 355	663 640	219 815	42 208 786
Instrumente derivate extrabilanțiere									
Intrări		307 051	307 051	-	-	-	-	-	-
Ieșiri		(307 811)	(307 811)	-	-	-	-	-	-
Decalaj		8 271 014	(2 337 718)	16 136 903	20 989 346	697 258	504 987	9 979 855	(37 699 617)

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

BANCA		Valoarea de bilanț	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Scadență nedeterminată
31 decembrie 2023	Nota	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Active nederivate									
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	19 831 322	16 153 380	3 677 942	-	-	-	-	-
Valori mobiliare investiționale	6	74 798 336	7 770 155	11 449 856	17 766 970	17 340 744	14 243 540	6 227 071	-
Active în organizațiile financiare internaționale	7	4 267 146	203 829	-	-	-	-	-	4 063 317
Aur monetar	8	85 533	-	-	-	-	-	-	85 533
Valori mobiliare emise de Guvernul RM	10	14 226 117	414 339	1 023 538	328 905	1 434 831	1 255 820	9 768 684	-
Credite acordate băncilor și altor persoane	11	21 987	744	730	1 428	2 470	6 072	10 543	-
Investiții în filială	12	24 000	-	-	-	-	-	-	24 000
Alte active financiare	15	4 652	4 652	-	-	-	-	-	-
Total active financiare		113 259 093	24 547 099	16 152 066	18 097 303	18 778 045	15 505 432	16 006 298	4 172 850
Obligațiuni nederivate									
Moneda națională în circulație	16	42 090 746	-	-	-	-	-	-	42 090 746
Disponibilități ale Guvernului RM	17	10 769 559	10 691 826	27 633	-	50 100	-	-	-
Disponibilități ale băncilor	18	40 239 046	40 239 046	-	-	-	-	-	-
Disponibilități ale altor clienți	20	321 479	321 479	-	-	-	-	-	-
Certificate emise de BNM	19	11 179 999	11 179 999	-	-	-	-	-	-
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	5 064 925	27 089	69 489	94 811	215 077	502 486	92 629	4 063 344
Obligațiuni privind leasingul	20	8 684	1 365	1 015	2 060	4 244	-	-	-
Alte obligațiuni financiare	20	310 561	56 491	254 070	-	-	-	-	-
		109 984 999	62 517 295	352 207	96 871	269 421	502 486	92 629	46 154 090
Decalaj		3 274 094	(37 970 196)	15 799 859	18 000 432	18 508 624	15 002 946	15 913 669	(41 981 240)

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

BANCA									
31 decembrie 2022	Nota	Valoarea de bilanț	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Scadență nedeterminată
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Active nederivate									
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	33 982 898	31 869 419	2 113 479	-	-	-	-	-
Valori mobiliare investiționale	6	51 631 595	16 851 195	13 473 092	20 896 011	411 297	-	-	-
Active în organizațiile financiare internaționale	7	4 445 897	19 040	-	-	-	-	-	4 426 857
Aur monetar	8	82 312	-	-	-	-	-	-	82 312
Valori mobiliare emise de Guvernul RM	10	14 552 763	1 763 262	641 121	307 752	487 022	1 162 630	10 190 976	-
Credite acordate băncilor și altor persoane	11	19 757	770	735	1 267	2 294	5 997	8 694	-
Investiții în filială	12	24 000	-	-	-	-	-	-	24 000
Alte active financiare	15	20 395	20 395	-	-	-	-	-	-
Total active financiare		104 759 617	50 524 081	16 228 427	21 205 030	900 613	1 168 627	10 199 670	4 533 169
Obligațiuni nederivate									
Moneda națională în circulație	16	37 781 903	-	-	-	-	-	-	37 781 903
Disponibilități ale Guvernului RM	17	9 135 104	8 955 899	31 809	144 062	3 334	-	-	-
Disponibilități ale băncilor	18	37 191 253	37 191 253	-	-	-	-	-	-
Disponibilități ale altor clienți	20	69 783	69 783	-	-	-	-	-	-
Certificate emise de BNM	19	6 616 846	6 616 846	-	-	-	-	-	-
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	5 667 067	7 505	75 706	75 706	198 246	663 206	219 815	4 426 883
Obligațiuni privind leasingul	20	2 544	300	305	626	1 313	-	-	-
Alte obligațiuni financiare	20	27 375	27 375	-	-	-	-	-	-
		96 491 875	52 868 961	107 820	220 394	202 893	663 206	219 815	42 208 786
Instrumente derivate									
Intrări		-	-	-	-	-	-	-	-
Ieșiri		2 731	2 731	-	-	-	-	-	-
Total obligațiuni financiare		96 494 606	52 871 692	107 820	220 394	202 893	663 206	219 815	42 208 786
Instrumente derivate extrabilanțiere									
Intrări		307 051	307 051	-	-	-	-	-	-
Ieșiri		(307 811)	(307 811)	-	-	-	-	-	-
Decalaj		8 264 251	(2 348 371)	16 120 607	20 984 636	697 720	505 421	9 979 855	(37 675 617)

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

În tabelul de mai jos este prezentată analiza obligațiunilor financiare totale, inclusiv sumele dobânzilor viitoare în funcție de scadența contractuală la data de raportare. Sumele aferente obligațiunilor viitoare au fost calculate utilizând datele disponibile la data de raportare (cursul oficial al leului moldovenesc, ratele dobânzilor la instrumentele politicii monetare și de creditare, etc.).

CONSOLIDAT

31 decembrie 2023	Valoarea de bilanț MII LEI	Valoarea brută nominală MII LEI	Scadență						Scadență nedeterminată MII LEI
			0-3 luni MII LEI	3-6 luni MII LEI	6-12 luni MII LEI	De la 1 la 2 ani MII LEI	De la 2 la 5 ani MII LEI	Mai mult de 5 ani MII LEI	
Obligațiuni									
Moneda națională în circulație	42 090 746	42 090 746	-	-	-	-	-	-	42 090 746
Disponibilități ale Guvernului RM	10 769 559	10 777 052	10 693 789	29 245	2 502	51 516	-	-	-
Disponibilități ale băncilor	40 239 046	40 283 840	40 283 840	-	-	-	-	-	-
Disponibilități ale altor clienți	313 981	313 981	313 981	-	-	-	-	-	-
Certificate emise de BNM	11 179 999	11 190 290	11 190 290	-	-	-	-	-	-
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale*	5 064 925	5 173 482	37 957	79 693	113 399	245 207	539 537	94 345	4 063 344
Obligațiuni privind leasingul	9 535	10 064	1 590	1 229	2 458	4 787	-	-	-
Alte obligațiuni financiare	310 629	310 629	56 559	254 070	-	-	-	-	-
Total obligațiuni financiare	109 978 420	110 150 084	62 578 006	364 237	118 359	301 510	539 537	94 345	46 154 090
31 decembrie 2022									
Obligațiuni									
Moneda națională în circulație	37 781 903	37 781 903	-	-	-	-	-	-	37 781 903
Disponibilități ale Guvernului RM	9 135 104	9 162 306	8 965 617	40 541	152 670	3 478	-	-	-
Disponibilități ale băncilor	37 191 253	37 330 471	37 330 471	-	-	-	-	-	-
Disponibilități ale altor clienți	66 932	66 932	66 932	-	-	-	-	-	-
Certificate emise de BNM	6 616 846	6 649 210	6 649 210	-	-	-	-	-	-
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale*	5 667 067	5 811 631	18 666	86 743	96 834	235 231	721 218	226 082	4 426 857
Obligațiuni privind leasingul	3 814	4 417	493	493	986	1 971	474	-	-
Alte obligațiuni financiare	27 636	27 636	27 636	-	-	-	-	-	-
Total obligațiuni financiare	96 490 555	96 834 506	53 059 025	127 777	250 490	240 680	721 692	226 082	42 208 760

* Pentru angajamentele Facilității de creditare extinsă (ECF) (anterior Facilitatea de Reducere a Sărăciei și Creștere Economică (PRGF)) primite de la FMI, incluse în obligațiunile față de organizațiile financiare internaționale, în conformitate cu decizia consiliului directorilor executivi al FMI, în perioada 7 ianuarie 2010 – decembrie 2024 dobânzile aferente nu se calculează.

4. Managementul riscului (continuare)

4.3 Riscul de lichiditate (continuare)

BANCA

31 decembrie 2023	Valoarea de bilanț MII LEI	Valoarea brută nominală MII LEI	Termen			De la 1 la 2 ani MII LEI	De la 2 la 5 ani MII LEI	Mai mult de 5 ani MII LEI	Scadență nedeterminată MII LEI
			0-3 luni MII LEI	3-6 luni MII LEI	6-12 luni MII LEI				
Obligațiuni									
Moneda națională în circulație	42 090 746	42 090 746	-	-	-	-	-	-	42 090 746
Disponibilități ale Guvernului RM	10 769 559	10 777 052	10 693 789	29 245	2 502	51 516	-	-	-
Disponibilități ale băncilor	40 239 046	40 283 840	40 283 840	-	-	-	-	-	-
Disponibilități ale altor clienți	321 479	321 479	321 479	-	-	-	-	-	-
Certificate emise de BNM	11 179 999	11 190 290	11 190 290	-	-	-	-	-	-
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale*	5 064 925	5 173 482	37 957	79 693	113 399	245 207	539 537	94 345	4 063 344
Obligațiuni privind leasingul	8 684	9 033	1 445	1 084	2 168	4 336	-	-	-
Alte obligațiuni financiare	310 561	310 561	56 491	254 070	-	-	-	-	-
Total obligațiuni financiare	109 984 999	110 156 483	62 585 291	364 092	118 069	301 059	539 537	94 345	46 154 090
31 decembrie 2022									
Obligațiuni									
Moneda națională în circulație	37 781 903	37 781 903	-	-	-	-	-	-	37 781 903
Disponibilități ale Guvernului RM	9 135 104	9 162 306	8 965 617	40 541	152 670	3 478	-	-	-
Disponibilități ale băncilor	37 191 253	37 330 471	37 330 471	-	-	-	-	-	-
Disponibilități ale altor clienți	69 783	69 783	69 783	-	-	-	-	-	-
Certificate emise de BNM	6 616 846	6 649 210	6 649 210	-	-	-	-	-	-
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale*	5 667 067	5 811 631	18 666	86 743	96 834	235 231	721 218	226 082	4 426 857
Obligațiuni privind leasingul	2 544	2 720	340	340	680	1 360	-	-	-
Alte obligațiuni financiare	27 375	27 375	27 375	-	-	-	-	-	-
Total obligațiuni financiare	96 491 875	96 835 399	53 061 462	127 624	250 184	240 069	721 218	226 082	42 208 760

* Pentru angajamentele Facilității de creditare extinsă (ECF) (anterior Facilitatea de Reducere a Sărăciei și Creștere Economică (PRGF)) primite de la FMI, incluse în obligațiunile față de organizațiile financiare internaționale, în conformitate cu decizia consiliului directorilor executivi al FMI, în perioada 7 ianuarie 2010 – decembrie 2024 dobânzile aferente nu se calculează.

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață

Riscul de piață este riscul ca valoarea unui instrument financiar să fluctueze ca rezultat al schimbării prețurilor pieței, chiar dacă aceste schimbări sunt cauzate de factori specifici titlurilor de valoare individuale sau emitentului acestora, sau factori care afectează toate titlurile de valoare tranzacționate pe piață.

a) Instrumentele financiare în valută străină

Procesul de alocare strategică a activelor limitează riscul financiar aferent rezervelor internaționale. Indicatori de performanță (benchmark-uri) sunt stabiliți pentru fiecare subportofoliu, în vederea optimizării raportului dintre rentabilitate și risc, ca urmare a evaluării diverselor scenarii de evoluții ale ratelor dobânzii și randamentelor instrumentelor investiționale din portofolii și, corespunzător, a valorii de piață a acestora. Structura valutară optimă, estimată în baza analizei compoziției valutare a plăților de deservire a datoriei externe, altor plăți valutare și a importurilor de mărfuri și servicii, precum și efectele diversificării valutare sunt considerate în evaluarea riscului valutar.

Toate portofoliile, cu excepția valorilor mobiliare investiționale evaluate la cost amortizat, conturilor curente și overnight, activelor în Fondul Monetar Internațional și aurului monetar, sunt administrate cu referință la indicatori strategici de performanță (indici ICE). Performanța portofoliilor, încadrarea în limitele de deviere față de indicatorii de performanță sunt monitorizate lunar și raportate Comitetului de investiții.

Începând cu 1 ianuarie 2023, administrarea rezervelor valutare se realizează în condițiile unui apetit redus de risc, estimat prin aplicarea indicatorului VaR (value at risk), fiind limitat raportul indicatorului la total rezerve. Banca aplică zilnic metodologia VaR pentru a evalua expunerea la riscul de piață aferent pozițiilor pe care le deține și pentru a estima pierderile economice potențiale bazate pe un șir de parametri și asumări pentru diferite modificări ale condițiilor pieței.

Rezultatul evaluării riscului de piață prin metodologia VaR reprezintă pierderea potențială exprimată în unități monetare pentru portofoliul de investiții total evaluată cu un grad de confidență de 95% și pentru un orizont investițional de o lună, excluzând volatilitatea aferentă componentei de evoluție a ratei de schimb a valutei din compoziția rezervelor internaționale față de dolarul SUA (valuta de raportare). Acest calcul este furnizat de sistemul informațional Bloomberg.

Valoarea expusă la risc a portofoliului de instrumente financiare în valută străină (exclusiv aurul monetar) este prezentată după cum urmează:

	Evalueate la cost amortizat		Evalueate la valoarea justă prin AERG		Total		Ponderea în portofoliu %
	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	MII LEI	MII USD	
La 31 decembrie 2023	308 653	17 732	458 703	26 353	767 356	44 085	0,82%
La 31 decembrie 2022*	12 284	641	91 013	4 751	103 297	5 392	0,12%

*Datele pentru anul 2022 au fost retratate aplicând indicatorul VaR, cu excluderea volatilității aferente ratei de schimb valutar (portofoliul EUR), conform noii metodologii de gestiune a riscului de piață prin VAR.

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

b) Instrumentele financiare în monedă națională

Riscul de piață în cazul instrumentelor financiare în moneda națională este asociat, în principal, modificării valorii de piață a valorilor mobiliare de stat emise de Guvernul Republicii Moldova, care sunt evaluate la cost amortizat în bilanțul contabil și sunt gestionate, preponderent, în vederea colectării fluxurilor contractuale și utilizării în scopul realizării atribuțiilor conferite prin lege Băncii.

Pentru portofoliul "*Valori mobiliare de stat emise în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior*", riscul se gestionează prin reemiterea la scadență a unor valori mobiliare la rate ale dobânzilor de piață, în baza ratelor nominale medii ponderate la valorile mobiliare de stat vândute recent pe piața primară și prin agreearea anuală cu Ministerul Finanțelor a scadențelor maxime pentru reemisiune (pentru anii 2023 și 2022 scadența maximă acceptată fiind agreeată la 3 ani). Valorile mobiliare respective sunt deținute, în principal, în vederea colectării fluxurilor contractuale, dar pot fi utilizate și în operațiuni de piață deschisă, prin intermediul tranzacțiilor reverse repo (absorbții temporare de lichiditate), însă astfel de operațiuni nu s-au înregistrat recent, iar obținerea câștigurilor din modificarea prețului de piață al valorilor mobiliare nu este relevantă în cazul acestor instrumente.

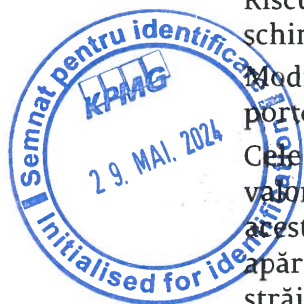
În cazul portofoliului *Valorile mobiliare de stat derivate din garanții de stat*, riscul pierderilor sau câștigurilor din modificarea valorii de piață a valorilor mobiliare s-a abordat la data emiterii, întrucât acesta a fost structurat în instrumente financiare cu cupon fix de 1,4% (cele cu scadența până la 9 ani) și 5,3% (cele cu scadența de la 10 la 25 ani) respectiv, cu scadențe graduale de până la 25 ani, replicând în esență fluxurile de numerar aferente unui instrument financiar cu o rată efectivă a dobânzii de 5%, egală cu ținta ratei inflației la data emiterii acestora (2016), care urma să permită ca valoarea achitată pe toată durata portofoliului, în termeni reali, să rămână nemodificată și să permită Băncii să evite pierderi suplimentare legate de deprecierea datoriei (la fel, în termeni reali). Mai mult, conform *Legii nr. 235/2016*, obligațiunile de stat sunt în circulație liberă, dar doar 40% din portofoliul respectiv poate fi comercializat de Bancă pe piața secundară, în același timp putând fi utilizat în întregime în operațiunile de piață deschisă de absorbții temporare de lichiditate (reverse repo). Pentru *valorile mobiliare de stat derivate din garanții de stat* nu există o curbă a ratelor dobânzii, în vederea alinierii valorii de piață a acestora doar cu aplicarea datelor de intrare observabile pe piață (scadența maximă a valorilor mobiliare de stat puse în circulație - 10 ani).

În cazul *Operațiunilor repo*, licitațiile se derulează la o rată fixă a dobânzii, calculată considerând rata de bază plus o marjă de 0,25 p.p.

4.4.1 Riscul ratei dobânzii

Riscul ratei dobânzii este riscul ca valoarea unui instrument financiar să fluctueze datorită schimbărilor nivelului ratei dobânzii pe piață.

Modificarea ratelor dobânzii pe piața externă poate avea un impact asupra valorii portofoliului de investiții în valută străină și asupra fluxului de mijloace bănești în viitor. Cele mai sensibile instrumente la modificarea ratelor dobânzii pe piața externă sunt valorile mobiliare în valută străină, deoarece modificarea ratelor dobânzii afectează prețul acestor active. Totodată, ca rezultat al fluctuațiilor ratelor dobânzii pe piața externă pot apărea divergențe negative dintre ratele dobânzii la portofoliul investițional în valută străină și ratele dobânzii la obligațiunile în valută ale Băncii.

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

La gestionarea riscului ratei dobânzii cauzat de evoluțiile pe piața externă, o atenție deosebită se acordă principiului diversificării portofoliului de investiții pe scadențe și pe valute.

Analiza activelor și obligațiilor financiare la data de raportare în funcție de ratele contractuale și data actualizării ratelor dobânzii acestora este prezentată după cum urmează:

CONSOLIDAT										
31 decembrie 2023		Nota	Valoarea de bilanț	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Nepurtătoare de dobândă
			MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Active nederivate										
	Numerar și plasamente pe termen scurt	5	19 831 357	14 912 536	3 677 943	-	-	-	-	1 240 878
	Valori mobiliare investiționale	6	74 798 336	7 600 489	11 357 469	17 759 871	17 340 745	14 243 540	6 227 071	269 151
	Active în organizațiile financiare internaționale	7	4 267 146	203 249	-	-	-	-	-	4 063 897
	Aur monetar	8	85 533	-	-	-	-	-	-	85 533
	Valori mobiliare emise de Guvernul RM	10	14 252 043	167 489	872 310	334 793	1 434 831	1 255 820	9 768 684	418 116
	Credite acordate băncilor și altor persoane	11	21 987	301	16 302	575	1 138	2 833	838	-
	Alte active financiare	15	4 839	-	-	-	-	-	-	4 839
	Total active financiare		113 261 241	22 884 064	15 924 024	18 095 239	18 776 714	15 502 193	15 996 593	6 082 414
Obligațiuni nederivate										
	Moneda națională în circulație	16	42 090 746	-	-	-	-	-	-	42 090 746
	Disponibilități ale Guvernului RM	17	10 769 559	9 401 067	27 552	-	50 100	-	-	1 290 840
	Disponibilități ale băncilor	18	40 239 046	34 175 864	-	-	-	-	-	6 063 182
	Disponibilități ale altor clienți	20	313 981	-	-	-	-	-	-	313 981
	CertIFICATE emise de BNM	19	11 179 999	11 179 999	-	-	-	-	-	-
	Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	5 064 925	835 468	-	-	25 455	89 677	34 330	4 079 995
	Obligațiuni privind leasingul	20	9 535	1 466	1 122	2 291	4 656	-	-	-
	Alte obligațiuni financiare	20	310 629	-	-	-	-	-	-	310 629
	Total obligațiuni financiare		109 978 420	55 593 864	28 674	2 291	80 211	89 677	34 330	54 149 373
	Decalaj		3 282 821	(32 709 800)	15 895 350	18 092 948	18 696 503	15 412 516	15 962 263	(48 066 959)

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

CONSOLIDAT		Nota	Valoarea de bilanț	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Nepurtătoare de dobândă
31 decembrie 2022										
Active nederivate										
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	33 983 015	29 641 481	2 113 479	-	-	-	-	-	2 228 055
Valori mobiliare investiționale	6	51 631 595	16 755 715	13 456 899	20 889 045	411 296	-	-	-	118 640
Active în organizațiile financiare internaționale	7	4 445 897	18 898	-	-	-	-	-	-	4 426 999
Aur monetar	8	82 312	-	-	-	-	-	-	-	82 312
Valori mobiliare emise de Guvernul RM	10	14 581 987	1 531 308	505 982	312 639	487 022	1 162 630	10 190 976	-	391 430
Credite acordate băncilor și altor persoane	11	19 757	365	11 384	709	1 385	3 847	2 067	-	-
Alte active financiare	15	20 497	-	-	-	-	-	-	-	20 497
Total active financiare		104 765 060	47 947 767	16 087 744	21 202 393	899 703	1 166 477	10 193 043		7 267 933
Obligațiuni nederivate										
Moneda națională în circulație	16	37 781 903	-	-	-	-	-	-	-	37 781 903
Disponibilități ale Guvernului RM	17	9 135 104	6 660 685	31 809	144 062	3 333	-	-	-	2 295 215
Disponibilități ale băncilor	18	37 191 253	32 901 997	-	-	-	-	-	-	4 289 256
Disponibilități ale altor clienți	20	66 932	-	-	-	-	-	-	-	66 932
Certificate emise de BNM	19	6 616 846	6 616 846	-	-	-	-	-	-	-
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	5 667 067	1 062 554	-	-	-	93 061	70 115	-	4 441 337
Obligațiuni privind leasingul	20	3 814	386	396	823	1 775	434	-	-	-
Alte obligațiuni financiare	20	27 636	-	-	-	-	-	-	-	27 636
Total obligațiuni financiare		96 490 555	47 242 468	32 205	144 885	5 108	93 495	70 115		48 902 279
Instrumente derivate										
Intrări	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ieșiri	9	2 731	-	-	-	-	-	-	-	2 731
Total obligațiuni financiare		96 493 286	47 242 468	32 205	144 885	5 108	93 495	70 115		48 905 010
Instrumente derivate extrabilanțiere										
Intrări		307 051	307 051	-	-	-	-	-	-	-
Ieșiri		(307 811)	(307 811)	-	-	-	-	-	-	-
Decalaj		8 271 014	704 539	16 055 539	21 057 508	894 595	1 072 982	10 122 928		(41 637 077)

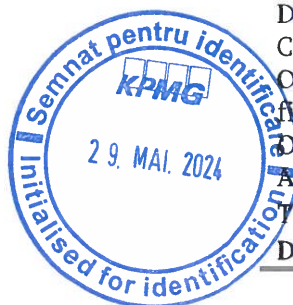

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

BANCA									
31 decembrie 2023	Nota	Valoarea de bilanț	0-3 luni	3-6 luni	6-12 luni	De la 1 la 2 ani	De la 2 la 5 ani	Mai mult de 5 ani	Nepurtătoare de dobândă
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Active nederivate									
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	19 831 322	14 912 532	3 677 943	-	-	-	-	1 240 847
Valori mobiliare investiționale	6	74 798 336	7 600 489	11 357 469	17 759 871	17 340 745	14 243 540	6 227 071	269 151
Active în organizațiile financiare internaționale	7	4 267 146	203 249	-	-	-	-	-	4 063 897
Aur monetar	8	85 533	-	-	-	-	-	-	85 533
Valori mobiliare emise de Guvernul RM	10	14 226 117	160 123	861 089	328 905	1 434 831	1 255 820	9 768 684	416 665
Credite acordate băncilor și altor persoane	11	21 987	301	16 302	575	1 138	2 833	838	-
Investiții în filială	12	24 000	-	-	-	-	-	-	24 000
Alte active financiare	15	4 652	-	-	-	-	-	-	4 652
Total active financiare		113 259 093	22 876 694	15 912 803	18 089 351	18 776 714	15 502 193	15 996 593	6 104 745
Obligațiuni nederivate									
Moneda națională în circulație	16	42 090 746	-	-	-	-	-	-	42 090 746
Disponibilități ale Guvernului RM	17	10 769 559	9 401 067	27 552	-	50 100	-	-	1 290 840
Disponibilități ale băncilor	18	40 239 046	34 175 864	-	-	-	-	-	6 063 182
Disponibilități ale altor clienți	20	321 479	-	-	-	-	-	-	321 479
Certificate emise de BNM	19	11 179 999	11 179 999	-	-	-	-	-	-
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	5 064 925	835 468	-	-	25 455	89 677	34 330	4 079 995
Obligațiuni privind leasingul	20	8 684	1 365	1 015	2 060	4 244	-	-	-
Alte obligațiuni financiare	20	310 561	-	-	-	-	-	-	310 561
Total obligațiuni financiare		109 984 999	55 593 763	28 567	2 060	79 799	89 677	34 330	54 156 803
Decalaj		3 274 094	(32 717 069)	15 884 236	18 087 291	18 696 915	15 412 516	15 962 263	(48 052 058)

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

BANCA

31 decembrie 2022

Nota	Valoarea de	0-3	3-6	6-12	De la 1	De la 2	Mai mult	Nepurtătoare
	bilanț	luni	luni	luni	la 2 ani	la 5 ani	de 5 ani	de dobândă
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Active nederivate								
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	33 982 898	29 641 412	2 113 479	-	-	-	2 228 007
Valori mobiliare investiționale	6	51 631 595	16 755 715	13 456 899	20 889 045	411 296	-	118 640
Active în organizațiile financiare internaționale	7	4 445 897	18 898	-	-	-	-	4 426 999
Aur monetar	8	82 312	-	-	-	-	-	82 312
Valori mobiliare emise de Guvernul RM	10	14 552 763	1 523 944	490 961	307 752	487 022	1 162 630	389 478
Credite acordate băncilor și altor persoane	11	19 757	365	11 384	709	1 385	3 847	-
Investiții în filială	12	24 000	-	-	-	-	-	24 000
Alte active financiare	15	20 395	-	-	-	-	-	20 395
Total active financiare		104 759 617	47 940 334	16 072 723	21 197 506	899 703	1 166 477	7 289 831
Obligațiuni nederivate								
Moneda națională în circulație	16	37 781 903	-	-	-	-	-	37 781 903
Disponibilități ale Guvernului RM	17	9 135 104	6 660 685	31 809	144 062	3 333	-	2 295 215
Disponibilități ale băncilor	18	37 191 253	32 901 997	-	-	-	-	4 289 256
Disponibilități ale altor clienți	20	69 783	-	-	-	-	-	69 783
Certificate emise de BNM	19	6 616 846	6 616 846	-	-	-	-	-
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	5 667 067	1 062 554	-	-	-	93 061	4 441 337
Obligațiuni privind leasingul	20	2 544	300	305	626	1 313	-	-
Alte obligațiuni financiare	20	27 375	-	-	-	-	-	27 375
		96 491 875	47 242 382	32 114	144 688	4 646	93 061	48 904 869
Instrumente derivate								
Intrări	9	-	-	-	-	-	-	-
Ieșiri	9	2 731	-	-	-	-	-	2 731
Total obligațiuni financiare		96 494 606	47 242 382	32 114	144 688	4 646	93 061	48 907 600
Instrumente derivate extrabilanțiere								
Intrări		307 051	307 051	-	-	-	-	-
Ieșiri		(307 811)	(307 811)	-	-	-	-	-
Decalaj		8 264 251	697 192	16 040 609	21 052 818	895 057	1 073 416	(41 617 769)

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

Aceste active și obligațiuni implică rate fixe ale dobânzilor, cu excepția conturilor curente cu solduri remunerabile care sunt legate de ratele repo, ratele dobânzii interbancare, ESTR, rata la facilitatea de depozit overnight stabilită de Banca Centrală Europeană, rata de bază stabilită de Banca Angliei, contului curent la FMI și a angajamentelor Facilității de Finanțare Extinsă (EFF), la care se aplică rate variabile stabilite săptămânal de FMI.

Ratele medii aplicabile componentelor majore ale bilanțului contabil au fost dezvăluite în notele la situațiile financiare referitoare la aceste componente.

Pentru a determina riscul ratei dobânzii aferent plasamentelor la vedere și la termen în valută străină și valorilor mobiliare în valută străină, de către Bancă sunt calculate veniturile/pierderile posibile asumând o majorare/diminuare a ratei dobânzii la aceste instrumente. Tensiunile geopolitice, dezechilibrele pieței energetice, cifrele persistente ale inflației și creșterea ratelor dobânzilor au generat către finele anului 2023 îngrijorări cu privire la o potențială recesiune în 2024, reorientând așteptările la o stabilizare a politicii monetare pe fondul temperării presiunilor inflaționiste, urmată de o relaxare a politicii monetare a autorităților monetare aferent principalelor valute din structura rezervelor internaționale. În acest sens, reieșind din evoluția prognozată a ratelor dobânzilor, Banca a estimat fluctuația variabilei riscului ratei dobânzii cu 1 p.p.

Conform soldului mediu al depozitelor la vedere și la termen ale Grupului și Băncii pentru perioada de raportare și valorilor mobiliare în valută străină, valoarea veniturilor/pierderilor posibile de la majorarea/diminuarea ratei dobânzii cu 1,0 p.p. constituie +/- 838 426 mii lei (echivalentul a 48 168 mii USD). În anul 2022, reieșind din conjunctura pieței financiare, valoarea veniturilor/pierderilor posibile a fost estimată asumând majorarea/diminuarea ratei dobânzii cu 0,5 p.p., înregistrându-se un rezultat de +/- 363 987 mii lei (echivalentul a 18 999 mii USD).

Sensibilitatea prețului valorilor mobiliare în valută străină la modificarea ratelor dobânzii este evaluată aplicând PV01. PV01 este o metodă de cuantificare a riscului ratei dobânzii care constă în determinarea diferenței dintre valoarea de piață a portofoliului valorilor mobiliare și valoarea acestuia calculată în cazul modificării ratelor profitabilității cu 0,01 p.p. O modificare a ratei profitabilității cu 0,01 p.p. duce la modificarea invers proporțională a valorii portofoliului calculată aplicând metoda PV01.

La situația din 31 decembrie 2023 modificarea ratei profitabilității cu 0,01 p.p. duce la modificarea valorii prezente a portofoliului valorilor mobiliare investiționale ale Grupului și Băncii cu 12 556 mii lei (echivalentul a 721 mii USD), ceea ce reprezintă 0,02% din portofoliul valorilor mobiliare investiționale (la 31 decembrie 2022: 2 447 mii lei (echivalentul a 128 mii USD), ceea ce reprezintă 0,01% din portofoliul valorilor mobiliare investiționale).

În cazul valorilor mobiliare emise de Guvernul RM, sensibilitatea la rata dobânzii, la situația din 31 decembrie 2023, s-a evaluat la modificarea ratei dobânzii cu 1,5 p.p. considerând circumstanțele aplicabile la acea dată și prognozele macroeconomice pentru anul 2024.

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.1 Riscul ratei dobânzii (continuare)

Astfel, majorarea/diminuarea ratei dobânzii cu 1,5 p.p. duce la înregistrarea veniturilor/pierderilor posibile aferent valorilor mobiliare de stat ale Grupului și Băncii de +/- 15 807 mii lei (la 31 decembrie 2022: 31 215 mii lei).

La situația din 31 decembrie 2023 modificarea ratei profitabilității cu 0,01 p.p. ar duce la modificarea valorii prezente a portofoliului valorilor mobiliare de stat (ale Grupului și Băncii) cu 9 161 mii lei (aferent portofoliului Băncii: 9 160 mii lei), ceea ce reprezintă 0,07% din portofoliul valorilor mobiliare de stat (la 31 decembrie 2022: 9 705 mii lei, din care aferent portofoliului Băncii - 9 704 mii lei, ceea ce reprezintă 0,07% din portofoliu).

Riscul ratei dobânzii în cazul instrumentelor de politică monetară (facilități permanente sub formă de credite și depozite overnight, repo și reverse repo, certificatele Băncii Naționale a Moldovei, rezervele obligatorii), este subsecvent obiectivului primar al Băncii Naționale a Moldovei și anume asigurării și menținerii stabilității prețurilor și creării de către Bancă a condițiilor monetare pentru susținerea economiei naționale, care reclamă aplicarea instrumentelor de politică monetară la costuri care ar asigura atingerea obiectivelor propuse, iar decalajul de structură și costuri fiind secundar eficienței deciziilor de politică monetară.

Instrumentele de politică monetară sunt instrumente pe termen scurt (până la 28 zile) cu dobânzi fixe, remunerate la rate ale dobânzilor derivate din rata de bază (în coridor), revizuite în ședințele Comitetului executiv al Băncii Naționale aferent deciziilor de politică monetară, desfășurate cu o periodicitate agreeată conform calendarului anual.

Indirect, riscul este gestionat prin aplicarea coridorului dintre rata dobânzii la creditele overnight și depozitele overnight (2023: 4 p.p. coridor dintre rata dobânzii la creditele overnight și depozitele overnight; 2022: 4 p.p.), care are menirea de a calibra instrumentele de politică monetară cu scopul eficientizării mecanismului de transmisie a deciziilor de politică monetară.

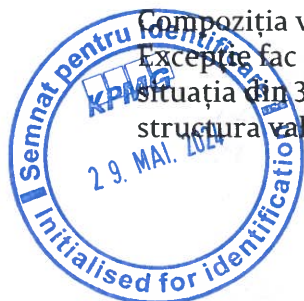
4.4.2 Riscul valutar

Riscul valutar este riscul ca valoarea instrumentelor financiare să varieze ca urmare a modificării cursului oficial al leului moldovenesc.

În procesul de gestionare a rezervelor valutare Banca deține o poziție valutară lungă. Diminuarea riscului valutar se realizează prin aplicarea politicii de diversificare a portofoliului de investiții. Structura valutară normativă a portofoliului de investiții este stabilită de către Comitetul executiv al Băncii și are drept scop acoperirea riscului valutar printr-o corespondență adecvată a compoziției valutare a activelor și pasivelor și printr-un orizont investițional acceptabil pentru deservirea obligațiilor externe curente și implementarea politicii valutare a statului.

La data de 31 decembrie 2023 ponderea dolarului SUA în structura valutară normativă constituia 60%, euro - 30%, alte valute - 10% (la 31 decembrie 2022 ponderea dolarului SUA în structura valutară normativă constituia 65%, euro - 25%, lira sterlină - 10%).

Compoziția valutară efectivă poate devia în limita de +/- 10 p.p. de la cea normativă. Excepție fac alte valute în cazul cărora 10% constituie plafonul maxim de expunere. La situația din 31 decembrie 2022 erau permise investiții în alte valute decât cele indicate în structura valutară normativă cu condiția de a nu depăși 5% din rezervele internaționale.

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.2 Riscul valutar (continuare)

La data de raportare, exista următoarea poziție valutară:

CONSOLIDAT

31 decembrie 2023

	Nota	Valoarea de							Alte valute
		bilanț MII LEI	MDL MII LEI	USD MII LEI	EUR MII LEI	GBP MII LEI	XDR MII LEI	CNY MII LEI	
Active nederivate									
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	19 831 357	30	7 528 154	9 431 146	1 651 081	-	1 220 329	617
Valori mobiliare investiționale	6	74 798 336	-	54 927 103	19 871 233	-	-	-	-
Active în organizațiile financiare internaționale	7	4 267 146	-	-	-	-	4 267 146	-	-
Aur monetar	8	85 533	-	-	-	-	-	-	85 533
Valori mobiliare emise de Guvernul RM	10	14 252 043	14 252 043	-	-	-	-	-	-
Credite acordate băncilor și altor persoane	11	21 987	21 987	-	-	-	-	-	-
Alte active financiare	15	4 839	1 965	-	-	-	2 874	-	-
Total active financiare		113 261 241	14 276 025	62 455 257	29 302 379	1 651 081	4 270 020	1 220 329	86 150
Obligațiuni nederivate									
Moneda națională în circulație	16	42 090 746	42 090 746	-	-	-	-	-	-
Disponibilități ale Guvernului RM	17	10 769 559	9 496 028	380 837	892 694	-	-	-	-
Disponibilități ale băncilor	18	40 239 046	22 571 500	4 383 855	13 283 691	-	-	-	-
Disponibilități ale altor clienți	20	313 981	313 981	-	-	-	-	-	-
Certificate emise de BNM	19	11 179 999	11 179 999	-	-	-	-	-	-
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	5 064 925	1 821	-	-	-	5 063 104	-	-
Obligațiuni privind leasingul	20	9 535	-	-	9 535	-	-	-	-
Alte obligațiuni financiare	20	310 629	32 797	259 996	17 833	2	-	-	1
Total obligațiuni financiare		109 978 420	85 686 872	5 024 688	14 203 753	2	5 063 104	-	1
Decalaj		3 282 821	(71 410 847)	57 430 569	15 098 626	1 651 079	(793 084)	1 220 329	86 149

La situația din 31 decembrie 2023, alte valute sunt reprezentate de aur monetar – 85 533 mii lei, lei românești – 584 mii lei, coroane norvegiene – 19 mii lei, franci elvețieni – 9 mii lei, ruble rusești – 3 mii lei, coroane daneze – 2 mii lei și yeni japonezi – 1 mii lei.

Banca Națională a Moldovei

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.2 Riscul valutar (continuare)

CONSOLIDAT		Valoarea de							Alte	
31 decembrie 2022		bilanț	MDL	USD	EUR	GBP	XDR	CNY	valute	
Nota	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	
Active nederivate										
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	33 983 015	112	15 191 541	12 615 532	4 828 462	-	1 347 321	47	
Valori mobiliare investiționale	6	51 631 595	-	41 465 377	10 166 218	-	-	-	-	
Active în organizațiile financiare internaționale	7	4 445 897	-	-	-	-	4 445 897	-	-	
Aur monetar	8	82 312	-	-	-	-	-	-	82 312	
Valori mobiliare emise de Guvernul RM	10	14 581 987	14 581 987	-	-	-	-	-	-	
Credite acordate băncilor și altor persoane	11	19 757	19 757	-	-	-	-	-	-	
Alte active financiare	15	20 497	20 497	-	-	-	-	-	-	
Total active financiare		104 765 060	14 622 353	56 656 918	22 781 750	4 828 462	4 445 897	1 347 321	82 359	
Obligațiuni nederivate										
Moneda națională în circulație	16	37 781 903	37 781 903	-	-	-	-	-	-	
Disponibilități ale Guvernului RM	17	9 135 104	6 868 549	1 113 844	1 152 711	-	-	-	-	
Disponibilități ale băncilor	18	37 191 253	19 619 206	4 909 378	12 662 669	-	-	-	-	
Disponibilități ale altor clienți	20	66 932	66 932	-	-	-	-	-	-	
Certificate emise de BNM	19	6 616 846	6 616 846	-	-	-	-	-	-	
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	5 667 067	632	-	-	-	5 666 435	-	-	
Obligațiuni privind leasingul	20	3 814	2 544	-	1 270	-	-	-	-	
Alte obligațiuni financiare	20	27 636	24 346	1 693	1 594	2	-	-	1	
		96 490 555	70 980 958	6 024 915	13 818 244	2	5 666 435	-	1	
Instrumente derivate										
Intrări	9	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ieșiri	9	2 731	2 731	-	-	-	-	-	-	
Total obligațiuni financiare		96 493 286	70 983 689	6 024 915	13 818 244	2	5 666 435	-	1	
Instrumente derivate extrabilanțiere										
Intrări		307 051	-	-	307 051	-	-	-	-	
Ieșiri		(307 811)	(307 811)	-	-	-	-	-	-	
Decalaj		8 271 014	(56 669 147)	50 632 003	9 270 557	4 828 460	(1 220 538)	1 347 321	82 358	

La situația din 31 decembrie 2022, alte valute sunt reprezentate de aur monetar – 82 312 mii lei, coroane norvegiene – 21 mii lei, franci elvețieni – 9 mii lei, lei românești – 8 mii lei, ruble rusești – 5 mii lei, coroane daneze – 2 mii lei și yeni japonezi – 1 mii lei.

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.2 Riscul valutar (continuare)

BANCA 31 decembrie 2023	Nota	Valoarea de bilanț							Alte valute
		MII LEI	MDL MII LEI	USD MII LEI	EUR MII LEI	GBP MII LEI	XDR MII LEI	CNY MII LEI	MII LEI
Active nederivate									
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	19 831 322	-	7 528 154	9 431 141	1 651 081	-	1 220 329	617
Valori mobiliare investiționale	6	74 798 336	-	54 927 103	19 871 233	-	-	-	-
Active în organizațiile financiare internaționale	7	4 267 146	-	-	-	-	4 267 146	-	-
Aur monetar	8	85 533	-	-	-	-	-	-	85 533
Valori mobiliare emise de Guvernul RM	10	14 226 117	14 226 117	-	-	-	-	-	-
Credite acordate băncilor și altor persoane	11	21 987	21 987	-	-	-	-	-	-
Investiții în filiale	12	24 000	24 000	-	-	-	-	-	-
Alte active financiare	15	4 652	1 778	-	-	-	2 874	-	-
Total active financiare		113 259 093	14 273 882	62 455 257	29 302 374	1 651 081	4 270 020	1 220 329	86 150
Obligațiuni nederivate									
Moneda națională în circulație	16	42 090 746	42 090 746	-	-	-	-	-	-
Disponibilități ale Guvernului RM	17	10 769 559	9 496 028	380 837	892 694	-	-	-	-
Disponibilități ale băncilor	18	40 239 046	22 571 500	4 383 855	13 283 691	-	-	-	-
Disponibilități ale altor clienți	20	321 479	321 479	-	-	-	-	-	-
Certificate emise de BNM	19	11 179 999	11 179 999	-	-	-	-	-	-
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	5 064 925	1 821	-	-	-	5 063 104	-	-
Obligațiuni privind leasingul	20	8 684	-	-	8 684	-	-	-	-
Alte obligațiuni financiare	20	310 561	33 021	259 996	17 541	2	-	-	1
Total obligațiuni financiare		109 984 999	85 694 594	5 024 688	14 202 610	2	5 063 104	-	1
Decalaj		3 274 094	(71 420 712)	57 430 569	15 099 764	1 651 079	(793 084)	1 220 329	86 149

La situația din 31 decembrie 2023, alte valute sunt reprezentate de aur monetar – 85 533 mii lei, lei românești – 584 mii lei, coroane norvegiene – 19 mii lei, franci elvețieni – 9 mii lei, ruble rusești – 3 mii lei, coroane daneze – 2 mii lei și yeni japonezi – 1 mii lei.

Banca Națională a Moldovei

4. Managementul riscului (continuare)

4.4 Riscul de piață (continuare)

4.4.2 Riscul valutar (continuare)

BANCA	Nota	Valoarea de bilanț	MDL	USD	EUR	GBP	XDR	CNY	Alte valute
31 decembrie 2022		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Active nederivate									
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	33 982 898	-	15 191 541	12 615 527	4 828 462	-	1 347 321	47
Valori mobiliare investiționale	6	51 631 595	-	41 465 377	10 166 218	-	-	-	-
Active în organizațiile financiare internaționale	7	4 445 897	-	-	-	-	4 445 897	-	-
Aur monetar	8	82 312	-	-	-	-	-	-	82 312
Valori mobiliare emise de Guvernul RM	10	14 552 763	14 552 763	-	-	-	-	-	-
Credite acordate băncilor și altor persoane	11	19 757	19 757	-	-	-	-	-	-
Investiții în filială	12	24 000	24 000	-	-	-	-	-	-
Alte active financiare	15	20 395	20 395	-	-	-	-	-	-
Total active financiare		104 759 617	14 616 915	56 656 918	22 781 745	4 828 462	4 445 897	1 347 321	82 359
Obligațiuni nederivate									
Moneda națională în circulație	16	37 781 903	37 781 903	-	-	-	-	-	-
Disponibilități ale Guvernului RM	17	9 135 104	6 868 549	1 113 844	1 152 711	-	-	-	-
Disponibilități ale băncilor	18	37 191 253	19 619 206	4 909 378	12 662 669	-	-	-	-
Disponibilități ale altor clienți	20	69 783	69 783	-	-	-	-	-	-
Certificate emise de BNM	19	6 616 846	6 616 846	-	-	-	-	-	-
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	5 667 067	632	-	-	-	5 666 435	-	-
Obligațiuni privind leasingul	20	2 544	2 544	-	-	-	-	-	-
Alte obligațiuni financiare	20	27 375	24 391	1 693	1 288	2	-	-	1
		96 491 875	70 983 854	6 024 915	13 816 668	2	5 666 435	-	1
Instrumente derivate									
Intrări	9	-	-	-	-	-	-	-	-
Ieșiri	9	2 731	2 731	-	-	-	-	-	-
Total obligațiuni financiare		96 494 606	70 986 585	6 024 915	13 816 668	2	5 666 435	-	1
Instrumente derivate extrabilanțiere									
Intrări		307 051	-	-	307 051	-	-	-	-
Ieșiri		(307 811)	(307 811)	-	-	-	-	-	-
Decalaj		8 264 251	(56 677 481)	50 632 003	9 272 128	4 828 460	(1 220 538)	1 347 321	82 358

La situația din 31 decembrie 2022, alte valute sunt reprezentate de aur monetar – 82 312 mii lei, coroane norvegiene – 21 mii lei, franci elvețieni – 9 mii lei, lei românești – 8 mii lei, ruble rusești – 5 mii lei, coroane daneze – 2 mii lei și yeni japonezi – 1 mii lei.

4. Managementul riscului (continuare)**4.4 Riscul de piață (continuare)****4.4.2 Riscul valutar (continuare)**

Pentru a estima riscul valutar aferent activelor și obligațiilor în valută străină, sunt calculate veniturile/pierderile nerealizate posibile, asumând o deviere de +/-10% a cursului oficial al leului moldovenesc față de valutele în care aceste active și obligațiuni sunt denominate.

Conform situației la 31 decembrie 2023 și 31 decembrie 2022, respectiv, valoarea impactului posibil asupra profitului și capitalului Băncii este evaluată după cum urmează:

	31 decembrie 2023		31 decembrie 2022	
	MII LEI Profit	MII LEI Capital	MII LEI Profit	MII LEI Profit
MDL față de USD	+/-5 742 545	+/-5 742 545	+/-5 062 946	+/-5 062 946
MDL față de EUR	+/- 1 509 788	+/- 1 509 788	+/- 926 932	+/- 926 932
MDL față de GBP	+/- 165 108	+/- 165 108	+/- 482 846	+/- 482 846
MDL față de CNY	+/- 122 033	+/- 122 033	+/- 134 732	+/- 134 732
MDL față de XDR	-/+ 78 873	-/+ 78 873	-/+ 121 359	-/+ 121 359
MDL față de alte valute	+/- 62	+/- 62	+/- 5	+/- 5

În cazul aprecierii MDL față de valutele respective se generează pierderi nerealizate și viceversa, în cazul deprecierei se generează venituri nerealizate, excepție fiind XDR, pentru care aprecierea MDL față de XDR generează venituri nerealizate, iar deprecierea generează pierderi nerealizate.

4.5 Reforma LIBOR

O reformă fundamentală a principalelor valori de referință ale ratei dobânzii este întreprinsă la nivel global, înlocuind unele rate interbancare (IBOR) cu rate alternative cu "risc improbabil" ("reforma IBOR").

În baza hotărârii Comitetului executiv, la 18 martie 2022 au intrat în vigoare modificările la Regulamentul privind efectuarea operațiunilor pe piața valutară interbancară a RM în vederea înlocuirii ratelor LIBOR, utilizate la estimarea punctelor swap, cu rate alternative, în funcție de termen și valută. Modificarea regulamentului este determinată de faptul că indicii LIBOR, utilizați în cadrul operațiunilor swap în EUR, nu mai sunt disponibili pentru toate scadențele începând cu 30 decembrie 2021, iar pentru operațiunile swap în USD începând cu 30 iunie 2023.

Astfel, rata LIBOR s-a substituit cu următoarele rate:

- a. în cazul tranzacțiilor swap valutar cu scadența overnight:
  - pentru USD – rata SOFR valabilă la data tranzacției;
  - pentru EUR – rata ESTR valabilă la data tranzacției;
- b. în cazul tranzacțiilor swap valutar încheiate cu scadența aliniată la scadența Certificatelor BNM:
  - pentru USD – rata USD OIS ANNUAL VS SOFR valabilă la data tranzacției pentru termenul corespunzător scadenței;
  - pentru EUR – rata EURIBOR valabilă la data tranzacției pentru termenul corespunzător scadenței.

La 31 decembrie 2023, Banca nu dispunea de instrumente financiare pentru care aplica rata LIBOR.

4. Managementul riscului (continuare)

4.6 Impactul presiunilor dezinflaționiste, crizei regionale și altor turbulențe economice, măsurile luate pentru combaterea efectelor acestora

În anul 2023 au continuat presiunile dezinflaționiste conturate la finele anului 2022, pe fondul cererii modeste, scăderii tarifului la energia electrică, amplificate de dinamica ratei de schimb. Situația tensionată din regiune și riscurile escaladării acesteia, volatilitatea sporită a prețurilor la resursele energetice și modalitatea de ajustare a tarifelor au menținut incertitudinea cu privire la traiectoria inflației.

În context, Banca a continuat promovarea unei politici monetare și valutare orientate spre diminuarea efectelor crizei asupra economiei naționale, asigurarea stabilității sectorului bancar și nivelului suficient de lichidități pentru a impulsiona redresarea economică.

Impactul crizei asupra poziției și performanței financiare a Grupului și Băncii din perspectiva activității monetare

În continuare, este prezentat un sumar al principalelor măsuri de politică monetară adoptate de Bancă în perioada de raportare.

a. Diminuarea ratei dobânzii de politică monetară și a ratei dobânzii la facilitățile permanente

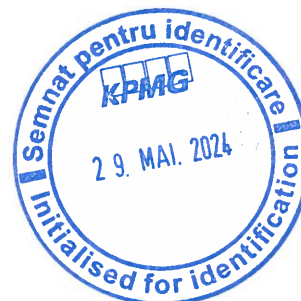
Pe parcursul anului 2023, Banca a diminuat succesiv rata de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară de la 20,00% până la 4,75%, iar ratele de dobândă la creditele și la depozitele overnight au fost diminuate până la 6,75%, și, respectiv, 2,75% anual, în total cu 15,25 p.p.

b. Diminuarea normei rezervelor obligatorii în lei moldovenești și în valută

Pe parcursul anului 2023, pe fondul creșterii presiunilor dezinflaționiste, Banca a diminuat cu 4 p.p. norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valute neconvertibile (MDL), iar norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valute liber convertibile (VLC) a fost diminuată cu 2 p.p. Astfel, Banca a continuat politica de recalibrare a acestora, majorând decalajul între ambele norme până la 10 p.p., cu scopul sporirii eficienței transmiterii impulsurilor monetare în sectorul real. La situația din 31 decembrie 2023, norma rezervelor obligatorii în MDL s-a cifrat la 33%, cea în VLC - la 43%, respectiv.

Totodată, considerând că Banca a operat o serie de diminuări ale ratelor de politică monetară, rata de remunerare a rezervelor obligatorii în MDL s-a redus de la 18,00% în luna ianuarie, la 2,75% în luna decembrie 2023. Rata de remunerare a rezervelor obligatorii în valută s-a menținut la nivelul de 0,01% până la emiterea Hotărârii Comitetului executiv nr.221 din 7 noiembrie 2023, când au fost modificate ratele de remunerare a rezervelor obligatorii în dolari SUA și euro de la rata fixă 0,01% la rate variabile distincte calculate reieșind din ratele SOFR și ESTR, diminuate cu câte 2 p.p.. Noile rate de remunerare a rezervelor obligatorii în valută au intrat în vigoare începând cu plata dobânzii pentru luna noiembrie, când ratele de remunerare s-au cifrat la 3,32% pentru USD și 1,90% pentru EUR.

Impactul diminuării ratelor medii de remunerare a rezervelor obligatorii asupra cheltuielilor Băncii cu dobânzile pentru rezerve obligatorii a fost parțial compensat de majorarea soldului mijloacelor atrase din care se constituie rezervele obligatorii (vezi Nota 24).

4. Managementul riscului (continuare)

4.6 Impactul presiunilor dezinflaționiste, crizei regionale și altor turbulențe economice, măsurile luate pentru combaterea efectelor acestora (continuare)

Deciziile de diminuare graduală a ratelor de politică monetară și a normei rezervelor obligatorii în MDL au fost adoptate din perspectiva asigurării continuității măsurilor stimulative în contextul ciclului de relaxare a politicii monetare început la sfârșitul anului precedent pe fondul unor premise întemeiate asociate conturării unui cadru macroeconomic dezinflaționist.

Deciziile au fost orientate spre susținerea echilibrării economiei naționale prin crearea condițiilor monetare pentru stimularea creditării și susținerea cererii agregate interne, deopotrivă prin încurajarea consumului și a investițiilor, echilibrarea economiei naționale și ancorarea așteptărilor inflaționiste, având drept scop menținerea, pe termen mediu, a inflației în limita intervalului de variație a țintei.

c. Intervenții pe piața valutară internă

În anul 2023, Banca a intervenit pe piața valutară internă în calitate de cumpărător de valută pentru a evita fluctuațiile excesive ale cursului leului în contextul surplusului de valută înregistrat. Astfel, pe parcursul anului 2023, intervențiile de cumpărare au însumat 347,7 milioane dolari SUA.

d. Operațiuni repo

Pe parcursul anului 2023, Banca a continuat derularea operațiunilor repo, oferind un sprijin suplimentar băncilor în gestionarea lichidităților. Nivelul sporit de lichiditate înregistrat în această perioadă a condus la diminuarea soldului tranzacțiilor repo în anul 2023 până la nivelul de 4,8 milioane lei.

Impactul crizei asupra poziției și performanței financiare a Grupului și Băncii din perspectiva activității valutare

Pe parcursul anului 2023 rata de referință a Rezervei Federale din SUA s-a majorat succesiv, poziționându-se la finele anului în intervalul 5,25%-5,50%, cea a Băncii Angliei a evoluat de la 3,50% la 5,25%, iar cea a Băncii Centrale Europene a evoluat de la 2,50% la 4,50%, în contextul deciziilor de politică monetară în combaterea presiunilor inflaționiste persistente. Aceste evoluții au avut impact pozitiv asupra ratelor de remunerare a instrumentelor financiare aferente gestionării rezervelor valutare.

Din perspectiva riscului de credit, Banca a continuat promovarea unei politici investiționale prudente, aplicând diversificarea portofoliului și evitând expunerile concentrate. Grație bonității financiare înalte a emitenților și entităților față de care are expuneri, pe parcursul anului 2023 nu s-a înregistrat o deteriorare semnificativă a calității de credit sau a capacității de onorare a obligațiilor de plată a acestora.

Banca continuă să monitorizeze zilnic informații relevante cu privire la debitori pentru a identifica din timp eventuale riscuri financiare și a reacționa corespunzător.

Din perspectiva riscului de lichiditate, Banca dispune de suficiente lichidități, atât în monedă națională, cât și în valută străină. Lichiditatea în moneda națională este asigurată prin dreptul exclusiv de emisiune monetară. Lichiditatea în valută este asigurată prin nivelul suficient al rezervelor valutare, dețineri la vedere și investiții în instrumente cu un grad înalt de lichiditate. Potrivit situației de la 31 decembrie 2023 activele oficiale de rezervă continuă să asigure un nivel suficient de acoperire a importurilor de mărfuri și servicii (6,1 luni de importuri viitoare) (31 decembrie 2022: 5,1 luni de importuri viitoare).

4. Managementul riscului (continuare)

4.6 Impactul presiunilor dezinflaționiste, crizei regionale și altor turbulențe economice, măsurile luate pentru combaterea efectelor acestora (continuare)

Suplimentar, conform estimărilor FMI din octombrie 2023, activele oficiale de rezervă asigură o acoperire de 200% a indicatorului ARA Metric ($5\% \times \text{exporturi} + 5\% \times \text{baza monetară în sens larg} + 30\% \times \text{datoria pe termen scurt} + 15\% \times \text{alte obligațiuni}$, formulă aplicabilă țărilor cu regim de curs flotant), pentru anul de raportare, nivelul recomandat al raportului, ce reflectă suficiența rezervelor, poziționându-se în intervalul 100%-150%.

Măsuri întreprinse în scopul asigurării continuității activității operaționale a Grupului și Băncii și minimizării riscului operațional

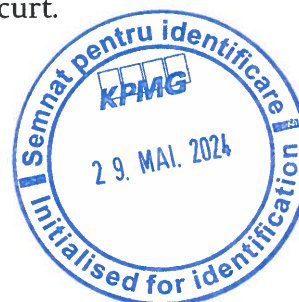
În contextul declarării stării de urgență pe teritoriul Republicii Moldova, ținând cont de situația legată de securitatea regională și pericolul la adresa securității naționale se mențin măsurile de asigurare a continuității proceselor de activitate ale BNM, cu stabilirea proceselor critice și persoanelor cheie pentru asigurarea continuității activității în situații excepționale; stabilirea măsurilor necesare asigurării securității valorilor și suporturilor de date, securității informaționale, securității persoanelor cheie pentru aceste procese, securității subsidiarei BNM – DCU, asigurării continuității activității și securizării Centrului de rezervă; evitarea dependențelor logistice de anumiți furnizori-critici, în special dependențele de furnizorii din Ucraina și Rusia.

4.7 Riscurile climatice

Planul strategic "BNM 2025" stabilește ca obiectiv strategic transversal responsabilitatea față de mediu. Conducerea Băncii este informată în mod regulat cu privire la impactul exercitat de schimbările climatice și alte riscuri de mediu asupra sistemului financiar și a operațiunilor Băncii și sprijină sustenabilitatea mediului prin deciziile sale. Banca este în proces de dezvoltare a cadrului de gestiune a riscurilor și a politicilor, proceselor și controalelor pentru încorporarea riscurilor climatice în gestiunea integrată a riscurilor, obiectivele fiind centrate pe îmbunătățirea rezilienței sectorului bancar, promovării finanțării sustenabile, înțelegerii riscurilor de mediu, educației și cercetării și gestiunii operațiunilor proprii.

În anul 2023, Banca a continuat să ia măsuri pentru a înțelege riscurile climatice asupra situațiilor financiare și să ia în considerare aceste riscuri la gestionarea rezervelor valutare, începând cu anul 2023 politica investițională fiind orientată și spre promovarea investițiilor sustenabile. Riscuri fizice sau de tranziție în privința rezervelor valutare pot reprezenta un risc de piață și de credit pentru rezervele valutare printr-o creștere a spread-urilor sau o deteriorare a probabilității de default. În gestiunea acestora, Banca a luat măsurile necesare:

- Rezervele valutare sunt în mare măsură protejate împotriva riscurilor climatice pe orizontul investițional scurt. Riscurile climatice vor avea un impact tot mai mare de-a lungul timpului pe un orizont de câteva decenii. Pe de altă parte, Banca deține în principal expuneri suverane ale țărilor dezvoltate cu praguri ridicate de calitate a riscului de credit, unde expunerile sunt bine diversificate. Pe de o parte, aceasta înseamnă că riscul de credit este scăzut și, pe de altă parte, riscul de piață este, de asemenea, scăzut din cauza expunerilor pe termen scurt.

4. Managementul riscului (continuare)

4.7 Riscurile climatice (continuare)

Raportarea riscurilor climatice în Bancă este încă în evoluție și Banca analizează în prezent impactul asupra climei privind portofoliul său de obligațiuni și al expunerilor.

În privința riscurilor de mediu aferent operațiunilor proprii, factorii de mediu semnificativi sunt concentrați pe reducerea amprentei de mediu a imobilizărilor necesare pentru desfășurarea activității și amprenta de mediu a ciclului de procesare a monedei. Totodată, Banca are un nivel înalt de circuit electronic al documentelor, prin aceasta diminuând semnificativ impactul asupra mediului. De asemenea, cerințele de responsabilitate față de mediu sunt incluse în unele achiziții publice, numărul lor fiind în creștere.

Riscurile climatice urmează să fie considerate la evaluarea profilului de risc operațional al Băncii. Atât riscurile de tranziție, cât și cele fizice sunt relevante pentru Bancă și urmează să fie luate în considerare în proiectarea și funcționarea cadrului de management al riscului.

Un domeniu cheie al managementului riscului operațional este continuitatea afacerii, care poate fi grav afectată de riscurile fizice. Riscurile directe care decurg din operațiunile Băncii pot fi afectate de efectele schimbărilor climatice și ale degradării mediului, cum ar fi impactul negativ asupra clădirilor Băncii, de exemplu temperaturile ridicate de vară, care pot deteriora infrastructura operațională, acestea fiind gestionate de către Bancă prin măsurile de control respective.

Gestiunea riscurilor climatice este importantă și în funcția de supraveghere a Băncii. Conform obiectivului strategic din cadrul planului strategic "BNM 2025" *Dezvoltarea cadrului de reglementare și supraveghere privind finanțarea sustenabilă și față de mediu*, precum și obiectivul transversal *Responsabilitate socială și față de mediu*, Banca a elaborat un proiect de foaie de parcurs pentru finanțare durabilă, în colaborare cu alți parteneri de dezvoltare interesați. Au fost întreprinse activități de implicare și de conștientizare a mai multor părți interesate, la fel, fiind desfășurată o cercetare a practicilor de gestiunea a riscurilor de mediu de către sectorul bancar și de asigurări.

5. Numerar și plasamente pe termen scurt

	CONSOLIDAT		BANCA	
	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Numerar și plasamente pe termen scurt în valută străină				
Conturi	5	5	-	-
Numerar	1 148 244	2 140 643	1 148 244	2 140 643
Conturi "Nostro"	1 606 630	4 155 027	1 606 630	4 155 027
Depozite la termen	17 076 816	27 687 812	17 076 816	27 687 812
Pierderi de credit așteptate (Nota 4.2)	(368)	(584)	(368)	(584)
	19 831 327	33 982 903	19 831 322	33 982 898
Numerar și plasamente pe termen scurt în monedă națională				
Conturi	27	112	-	-
Numerar	3	-	-	-
	30	112	-	-
Total	19 831 357	33 983 015	19 831 322	33 982 898

Numerarul și plasamentele pe termen scurt nu include numerarul în monedă națională aflat în casieria Băncii, fiind diminuată cu suma respectivă și poziția „Moneda națională în circulație” (Nota 16). Acest mod de prezentare a numerarului este considerat adecvat ținând cont de calitatea Băncii de emitent al monedei naționale.

La finele perioadei de raportare, mijloacele de pe conturile "Nostro" erau menținute la instituții financiare cu ratingul¹ „AAA” – 97,02%, „A” – 1,27%, „AA-” – 1,03%, „AA+” – 0,56%, „AA” – 0,08% și „A+” – 0,04% (la 31 decembrie 2022: „AAA” – 78,87%, „AA” – 20,79%, „AA-” – 0,34%).

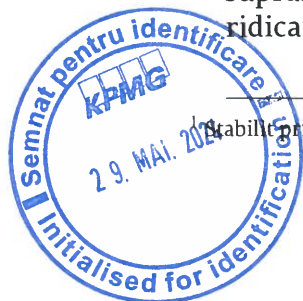
La finele perioadei de raportare depozitele la termen în valută străină au fost plasate la instituții financiare cu ratingul¹ „AAA” – 40,45%, „A” – 37,60%, „A+” – 8,88%, „AA+” – 5,87%, „AA-” – 4,12% și „AA” – 3,08% (la 31 decembrie 2022: „AAA” – 42,67%, „AA” – 9,74%, „A+” – 30,99% și „A” – 16,60%).

La 31 decembrie 2023 din totalul depozitelor la termen în valută străină soldul celor cu scadența mai mare de 3 luni de la data achiziționării, inclusiv dobânzile aferente, constituia 9 176 146 mii lei (la 31 decembrie 2022: 8 665 225 mii lei).

La 31 decembrie 2023, din totalul depozitelor la termen în valută străină soldul depozitelor overnight, inclusiv dobânda calculată aferentă, constituia 3 256 959 mii lei (la 31 decembrie 2022: 5 074 201 mii lei).

Investițiile în numerar și plasamente pe termen scurt s-au diminuat la 31 decembrie 2023 în linie cu deciziile de alocare strategică investițională din decembrie 2022 orientate spre reducerea expunerii Băncii în instrumente financiare neasigurate până la 20% din totalul rezervelor valutare și reinvestirea în valori mobiliare investiționale guvernamentale, supranaționale sau spread-uri, cu un grad de lichiditate și rentabilitate echivalent sau mai ridicat și un nivel al riscului de credit mai scăzut (a se vedea Nota 4.2 și 6).

¹ Stabilită prin aplicarea ratingului mediu atribuit de agențiile internaționale de rating (Standard & Poor's, Moody's și Fitch Ratings).

6. Valori mobiliare investiționale

Poziția „Valori mobiliare investiționale” include două categorii de active financiare, după cum este prezentat mai jos:

	CONSOLIDAT		BANCA	
	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG	65 769 149	50 058 991	65 769 149	50 058 991
Valori mobiliare în valută străină cu cupon	55 982 228	48 947 695	55 982 228	48 947 695
Valori mobiliare în valută străină cu scont	9 786 921	1 111 296	9 786 921	1 111 296
Valori mobiliare în valută străină evaluate la cost amortizat	9 029 187	1 572 604	9 029 187	1 572 604
Valori mobiliare în valută străină cu cupon	9 030 394	1 572 692	9 030 394	1 572 692
Pierderi de credit așteptate (Nota 4.2)	(1 207)	(88)	(1 207)	(88)
Total valori mobiliare investiționale	74 798 336	51 631 595	74 798 336	51 631 595

Portofoliul de valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG sunt reprezentate, în principal, de valori mobiliare emise de Guvernele și agențiile guvernamentale din Statele Unite ale Americii, Uniunea Europeană și alte state și cele emise de instituții supranaționale. Portofoliul de valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG este prezentat mai jos:

	CONSOLIDAT		BANCA	
	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Valori mobiliare în valută străină cu cupon	55 982 228	48 947 695	55 982 228	48 947 695
Valoarea nominală a valorilor mobiliare	57 358 953	49 509 171	57 358 953	49 509 171
Dobânzile și ajustările costului amortizat al valorilor mobiliare	(1 368 131)	(316 651)	(1 368 131)	(316 651)
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare	(8 594)	(244 825)	(8 594)	(244 825)
Valori mobiliare în valută străină cu scont	9 786 921	1 111 296	9 786 921	1 111 296
Valoarea nominală a valorilor mobiliare	9 890 122	1 131 800	9 890 122	1 131 800
Ajustările costului amortizat al valorilor mobiliare	(105 040)	(18 165)	(105 040)	(18 165)
Diferențe din reevaluarea valorilor mobiliare	1 839	(2 339)	1 839	(2 339)
Total	65 769 149	50 058 991	65 769 149	50 058 991

6. Valori mobiliare investiționale (continuare)

Valorile mobiliare în valută străină, evaluate la valoarea justă prin AERG, sunt reevaluate la preț de piață și poartă o rată efectivă a dobânzii fixă cuprinsă între 2,72% și 5,69% anual (la 31 decembrie 2022: 0,41% și 5,01% anual), excluzând valorile mobiliare protejate împotriva inflației cu valoare nominală de 66 818 mii lei (în valuta originală 3 839 mii USD) în cazul cărora rata efectivă a dobânzii se modifică zilnic (la 31 decembrie 2022: 64 645 mii lei, în valuta originală – 3 374 mii USD). La data de 31 decembrie 2023, similar perioadei precedente de raportare, portofoliul nu conține valori mobiliare cu rată flotantă a dobânzii ce se modifică trimestrial.

Efectul din diferența perioadelor de stabilire a ratei flotante și ratei de referință pentru instrumentele cu rata dobânzii flotantă din portofoliul Băncii este nesemnificativ asupra fluxurilor de numerar a instrumentelor de datorie cu rată flotantă, astfel sunt clasificate în categoria la valoarea justă prin AERG.

Valorile mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG includ și dobânda acumulată, prezentată în categoria *Dobânzile și ajustările costului amortizat al valorilor mobiliare*, care la situația din 31 decembrie 2023 constituia 228 548 mii lei (la 31 decembrie 2022: 103 459 mii lei).

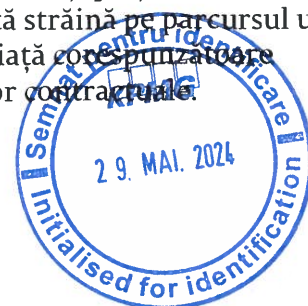
La 31 decembrie 2023 ponderea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG cu ratingul „AAA” constituia 28,91%, „AA+” – 61,55%, „AA” – 9,41% și „AA-” – 0,13% (la 31 decembrie 2022: „AAA” constituia 79,53%, „AA+” – 7,71%, „AA” – 10,91% și „AA-” – 1,85%).

În perioada de raportare au fost vândute și au ajuns la scadență valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG cu valoarea nominală totală de 2 703 364 mii USD și 775 050 mii EUR (în anul 2022: 2 273 139 mii USD). Totodată, în perioada de raportare au fost procurate valori mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG cu valoarea nominală totală de 3 262 143 mii USD și 1 316 650 mii EUR (în anul 2022: 2 725 939 mii USD și 497 000 mii EUR).

Conform Acordului de consultanță și management investițional încheiat între Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD) și Bancă, BIRD este consultantul și mandatarul Băncii pentru administrarea unei părți a activelor externe, limitate la 20% din rezervele valutare ale Băncii. Investițiile în cadrul acestui program sunt efectuate în valori mobiliare în USD emise de Trezoreria SUA, agenții guvernamentale și supranaționale. Aceste active sunt prezentate în cadrul valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG.

La 31 decembrie 2023 valoarea de bilanț a valorilor mobiliare în valută străină gestionate extern constituia 4 054 858 mii lei (la 31 decembrie 2022: 4 332 945 mii lei), ponderea acestora în rezervele valutare constituind 4,29% (la 31 decembrie 2022: 5,06%).

Portofoliul valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat reprezintă totalitatea valorilor mobiliare procurate cu intenția de a încasa fluxurile contractuale. Volumul și structura activelor valutare și perspectiva fluxurilor viitoare de mijloace bănești permit menținerea până la scadență a valorilor mobiliare din portofoliul dat. Suplinirea portofoliului valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat este posibilă numai în cazul în care ponderea acestuia reprezintă mai puțin de 25% din rezervele internaționale și nivelul tranșei de lichiditate la momentul efectuării investițiilor acoperă 4 luni de import, precum și plățile aferente datoriei externe a BNM și a Guvernului RM și alte plăți în valută străină pe parcursul unui an, precum și există instrumente investiționale și condiții de piață corespunzătoare investițiilor care ar fi păstrate doar pentru colectarea fluxurilor contractuale.

6. Valori mobiliare investiționale (continuare)

La 31 decembrie 2023 ponderea valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat în rezervele valutare constituia 9,54% (la 31 decembrie 2022: 1,84%). Portofoliul de valori mobiliare în valută străină la cost amortizat este prezentat mai jos:

	CONSOLIDAT		BANCA	
	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Valori mobiliare în valută străină evaluate la cost amortizat				
Valoarea nominală	9 619 537	1 557 920	9 619 537	1 557 920
Dobânzile și ajustările costului amortizat	(589 143)	14 772	(589 143)	14 772
Pierderi de credit așteptate (Nota 4.2)	(1 207)	(88)	(1 207)	(88)
Total	9 029 187	1 572 604	9 029 187	1 572 604

Valorile mobiliare evaluate la cost amortizat poartă o rată anuală a dobânzii fixă cuprinsă între 2,39% și 4,38% (31 decembrie 2022: 2,16% și 3,55%). La situația din 31 decembrie 2023, ponderea valorilor mobiliare evaluate la cost amortizat cu ratingul „AA+” constituia 100% (la 31 decembrie 2022: „AAA” – 100%).

În perioada de raportare au ajuns la scadență valori mobiliare în valută străină evaluate la cost amortizat cu valoarea nominală totală de 61 320 mii USD (în anul 2022: 75 100 mii USD și 7 700 mii GBP). Totodată, în perioada de raportare, portofoliul respectiv a fost suplinit cu valori mobiliare în valoare nominală totală de 532 650 mii USD (2022 nu au avut loc procurări).

7. Active în /obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale

	CONSOLIDAT		BANCA	
	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Active în organizațiile financiare internaționale în valută străină				
Disponibilități în D.S.T	203 829	19 040	203 829	19 040
Contribuția RM în cota la FMI	4 063 317	4 426 857	4 063 317	4 426 857
	4 267 146	4 445 897	4 267 146	4 445 897
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale în valută străină				
Obligațiuni față de FMI, alte decât aferent contribuției RM în cota FMI:	999 786	1 239 577	999 786	1 239 577
<i>Credite acordate de FMI</i>	992 158	1 232 678	992 158	1 232 678
<i>Dobânzi calculate</i>	7 628	6 899	7 628	6 899
Obligațiuni față de FMI, aferent contribuției RM în cota la FMI:	4 063 318	4 426 858	4 063 318	4 426 858
<i>Cont 1</i>	4 063 199	4 426 729	4 063 199	4 426 729
<i>Cont 2</i>	119	129	119	129
	5 063 104	5 666 435	5 063 104	5 666 435
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale în monedă națională				
Obligațiuni față de alte OFI	1 821	632	1 821	632
	5 064 925	5 667 067	5 064 925	5 667 067

7. Active în /obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale (continuare)

Republica Moldova a aderat la FMI la 12 august 1992. Banca acționează în calitate de agent al statului la efectuarea tranzacțiilor financiare cu FMI și în calitate de depozitar pentru menținerea conturilor FMI. Calitatea de membru în cadrul FMI este distribuită în bază de cotă. Cota membrului este determinată în urma acceptării în calitate de membru și este, periodic, revizuită conform Revizuirii Generale a Cotelor.

Disponibilitățile în D.S.T cuprind mijloacele bănești sub formă de D.S.T menținute în contul curent al Băncii deschis la FMI.

Cota formează baza pentru relațiile financiare și organizaționale cu FMI și determină, printre altele, dreptul relativ de vot al membrului, accesul maxim la finanțarea FMI și cota de membru în orice alocație a XDR. Contribuția RM în cota la FMI reflectă plata inițială și ulterioară a cotei Republicii Moldova și este un activ al membrului FMI. Până la 25% este achitat FMI de către fiecare membru în active de rezervă specificate de FMI și restul sumei este achitată în valuta țării membre. Valoarea contribuției în cotă determină puterea de vot în deciziile FMI, valoarea contribuției financiare a membrului FMI, valoarea finanțării pe care un membru o poate obține în cazul problemelor balanței de plăți și valoarea alocațiilor de Drepturi Speciale de Tragere (XDR) pe care un membru le primește atunci când acestea sunt alocate.

Corespunzând criteriilor de investiție strategică, contribuția RM în cota la FMI a fost desemnată ca fiind evaluată la valoarea justă prin AERG.

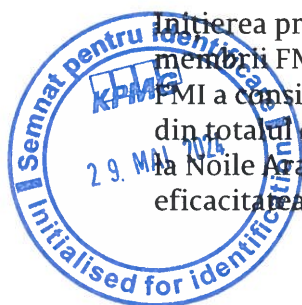
Partea cotei spre achitare în moneda națională este depozitată în Contul nr. 1 al FMI și Contul nr. 2 al FMI. Contul nr. 1 al FMI este utilizat pentru tranzacțiile operaționale ale FMI (procurări, răscumpărări de XDR), iar Contul nr. 2 al FMI este utilizat pentru plata cheltuielilor suportate de FMI în moneda națională a țării membre.

Considerând aspectul că contribuția în cota FMI urmează a fi efectuată la valoarea D.S.T subscrisă, odată cu reevaluarea poziției, cota la FMI în echivalentul în MDL se efectuează și suplinește și valoarea conturilor FMI la Banca Națională, astfel poziția netă la FMI între cota la FMI și conturile FMI la Banca Națională fiind echivalate la nivelul tranșei de rezervă a Republicii Moldova la FMI (5 mii D.S.T). Respectiv, activele din Cotă și obligațiile aferente Cotei (conturile 1 și 2) sunt prezentate în categoria instrumentelor în valută străină.

Conform deciziei de majorare a capitalului Fondului Monetar Internațional (cea de-a 14 Revizuire Generală a Cotelor) și Legii cu privire la majorarea sumei de subscripție a Republicii Moldova la FMI din 11 mai 2012, cota de subscripție a Republicii Moldova la FMI la 31 decembrie 2023 constituie 172,5 milioane XDR.

Totodată, la data de 15 decembrie 2023, prin Rezoluția nr. 79-1, a fost adoptată o nouă majorare a capitalului Fondului Monetar Internațional (cea de-a 16 Revizuire Generală a Cotelor), prin care s-a propus majorarea cu 50% a cotelor membrilor FMI. În următoarea etapă, statele membre urmează să prezinte, până la 15 noiembrie 2024, consimțământul în scris privind majorarea cotelor. Exprimarea consimțământului privind majorarea cotei urmează a fi realizată prin adoptarea, de către Parlament, a unei legi cu privire la acordul Republicii Moldova de majorare a sumei de subscripție a Republicii Moldova la FMI de la 172,5 milioane DST la 258,8 milioane DST, reieșind din împuternicirile acordate autorităților prin *HP nr. 1107/1992 cu privire la aderarea Republicii Moldova la FMI, la BIRD și la organizațiile afiliate.*

Inițierea procesului de majorare efectivă a cotelor FMI va putea fi demarat de către membrii FMI doar după ce vor fi întrunite cumulativ 2 condiții: (1) recepționarea de către FMI a consimțământului de majorare a cotei de la membrii FMI care dețin minimum 85% din totalul cotelor și (2) recepționarea de către FMI a consimțământului de la participanții la Noile Aranjamente de Împrumut (New Arrangements to Borrow (NAB)) privind eficacitatea retragerii aranjamentelor de credit NAB.

7. Active în /obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale (continuare)

După ce FMI va informa țările membre despre realizarea condițiilor sus-numite, iar țara membră va prezenta consimțământul său scris de majorare a cotei sale, aceasta din urmă va avea o perioadă de 35 zile pentru majorarea cotei sale la FMI, conform uneia din opțiunile propuse de FMI pentru achitarea majorării cotelor.

Variația cotei înregistrată pe parcursul perioadei de raportare reprezintă reevaluarea valorii cotei în XDR la cursul de schimb valutar al leului moldovenesc stabilit de către Fondul Monetar Internațional la finele perioadei de raportare, aceeași variație fiind implicit alocată în Conturile FMI deschise la BNM în categoria obligațiuni față de FMI, considerând natura și scopul conturilor respective.

Sumele incluse în bilanțul contabil în cadrul articolului „Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale” includ, de asemenea, și creditele primite de la FMI. Aceste credite sunt exprimate în Drepturi Speciale de Tragere (XDR), iar în bilanțul contabil sunt prezentate în echivalentul în lei la finele perioadei de raportare.

La 31 decembrie 2023 soldul creditelor primite de la FMI este:

- Angajamente ECF – 6 400 mii XDR (la 31 decembrie 2022 – 6 400 mii XDR).
- Angajamente EFF – 35 775 mii XDR (la 31 decembrie 2022 – 41 675 mii XDR).

Facilitatea de creditare extinsă (ECF, anterior PRGF) reprezintă împrumuturi acordate țărilor care întrunesc criteriile de eligibilitate aprobate de către FMI pentru finanțarea concesională. FMI a acordat credite în cadrul ECF pentru o perioadă de 10 ani cu perioada de grație de 5,5 ani. Rata dobânzii pentru aceste credite este de 0,25% pe an. În conformitate cu decizia Consiliului directorilor executivi al FMI, în perioada 7 ianuarie 2010 – decembrie 2024 dobânzile aferente facilității ECF nu se calculează.

Facilitatea de finanțare extinsă (EFF) reprezintă împrumuturi acordate membrilor pentru finanțarea deficitului balanței de plăți. FMI acordă credite în cadrul EFF pentru o perioadă de 10 ani cu perioada de grație de 4,5 ani. Rata dobânzii pentru acest tip de credite este variabilă și este stabilită săptămânal de către FMI. Pentru perioada de raportare încheiată la 31 decembrie 2023, rata medie a constituit 4,82% anual (la 31 decembrie 2022: 2,21%).

Facilitatea de creditare rapidă (RCF) și Instrumentul de finanțare rapidă (RFI) sunt facilități ale FMI ce oferă asistență financiară de urgență țărilor membre. RFI este asistență financiară rapidă neconcesională disponibilă tuturor țărilor membre ce înregistrează deficite ale balanței de plăți. RFI debursată Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova are scadența în 5 ani, cu o perioadă de grație de 3,25 ani și o rată a dobânzii variabilă. RCF oferă finanțare concesională rapidă, fără dobândă, țărilor cu venituri reduse, ce înregistrează deficite ale balanței de plăți. Se acordă pe o perioadă de 10 ani, cu o perioadă de grație de 5,5 ani.

Pe 21 decembrie 2021, Consiliul directorilor executivi al FMI a aprobat cererea Republicii Moldova privind programul de reforme economice post Covid-19, care urmează a fi finanțat în baza ECF și EFF, pe o durată de 40 luni și în mărime de 400 000 mii XDR. La 11 mai 2022, Consiliul directorilor executivi al FMI a aprobat majorarea asistenței financiare, aferentă aceluiași program, până la 594 262,5 mii XDR și redistribuirea tranșelor. Programul este orientat spre susținerea redresării post Covid-19, abordarea nevoilor stringente de dezvoltare și consolidarea cadrului instituțional și de guvernare la Republicii Moldova.

7. Active în /obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale (continuare)

În scopul prezentării poziției complete a Republicii Moldova la FMI, valoarea creditelor și finanțărilor primite de Republica Moldova de la FMI, alocate pe instituțiile destinate ale finanțărilor, este prezentată în tabelul de mai jos:

	Sold			Sold
	31.12.2022	Rambursări	Încasări	31.12.2023
	MII XDR	MII XDR	MII XDR	MII XDR
Banca Națională a Moldovei	48 075	5 900	-	42 175
Ministerul Finanțelor al RM	709 087	35 720	162 550	835 917
Credite și alte finanțări de la FMI	757 162	41 620	162 550	878 092
<i>inclusiv pe facilități:</i>				
Banca Națională a Moldovei	41 675	5 900	-	35 775
Ministerul Finanțelor al RM	125 775	3 150	114 925	237 550
EFF	167 450	9 050	114 925	273 325
Banca Națională a Moldovei	6 400	-	-	6 400
Ministerul Finanțelor al RM	127 765	3 820	47 625	171 570
ECF	134 165	3 820	47 625	177 970
Ministerul Finanțelor al RM	115 000	28 750	-	86 250
RFI	115 000	28 750	-	86 250
Ministerul Finanțelor al RM	57 500	-	-	57 500
RCF	57 500	-	-	57 500
Banca Națională a Moldovei	-	-	-	-
Ministerul Finanțelor al RM	283 047	-	-	283 047
Alocări XDR	283 047	-	-	283 047

Alocările de XDR în sold la 31 decembrie 2023 reprezintă alocările generale de rezerve în XDR efectuate de către FMI în august 2009, alocările speciale distribuite de FMI în septembrie 2009 în temeiul Amendamentului IV la statutul FMI în sumă de 117 714 mii XDR și alocările speciale distribuite de FMI în august 2021 în sumă de 165 333 mii XDR, care au fost utilizate pentru finanțarea necesităților bugetului de stat și respectiv atribuite Ministerului Finanțelor al RM în temeiul *Legii nr. 138* privind utilizarea Drepturilor Speciale de Tragere alocate de Fondul Monetar Internațional Republicii Moldova.

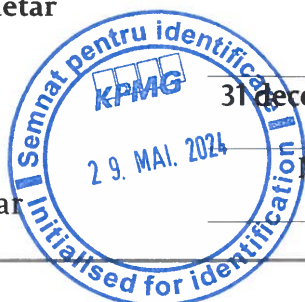
Pe parcursul anului 2023, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a primit trei tranșe ale creditului în cadrul facilității EFF în sumă de 77 458 mii EUR și (echivalentul a 63 025 mii XDR) și 68 896 mii USD (echivalentul a 51 900 mii XDR) și trei tranșe ale creditului în cadrul facilității ECF în sumă totală de 58 706 mii EUR (echivalentul a 47 625 mii XDR).

Pe parcursul perioadei de referință Banca nu a înregistrat nerespectări ale termenelor de plată a principalului și dobânzii aferente creditelor primite de la FMI sau a altor indicatori relevanți rambursabilității împrumuturilor acordate de către FMI.

La primirea facilităților acordate din Contul resurselor generale ale FMI (EFF și RFI), Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova a emis câte o cambie în moneda națională în favoarea FMI, transmisă spre păstrare în tezaurul Băncii.

8. Aur monetar

	CONSOLIDAT		BANCA	
	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Aur monetar	85 533	82 312	85 533	82 312
	85 533	82 312	85 533	82 312

8. Aur monetar (continuare)

Aurul monetar reprezintă cantitatea de 74 133,48 grame aur pur (31 decembrie 2022 – 74 133,48 grame de aur pur), sub formă de lingouri de calitate Good Delivery (în conformitate cu cerințele London Bullion Market Association). Variația înregistrată pe parcursul perioadei de raportare reprezintă reevaluarea valorii aurului efectuată pe parcursul perioadei de raportare la prețul aurului în lei determinat de către Bancă în conformitate cu indicatorul P_{Au USD} fixat de compania London Gold Market Fixing Ltd.

9. Instrumente derivate

Poziția "Instrumente derivate" din bilanțul contabil consolidat și individual se prezintă astfel:

La 31 decembrie 2023	CONSOLIDAT			BANCA		
	Valoarea justă		Noțional	Valoarea justă		Noțional
	Active	Obligațiuni		Active	Obligațiuni	
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	
Swap valutar din care	-	-	-	-	-	-
<i>Dobânda calculată de plătit</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Diferențe din reevaluarea valutei străine de primit</i>	-	-	-	-	-	-
Instrumente derivate	-	-	-	-	-	-

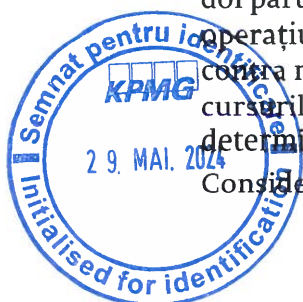

La 31 decembrie 2022	CONSOLIDAT			BANCA		
	Valoarea justă		Noțional	Valoarea justă		Noțional
	Active	Obligațiuni		Active	Obligațiuni	
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	
Swap valutar din care	-	2 731	307 052	-	2 731	307 052
<i>Dobânda calculată de plătit</i>	-	1 367	-	-	1 367	-
<i>Diferențe din reevaluarea valutei străine de primit</i>	-	1 364	-	-	1 364	-
Instrumente derivate	-	2 731	307 052	-	2 731	307 052

La 31 decembrie 2023 Banca nu avea încheiate swap-uri valutare. La 31 decembrie 2022, Banca avea încheiat cu o bancă din Republica Moldova un swap valutar (operațiune de vânzare reversibilă) în monedă națională contra EUR în mărime de 15 000 mii EUR, cu data contractului la 23 decembrie 2022 și scadența la 6 ianuarie 2023.

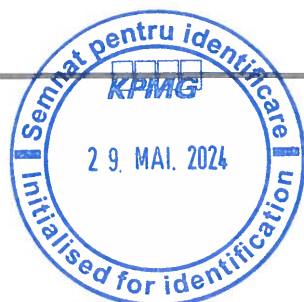
Tranzacția swap valutar cuprinde simultan două operațiuni de schimb valutar între aceiași doi participanți la tranzacție, și anume operațiunea de cumpărare (vânzare) și concomitent operațiunea inversă de vânzare (cumpărare) a sumelor identice ale unei valute străine contra monedei naționale sau altei valute străine cu diferite date ale valutei și cu aplicarea cursurilor valutare diferite (diferența fiind exprimată în puncte swap) care sunt determinate la data tranzacției swap valutar.

Considerând caracteristicile de schimb valutar, aceste operațiuni nu sunt colateralizate.

10. Valori mobiliare emise de Guvernul RM

	CONSOLIDAT		BANCA	
	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Valoarea nominală a valorilor mobiliare de stat	11 751 200	12 061 200	11 751 200	12 061 200
Dobânda calculată la valorile mobiliare de stat	145 303	146 361	145 303	146 361
Amortizarea la rata efectivă a dobânzii	251 309	239 026	251 309	239 026
Pierderi de credit așteptate (Nota 4.2)	(38 985)	(72 235)	(38 985)	(72 235)
Valori mobiliare de stat derivate din garanții de stat evaluate la cost amortizat	12 108 827	12 374 352	12 108 827	12 374 352
Valoarea nominală a valorilor mobiliare de stat	2 133 430	2 241 373	2 133 430	2 241 373
Scont la valorile mobiliare de stat	(29 362)	(53 716)	(29 362)	(53 716)
Dobânda calculată la valorile mobiliare de stat	20 053	4 091	20 053	4 091
Pierderi de credit așteptate (Nota 4.2)	(6 831)	(13 337)	(6 831)	(13 337)
Valori mobiliare de stat emise în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior evaluate la cost amortizat	2 117 290	2 178 411	2 117 290	2 178 411
Valoarea nominală a valorilor mobiliare de stat	26 737	31 337	-	-
Scont la valorile mobiliare de stat	(811)	(2 113)	-	-
Valori mobiliare de stat deținute de DCU în portofoliul de investiții evaluate la cost amortizat	25 926	29 224	-	-
	14 252 043	14 581 987	14 226 117	14 552 763

10. Valori mobiliare emise de Guvernul RM (continuare)**a. Valori mobiliare de stat derivate din garanții de stat**

Valorile mobiliare de stat derivate din garanții de stat au fost emise conform *Legii nr. 235/2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr. 807 din 17 noiembrie 2014 și nr.101 din 1 aprilie 2015*, și transmise Băncii Naționale la 4 octombrie 2016 sub formă de obligațiuni de stat purtătoare de dobândă (cupon) cu valoarea nominală de 13 341 200 mii lei.

Această sumă reprezintă soldul integral al creditelor de urgență acordate de Bancă pentru BC „Banca de Economii” S.A., BC „Banca Socială” S.A. și BC „Unibank” S.A., care nu au fost rambursate la data emisiunii acestor obligațiuni de stat. Obligațiunile de stat în portofoliul Băncii sunt evaluate la cost amortizat, Banca având intenția de a încasa fluxurile contractuale.

Obligațiunile de stat au fost emise pe termene de până la 25 de ani, cu rate fixe ale dobânzii (rata nominală de 1,4% și 5,3%), rata efectivă a dobânzii portofoliului de obligațiuni fiind de 5%, rată care reprezenta valoarea justă la data recunoașterii inițiale. Tranzacționarea de către Bancă pe piața secundară a acestor obligațiuni de stat e limitată la 40% din volumul de obligațiuni de stat transmise Băncii de către Ministerul Finanțelor. Pe parcursul anului 2023, Banca nu a tranzacționat aceste obligațiuni pe piața secundară (2022: 0 lei).

Considerând modalitatea de structurare a emisiunii de obligațiuni de stat derivate din garanțiile de stat conform *Legii nr. 235/2016* în portofoliu cu caracteristici similare de scop, încheiere, rata dobânzii efective agreeate pe portofoliul total, modalitatea de gestionare a instrumentelor în portofoliu și prevederile privind posibilități de tranzacționare și răscumpărare, portofoliul de obligațiuni de stat a fost recunoscut drept un instrument financiar unic în temeiul IFRS 9, cu recunoașterea veniturilor din dobânzi asupra instrumentului unic conform metodei ratei efective a dobânzii de 5%, amortizarea acesteia la rata efectivă a dobânzii fiind recunoscută în componenta „Amortizarea la rata efectivă a dobânzii”.

La 23 aprilie 2021, a fost adoptată *Legea nr. 71 privind abrogarea Legii nr. 235/2016*, dar nu a fost promulgată, fiind restituită spre reexaminare Parlamentului Republicii Moldova la 12 mai 2021. La data aprobării acestor situații financiare legea dată se afla în curs de reexaminare în cadrul Parlamentului.

b. Valori mobiliare de stat emise în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior

Valori mobiliare de stat emise în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior au fost emise și transmise în portofoliul Băncii sub formă de bonuri de trezorerie ca rezultat al conversiunii în valori mobiliare de stat a împrumuturilor contractate de către Ministerul Finanțelor de la Bancă pe parcursul anilor precedenți. Aceste valori mobiliare sunt evaluate la cost amortizat. Valorile mobiliare de stat ajunse la scadență au fost răscumpărate de Guvern și au fost emise în același volum noi valori mobiliare care au fost transmise Băncii.

Pe parcursul anului 2023, reemisiunea valorilor mobiliare de stat ajunse la scadență a fost efectuată sub formă de bonuri de trezorerie cu termenul de circulație de 91 și 364 zile și obligațiuni de stat cu scadența de 2 ani.

10. Valori mobiliare emise de Guvernul RM (continuare)

La situația din 31 decembrie 2023, portofoliul valorilor mobiliare emise în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior este compus din bonuri de trezorerie, care constituie 893 368 mii lei la valoarea nominală, rata efectivă medie ponderată a dobânzii constituind 8,53%, și obligațiuni de stat în sumă de 1 240 062 mii lei la valoarea nominală, rata efectivă medie ponderată a dobânzii constituind 7,12% (31 decembrie 2022: bonuri de trezorerie cu valoarea nominală de 2 080 973 mii lei cu rata efectivă medie ponderată a dobânzii de 16,31%, și obligațiuni de stat în sumă de 160 400 mii lei la valoarea nominală, rata efectivă medie ponderată a dobânzii - 7,12%).

Valorile mobiliare de stat, disponibile în portofoliul Băncii, sunt unul din instrumentele monetare la care Banca poate apela în orice moment în scopul realizării politicii monetare.

c. Valorile mobiliare de stat deținute de DCU

Valorile mobiliare de stat deținute de DCU în portofoliul său investițional sunt evaluate la cost amortizat, fiind achiziționate în scopul colectării de numerar. Valorile mobiliare de stat, deținute în portofoliul DCU la 31 decembrie 2023, cuprind 6 bonuri de trezorerie cu o scadență de 364 zile și cu rata fixă a dobânzii în intervalul de 6,75% și 12,00% (31 decembrie 2022: 5 bonuri de trezorerie cu scadența între 182 zile și 364 zile și o rată a dobânzii fixă cuprinsă între 17,50% și 21,94%).

Pe parcursul anului 2023, mijloacele financiare, obținute la scadența valorilor mobiliare de stat, deținute în portofoliul DCU, au fost reinvestite.

Pierderi de credit așteptate

Pe parcursul perioadei de raportare a fost efectuată actualizarea parametrilor de calcul în baza evoluției indicatorilor încorporați în modelul de calcul al pierderilor de credit așteptate. La data de 18 august 2023, agenția de rating Moody's a modificat perspectiva de modificare a ratingului pentru Republica Moldova de la negativă la stabilă. Totodată, Moody's a confirmat ratingul atribuit Moldovei - B3.

Decizia de a schimba perspectiva în stabilă reflectă evaluarea Moody's conform căreia riscurile asociate profilului de credit al Moldovei sunt echilibrate la nivelul de rating B3. Îmbunătățirea perspectivei de modificare a ratingului în una stabilă s-a reflectat în model din prisma numărului de scenarii aplicabile, cât și a parametrilor de calcul relevanți, contribuind la diminuarea pierderilor de credit așteptate aferent expunerii față de Guvernul Republicii Moldova.

Astfel, la situația din 31 decembrie 2023, pierderea de credit așteptată aferentă portofoliului valorilor mobiliare de stat al Băncii constituie 45 816 mii lei, fapt ce s-a soldat cu înregistrarea unor venituri din reluarea pierderilor de credit așteptate în cazul acestei clase de active (a se vedea Nota 4.2 pentru informații suplimentare privind metodologia de calcul și mișcări în provizion).

Calculul pierderii de credit așteptate aferent portofoliului de valori mobiliare de stat este determinat ca rezultat ponderat al unor scenarii de default și estimări, precum și factori calitativi și cantitativi ai scenariilor, prin aplicarea probabilităților de default aferent categoriei de rating a Republicii Moldova publicate de agenția Moody's și considerând indicatori precum datoria externă raportată la PIB pentru aplicarea scenariilor relevante. Pentru indicatorii pierderii în caz de default, în funcție de scenariile aplicabile, se utilizează datele raportate pentru pierderea în caz de default publicate de agenția Moody's pentru statele din categoria de rating similară Republicii Moldova și pe bază de date raportate a pierderilor reale în rezultatul default-ului pentru state din categoria de rating similară Republicii Moldova.

Pierderile de credit așteptate aferente portofoliului DCU, calculate conform aceleiași metodologii au fost estimate ca nesemnificative.

11. Credite acordate băncilor și altor persoane

	CONSOLIDAT		BANCA	
	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Credite acordate altor persoane	21 987	19 757	21 987	19 757
	21 987	19 757	21 987	19 757

La situația din 31 decembrie 2023, valoarea garanțiilor depuse ca asigurare a rambursării creditelor acordate altor persoane și a dobânzilor aferente constituie 47 003 mii lei (la 31 decembrie 2022: 42 100 mii lei).

Pe parcursul anului 2023 și anului 2022 nu au fost înregistrate reduceri pentru pierderi de credit așteptate în privința creditelor acordate altor persoane, ca urmare a riscului de credit redus, asigurărilor disponibile și indicatorilor de probabilitate și pierderi istorice nemateriale.

Pe parcursul anului 2023, pe fundalul excesului sporit de lichiditate, Banca a acordat credite overnight prin facilitățile permanente de credit overnight și a realizat operațiuni repo în scopul injectării de lichiditate pe piața monetară, în volume mult inferioare celor din anul 2022. Operațiunile repo se recunosc în bilanțul contabil în calitate de credite acordate băncilor, valorile mobiliare procurate fiind înregistrate în calitate de garanție a creditelor acordate. Soldul mediu zilnic al creditelor overnight pe parcursul perioadei de raportare a însumat 22 047 mii lei, rata medie ponderată constituind 15,26%, iar soldul tranzacțiilor repo a constituit 4 795 mii lei, rata medie ponderată a dobânzii - 11,58%. La 31 decembrie 2023 și 31 decembrie 2022 soldul operațiunilor repo și soldul creditelor overnight sunt nule. Toate operațiunile repo au fost achitate la scadență conform condițiilor contractuale.

În cazul operațiunilor repo, riscul de credit este gestionat prin asigurarea unui volum suficient de valori mobiliare de stat. Valoarea titlurilor mobiliare de stat la preț de piață din tranzacțiile repo depășește valoarea lichidităților oferite, considerând marjele de ajustare a valorii (haircut) aplicate potrivit Normelor cu privire la evaluarea activelor acceptate de Banca Națională a Moldovei ca garanții la acordarea creditelor băncilor aprobate prin HCE nr. 211/2019. Suplimentar, valorile mobiliare de stat se evaluează zilnic, iar dacă valoarea acestora scade sub nivelul stabilit de Bancă se solicită apel în marjă în vederea constituirii garanțiilor suplimentare sub formă de active sau mijloace bănești.

12. Filiala Băncii

	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
	MII LEI	MII LEI
Investiții în filiale		
S.A. Depozitarul central unic al valorilor mobiliare	24 000	24 000
	24 000	24 000

Investiția în filiale ale Băncii reprezintă cota deținută de către Bancă în S.A. "Depozitarul central unic al valorilor mobiliare" în mărime de 98,36% ce reprezintă 480 acțiuni cu o valoare nominală unitară de 50 mii lei. Banca desemnează 4 din cei 7 membri ai Consiliului de supraveghere, astfel în conformitate cu IFRS 10 deține controlul asupra SA "Depozitarul central unic al valorilor mobiliare" în calitate de filială a Băncii.

12. Filiala Băncii (continuare)

S.A. "Depozitarul central unic al valorilor mobiliare" (în continuare DCU, filială) este creat în baza Legii cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare nr. 234 din 03.10.2016 și este singura instituție din Republica Moldova care desfășoară activități de evidență, depozitare și decontare a valorilor mobiliare de stat și a valorilor mobiliare corporative. Mecanismul de evidență și decontare, oferit de DCU asigură transparentă, siguranță și eficiență la efectuarea operațiunilor cu valori mobiliare. Modelul de activitate al Depozitarului central unic este bazat pe standardele și practicile internaționale în domeniul sistemelor de decontare.

Valoarea investiției în filiale în situațiile financiare individuale este recunoscută la cost și evaluată la cost minus orice pierdere din depreciere.

La 31 decembrie 2023 și 31 decembrie 2022 nu au fost identificați indicatori de depreciere a investiției în filiale și, respectiv, nu au fost înregistrate pierderi din deprecierea acesteia.

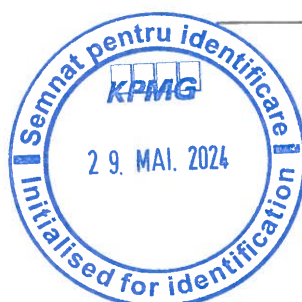
În conformitate cu Legea nr. 234/2016, capitalul propriu al S.A. "Depozitarul central unic al valorilor mobiliare" va constitui în orice moment echivalentul în lei a cel puțin 1 000 mii EUR (echivalentul la 31 decembrie 2023: 19 357 mii lei), aspect regulator ce impune restricții în abilitatea Băncii de a accesa sau utiliza activele sale și deconta datoriile sale din subsidiară.

În anul 2023, DCU a înregistrat un profit net în mărime 1 287 mii lei (anul 2022: profit net în mărime de 3 248 mii lei).

Interese care nu controlează

Informația cu privire la interesele care nu controlează, cu referire la filiala Băncii, înainte de excluderea tranzacțiilor reciproce, este prezentată în tabelul de mai jos:

	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
	MII LEI	MII LEI
Cota intereselor care nu controlează	1,64%	1,64%
Total active	35 358	34 732
Total obligațiuni	(2 230)	(2 891)
Active nete	33 128	31 841
Active nete atribuibile intereselor care nu controlează	543	521
Venituri	14 622	15 635
Profit net	1 287	3 248
Total rezultat global al perioadei	1 287	3 248
Profit alocat intereselor care nu controlează	22	53
Fluxul mijloacelor bănești din activitatea operațională	4 956	(6 183)
Fluxul mijloacelor bănești din activitatea de investiții	(25)	(77)
Fluxul mijloacelor bănești din activitatea financiară (dividende achitate: 0 mii lei)	(363)	(519)
Diferențe din reevaluări ale numerarului și echivalentelor de numerar	(2)	(24)
Creșterea/(descreșterea) numerarului și echivalentelor de numerar	4 566	(6 803)

13. Active și datorii financiare

Instrumentele financiare ale Băncii constau din numerar și plasamente pe termen scurt, active în organizații financiare internaționale, valori mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova și de guverne străine, agenții străine și instituții financiare internaționale, credite acordate băncilor și altor persoane, moneda națională în circulație, disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova și disponibilități ale băncilor, valori mobiliare emise de Banca Națională a Moldovei, obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale, instrumente derivate și alte active și obligațiuni financiare.

Activele financiare ale Băncii sunt evaluate la cost amortizat, cu excepția valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG, a Cotei RM la FMI evaluate la valoarea justă prin AERG și a instrumentelor derivate evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere. Obligațiunile financiare nederivate sunt evaluate la cost amortizat, instrumentele derivate înregistrate în conturile de datorie fiind evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere.

Ierarhia valorii juste a instrumentelor financiare

În ierarhia valorii juste, nivelul prioritar îl ocupă prețurile cotate (neajustate) pe piețele active pentru active sau datorii identice, iar cel mai scăzut nivel de prioritate este cel al datelor de intrare neobservabile.

Suplimentar, pentru o evaluare mai cuprinzătoare, pe parcursul anului de raportare a fost elaborată și aprobată Metodologia de ierarhizare a valorii juste a valorilor mobiliare în valută străină deținute în portofoliul Băncii. Astfel, în determinarea ierarhiei valorii juste, pe lângă cotațiile ferme sau indicative (CBBT), se examinează nivelul marjei bid-ask, dar și al indicelui de lichiditate (accesând funcția Bloomberg LQA), ce reflectă o analiză comparativă a valorilor mobiliare pe baza lichidității relative a acestora. Indicele de lichiditate reflectă poziția procentuală a instrumentului în cadrul unui grup similar și este reprezentat printr-o valoare cuprinsă între 1 și 100, unde un scor de 100 indică valoarea mobilă cea mai lichidă.

Comparativ cu metoda aplicată la 31 decembrie 2022, existența cotațiilor CBBT și evaluarea marjei bid-ask a fost suplinită în noua metodologie cu indicii de lichiditate (Bloomberg LQA) acesta evidențiind legătura strânsă dintre activitate (volum tranzacționat, frecvență de tranzacționare) și scorul de lichiditate. Indicatorul respectiv oferă o înțelegere mai profundă a gradului de lichiditate al piețelor financiare și a impactului tranzacțiilor asupra prețurilor la care activele financiare sunt tranzacționate frecvent și în mod regulat pe piața respectivă. LQA analizează schimbările zilnice ale lichidității pe baza condițiilor de piață în continuă schimbare fiind actualizat în timp real și permite compararea lichidității între diferite clase de active și poate oferi o perspectivă importantă asupra lichidității și reprezentativității prețului.

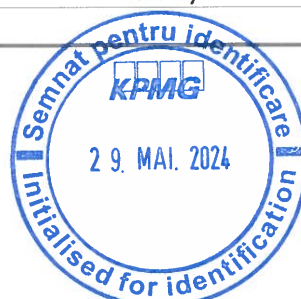
În tabelul de mai jos sunt prezentate instrumentele financiare evaluate la valoarea justă ulterior recunoașterii inițiale, grupate în cadrul nivelelor 1-3 în funcție de metoda de evaluare utilizată.

13. Active și datoriile financiare (continuare)

CONSOLIDAT		Sold	Nivel	Tehnică de evaluare	Componente neobservabile
31 decembrie 2023		MII LEI			
Valori mobiliare în valută străină	6	62 312 478	Nivel 1	Cotații ferme de preț pe piețele active*	Neaplicabil
evaluate la valoarea justă prin AERG	6	3 456 671	Nivel 2	Cotații indicative*	Cotații indicative
Cota RM la FMI	7	4 063 317	Nivel 3	Cotația XDR/MDL	Neaplicabil
Total		69 832 466			
31 decembrie 2022					
Valori mobiliare în valută străină	6	49 753 511	Nivel 1	Cotații de preț pe piețele active *	Neaplicabil
evaluate la valoarea justă prin AERG	6	305 480	Nivel 2	Cotații indicative pe piețele active *	Cotații indicative
Cota RM la FMI	7	4 426 857	Nivel 3	Cotația XDR/MDL	Neaplicabil
Instrumente derivate	9	(2 731)	Nivel 3	Cotația valuta/MDL SOFR, ESTR, EURIBOR, USD OIS ANNUAL VS SOFR rata credite overnight/rata de bază/ rata REPO	Rata de actualizare (extrapolare/interpolare)
Total		54 483 117			
BANCA		Sold	Nivel	Tehnică de evaluare	Componente neobservabile
31 decembrie 2023		MII LEI			
Valori mobiliare în valută străină	6	62 312 478	Nivel 1	Cotații ferme de preț pe piețele active*	Neaplicabil
evaluate la valoarea justă prin AERG	6	3 456 671	Nivel 2	Cotații indicative*	Cotații indicative
Cota RM la FMI	7	4 063 317	Nivel 3	Cotația XDR/MDL	Neaplicabil
Total		69 832 466			
31 decembrie 2022					
Valori mobiliare în valută străină	6	49 753 511	Nivel 1	Cotații de preț pe piețele active *	Neaplicabil
evaluate la valoarea justă prin AERG	6	305 480	Nivel 2	Cotații indicative pe piețele active *	Cotații indicative
Cota RM la FMI	7	4 426 857	Nivel 3	Cotația XDR/MDL	Neaplicabil
Instrumente derivate	9	(2 731)	Nivel 3	Cotația valuta/MDL SOFR, ESTR, EURIBOR, USD OIS ANNUAL VS SOFR rata credite overnight/rata de bază/ rata REPO	Rata de actualizare (extrapolare/interpolare)
Total		54 483 117			

*Sursele: Bloomberg, ICE data

13. Active și datorii financiare (continuare)

Tehnicile de evaluare includ metoda veniturilor (fluxurilor de numerar actualizate), comparația cu instrumente similare cotate, opțiunea polinomială și alte metode, după caz. Presupunțiile și datele utilizate în tehnicile de evaluare includ ratele dobânzii de referință, marje de risc de credit, alte marje utilizate în estimarea ratelor de actualizare a fluxurilor, prețurile valorilor mobiliare investiționale (sursa: Bloomberg, ICE), cotațiile de la cele mai recente licitații ale valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova, prețurile de pe piața secundară a valorilor mobiliare emise de Guvernul Republicii Moldova, ratele de schimb valutar, volatilități prognozate și alte corelații. În determinarea valorii juste a instrumentelor financiare simple (valori mobiliare cotate), Banca utilizează metode recunoscute bazate pe informații disponibile pe piață.

Valorile mobiliare în valută străină la valoarea justă prin AERG din Nivelul 2 cuprind titluri emise de Guverne, agenții și instituții financiare supranaționale care sunt mai puțin lichide decât obligațiunile de Nivel 1.

Ele sunt clasificate la Nivelul 2, în special atunci când prețurile externe pentru același titlu pot fi observate în mod regulat de la un număr rezonabil de creatori de piață care sunt activi în acest titlu, dar aceste prețuri nu reprezintă prețuri direct tranzacționabile. Acestea includ, printre altele, servicii de stabilire a prețurilor de consens cu un număr rezonabil de contribuitori care sunt formatori de piață activi, precum și cotații indicative de la brokeri și/sau dealeri activi. Totodată, în nivelul 2 pot fi încadrate valorile mobiliare în valută străină la valoarea justă prin AERG atunci când nivelul mediu al indicelui de lichiditate și/sau marja bid-ask sunt inferioare nivelelor stabilite în metodologia de ierarhizare a valorii juste.

Pentru instrumentele mai complexe sau care nu sunt cotate/tranzacționate pe o piață activă, Banca utilizează modele interne bazate pe metode de evaluare internaționale, cu date de intrare care sunt derivate din cotații de piață sau rate de dobânzi care sunt determinate pe bază de presupunții. Valorile juste obținute ca rezultat al aplicării modelelor interne sunt ajutate la diverși factori, precum riscul de lichiditate (pentru instrumentele fără o piață activă, lipsă de tranzacții etc.), riscul de credit/contrapărții sau incertitudini ale modelului, factori care ar fi considerați de o parte terță în determinarea prețului unei tranzacții. Datele de intrare și rezultatele modelelor sunt calibrate, iar conducerea își aplică judecata expres pentru a selecta rezultatul cel mai relevant din intervalul valorilor oferite de modelele de evaluare.

Cota la FMI reprezintă un instrument netransferabil și netranzacționabil care, în general, reflectă poziția statului membru în economia globală. Cota la FMI definește dreptul de vot în FMI, figurează în calitate de indicator limită pentru valoarea împrumuturilor pe care o țară membră (prin Bancă și Guvernul Republicii Moldova) îl poate accesa de la FMI și indică cota în alocările generale de DST efectuate de FMI. Cota FMI, grație caracterului său unic, nu poate fi încadrată într-o tehnică de evaluare a valorii juste specifică instrumentelor de capital sau datorie (cotații sau fluxuri viitoare de numerar), în acest sens pentru valoarea justă fiind utilizată în calitate de indicator cotația DST/MDL.

În determinarea și validarea valorilor juste, Banca asigură implementarea procedurilor sistemului de control intern: verificarea datelor sursă ale valorilor de piață (cotații exportate și validate de back-office), recalcularea rezultatelor modelelor de evaluare, aprobarea procedurilor de evaluare și modificărilor în procedură, analiza și verificarea variațiilor în rezultatele metodelor etc.

13. Active și datorii financiare (continuare)

Reconcilierea de la soldurile de deschidere la soldurile de închidere a instrumentelor financiare evaluate la valoarea justă clasificate la nivelul 3 se prezintă în tabelul de mai jos:

CONSOLIDAT	Note	2023			2022		
		Cota RM la FMI MII LEI	Instrumente derivate – active/(datorii) MII LEI	Total MII LEI	Cota RM la FMI MII LEI	Instrumente derivate – active/(datorii) MII LEI	Total MII LEI
Sold la 1 ianuarie	7,9	4 426 857	(2 731)	4 424 126	4 304 333	199	4 304 532
Câștiguri din valoarea justă recunoscute:							
în profit sau pierderi		(363 540)	(15 929)	(379 469)	122 524	(3 618)	118 906
- (Pierderi)/venituri din tranzacții, diferențe de curs valutar și din reevaluarea metalelor prețioase	25	(363 540)	-	(363 540)	122 524	-	122 524
- Pierderi din tranzacții cu active financiare evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	26	-	(15 929)	(15 929)	-	(3 618)	(3 618)
în alte elemente ale rezultatului global		-	-	-	-	-	-
Achiziții/Emisii		-	(2 495 711)	(2 495 711)	-	(1 105 225)	(1 105 225)
Decontări		-	2 514 371	2 514 371	-	1 105 913	1 105 913
Sold la 31 decembrie		4 063 317	-	4 063 317	4 426 857	(2 731)	4 424 126
(Pierderi)/ venituri nerealizate aferent activelor sau datoriilor deținute la finele perioadei	26	(363 540)	-	(363 540)	122 524	(1 364)	121 160

13. Active și datorii financiare (continuare)

BANCA	Note	2023			2022		
		Cota RM la FMI MII LEI	Instrumente derivate – active/(datorii) MII LEI	Total MII LEI	Cota RM la FMI MII LEI	Instrumente derivate – active/(datorii) MII LEI	Total MII LEI
Sold la 1 ianuarie	7,9	4 426 857	(2 731)	4 424 126	4 304 333	199	4 304 532
Câștiguri din valoarea justă recunoscute:							
în profit sau pierderi		(363 540)	(15 929)	(379 469)	122 524	(3 618)	118 906
- (Pierderi)/venituri din tranzacții, diferențe de curs valutar și din reevaluarea metalelor prețioase	25	(363 540)	-	(363 540)	122 524	-	122 524
- Pierderi din tranzacții cu active financiare evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	26	-	(15 929)	(15 929)	-	(3 618)	(3 618)
în alte elemente ale rezultatului global		-	-	-	-	-	-
Achiziții/Emisii		-	(2 495 711)	(2 495 711)	-	(1 105 225)	(1 105 225)
Decontări		-	2 514 371	2 514 371	-	1 105 913	1 105 913
Sold la 31 decembrie		4 063 317	-	4 063 317	4 426 857	(2 731)	4 424 126
(Pierderi)/ venituri nerealizate aferent activelor sau datoriilor deținute la finele perioadei	26	(363 540)	-	(363 540)	122 524	(1 364)	121 160

Metode și ipoteze de determinare a valorii juste Nivel 3:

Cota RM la FMI este stabilită în Drepturi Speciale de Tragere (XDR), evidența contabilă fiind ținută în MDL cu reevaluarea lunară, în ultima zi lucrătoare a lunii gestionare, la cursul XDR față de leul moldovenesc, calculat de FMI. Valoarea cotei fiind stabilită în XDR, aproximează cel mai bine valoarea justă a acesteia, fiind prețul la care cotele sunt „cumpărate și vândute”, similar celei mai recente revizuirii a cotelor la FMI (curs XDR/MDL - 31.12.2023: 23,3534; 31.12.2022: 25,4962).

13. Active și datorii financiare (continuare)

Pentru a determina valoarea justă a instrumentelor derivate, considerând imposibilitatea identificării unui preț de piață cotel activ sau tranzacții recente cu instrumente financiare similare, Banca estimează valoarea justă utilizând valorile actualizate ale fluxurilor viitoare de numerar (DCF) și cursurile valutare spot din piață de la data evaluării. Totodată, considerând termenul tranzacțiilor cu instrumente derivate (de tip swap valutar) de până la 14 zile, factorul de actualizare are un impact ne semnificativ, prin urmare, valoarea justă a instrumentelor derivate este aproximată sumei cumulative a punctelor SWAP acumulate până la data evaluării și diferențelor din reevaluare utilizând prețul la cursul oficial de schimb valutar la data de raportare a valutei de primit sau de livrat (curs EUR/MDL - 31.12.2023: 19,3574; 31.12.2022 - 20,3792; EURIBOR și rata de bază stabilită de BNM la data tranzacției și data evaluării).

Clasificarea instrumentelor financiare și instrumente financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă

Toate instrumentele financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă în bilanțul contabil se încadrează în nivelul 2 al ierarhiei valorii juste, cu excepția valorilor mobiliare în valută străină evaluate la cost amortizat în mărime de 9 030 394 mii lei care se încadrează în nivelul 1 (31 decembrie 2022: toate instrumentele financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă în bilanțul contabil se încadrează în nivelul 2 al ierarhiei valorii juste, cu excepția valorilor mobiliare în valută străină evaluate la cost amortizat în mărime de 1 282 272 mii lei care se încadrează în nivelul 1).

Conducerea Băncii, în urma analizelor făcute, consideră că datorită termenului scurt al plasamentelor în bănci, scopului și naturii specifice ale creditelor acordate și creanțelor, care nu sunt înregistrate la valoarea justă în situațiile financiare, valoarea justă a acestora nu diferă semnificativ de valoarea cu care sunt înregistrate în bilanțul contabil.

De asemenea, conducerea consideră că valorile la care sunt înregistrate obligațiunile Băncii în bilanțul contabil aproximează valoarea justă a acestora datorită termenului scurt pentru care sunt plasate sau datorită tipului de tranzacții specifice unei bănci centrale și pentru care nu există o piață distinctă sau modele de evaluare care să estimeze credibil valoarea justă.

Toate activele financiare sunt clasificate în modelul de afaceri pentru colectarea fluxurilor contractuale, cu excepția portofoliului de valori mobiliare investiționale care este deținut pentru colectarea fluxurilor și pentru tranzacționare. Toate instrumentele de datorie deținute în portofoliu sunt pasibile testului privind plățile de principal și dobândă, inclusiv instrumentele deținute cu rate flotante, indexate la rata inflației (valori mobiliare investiționale) și valorile mobiliare cu clauze de răscumpărări anticipate.

Instrumentele de capital în cota Republicii Moldova la Fondul Monetar Internațional au fost desemnate la modelul de afaceri aplicabil clasificării la valoarea justă prin AERG.

13. Active și datorii financiare (continuare)

În tabelul de mai jos este prezentată reconcilierea dintre elementele din bilanțul contabil și categoriile de instrumente financiare și valoarea justă a activelor și obligațiilor financiare.

CONSOLIDAT

31 decembrie 2023

Nota	Valoarea justă prin AERG Instrumente de datorie MII LEI	Valoarea justă prin AERG Instrumente de capital MII LEI	Valoarea justă prin profit sau pierdere MII LEI	Cost amortizat MII LEI	Total valoarea contabilă MII LEI	Valoarea justă MII LEI
Active						
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	-	-	19 831 357	19 831 357	19 831 357
Valori mobiliare investiționale:	6					
-Evalueate la valoarea justă		65 769 149	-	-	65 769 149	65 769 149
-Evalueate la cost amortizat		-	-	9 029 187	9 029 187	9 092 435
Active în organizațiile financiare internaționale	7					
-Evalueate la valoarea justă		-	4 063 317	-	4 063 317	4 063 317
-Evalueate la cost amortizat		-	-	203 829	203 829	203 829
Valori mobiliare emise de Guvernul RM	10	-	-	14 252 043	14 252 043	14 305 665
Credite acordate băncilor și altor persoane	11	-	-	21 987	21 987	21 987
Alte active	15	-	-	4 839	4 839	4 839
Total active financiare		65 769 149	4 063 317	43 343 242	113 175 708	113 292 578
Obligațiuni						
Moneda națională în circulație	16	-	-	42 090 746	42 090 746	42 090 746
Disponibilități ale Guvernului RM	17	-	-	10 769 559	10 769 559	10 769 559
Disponibilități ale băncilor	18	-	-	40 239 046	40 239 046	40 239 046
Disponibilități ale altor clienți	20	-	-	313 981	313 981	313 981
Certificate emise de BNM	19	-	-	11 179 999	11 179 999	11 179 999
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	-	-	5 064 925	5 064 925	5 064 925
Obligațiuni privind leasingul	20	-	-	9 535	9 535	9 535
Alte obligațiuni	20	-	-	310 629	310 629	310 629
Total obligațiuni financiare		-	-	109 978 420	109 978 420	109 978 420

13. Active și datorii financiare (continuare)

CONSOLIDAT

31 decembrie 2022

	Nota	Valoarea justă prin AERG Instrumente de datorie MII LEI	Valoarea justă prin AERG Instrumente de capital MII LEI	Valoarea justă prin profit sau pierdere MII LEI	Cost amortizat MII LEI	Total valoarea contabilă MII LEI	Valoarea justă MII LEI
Active							
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	-	-	-	33 983 015	33 983 015	33 983 015
Valori mobiliare investiționale:	6						
-Evaluează la valoarea justă		50 058 991	-	-	-	50 058 991	50 058 991
-Evaluează la cost amortizat		-	-	-	1 572 604	1 572 604	1 556 749
Active în organizațiile financiare internaționale	7						
-Evaluează la valoarea justă		-	4 426 857	-	-	4 426 857	4 426 857
-Evaluează la cost amortizat		-	-	-	19 040	19 040	19 040
Valori mobiliare emise de Guvernul RM	10	-	-	-	14 581 987	14 581 987	14 578 077
Credite acordate băncilor și altor persoane	11	-	-	-	19 757	19 757	19 757
Alte active	15	-	-	-	20 497	20 497	20 497
Total active financiare		50 058 991	4 426 857	-	50 196 900	104 682 748	104 662 983
Obligațiuni							
Moneda națională în circulație	16	-	-	-	37 781 903	37 781 903	37 781 903
Disponibilități ale Guvernului RM	17	-	-	-	9 135 104	9 135 104	9 135 104
Disponibilități ale băncilor	18	-	-	-	37 191 253	37 191 253	37 191 253
Disponibilități ale altor clienți	20	-	-	-	66 932	66 932	66 932
Certificate emise de BNM	19	-	-	-	6 616 846	6 616 846	6 616 846
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	-	-	-	5 667 067	5 667 067	5 667 067
Obligațiuni privind leasingul	20	-	-	-	3 814	3 814	3 814
Instrumente derivate	9	-	-	2 731	-	2 731	2 731
Alte obligațiuni	20	-	-	-	27 636	27 636	27 636
Total obligațiuni financiare		-	-	2 731	96 490 555	96 493 286	96 493 286

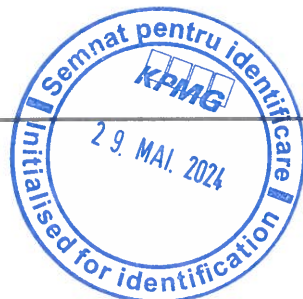

13. Active și datorii financiare (continuare)

BANCA

31 decembrie 2023

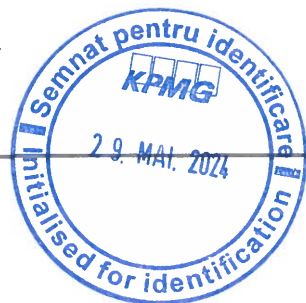
	Nota	Valoarea justă prin AERG Instrumente de datorie MII LEI	Valoarea justă prin AERG Instrumente de capital MII LEI	Valoarea justă prin profit sau pierdere MII LEI	Cost amortizat MII LEI	Total valoarea contabilă MII LEI	Valoarea justă MII LEI
Active							
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	-	-	-	19 831 322	19 831 322	19 831 322
Valori mobiliare investiționale:	6						
-Evalueate la valoarea justă		65 769 149	-	-	-	65 769 149	65 769 149
-Evalueate la cost amortizat		-	-	-	9 029 187	9 029 187	9 092 435
Active în organizațiile financiare internaționale	7						
-Evalueate la valoarea justă		-	4 063 317	-	-	4 063 317	4 063 317
-Evalueate la cost amortizat		-	-	-	203 829	203 829	203 829
Valori mobiliare emise de Guvernul RM	10	-	-	-	14 226 117	14 226 117	14 279 441
Credite acordate băncilor și altor persoane	11	-	-	-	21 987	21 987	21 987
Investiții în filiale	12	-	-	-	24 000	24 000	32 585
Alte active	15	-	-	-	4 652	4 652	4 652
Total active financiare		65 769 149	4 063 317	-	43 341 094	113 173 560	113 298 717
Obligațiuni							
Moneda națională în circulație	16	-	-	-	42 090 746	42 090 746	42 090 746
Disponibilități ale Guvernului RM	17	-	-	-	10 769 559	10 769 559	10 769 559
Disponibilități ale băncilor	18	-	-	-	40 239 046	40 239 046	40 239 046
Disponibilități ale altor clienți	20	-	-	-	321 479	321 479	321 479
Certificate emise de BNM	19	-	-	-	11 179 999	11 179 999	11 179 999
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	-	-	-	5 064 925	5 064 925	5 064 925
Obligațiuni privind leasingul	20	-	-	-	8 684	8 684	8 684
Alte obligațiuni	20	-	-	-	310 561	310 561	310 561
Total obligațiuni financiare		-	-	-	109 984 999	109 984 999	109 984 999

13. Active și datorii financiare (continuare)

BANCA

31 decembrie 2022	Nota	Valoarea justă prin AERG Instrumente de datorie MII LEI	Valoarea justă prin AERG Instrumente de capital MII LEI	Valoarea justă prin profit sau pierdere MII LEI	Cost amortizat MII LEI	Total valoarea contabilă MII LEI	Valoarea justă MII LEI
Active							
Numerar și plasamente pe termen scurt	5	-	-	-	33 982 898	33 982 898	33 982 898
Valori mobiliare investiționale:	6						
-Evalueate la valoarea justă		50 058 991	-	-	-	50 058 991	50 058 991
-Evalueate la cost amortizat		-	-	-	1 572 604	1 572 604	1 556 749
Active în organizațiile financiare internaționale	7						
-Evalueate la valoarea justă		-	4 426 857	-	-	4 426 857	4 426 857
-Evalueate la cost amortizat		-	-	-	19 040	19 040	19 040
Valori mobiliare emise de Guvernul RM	10	-	-	-	14 552 763	14 552 763	14 548 921
Credite acordate băncilor și altor persoane	11	-	-	-	19 757	19 757	19 757
Investiții în filiale	12	-	-	-	24 000	24 000	31 320
Alte active	15	-	-	-	20 395	20 395	20 395
Total active financiare		50 058 991	4 426 857	-	50 191 457	104 677 305	104 664 928
Obligațiuni							
Moneda națională în circulație	16	-	-	-	37 781 903	37 781 903	37 781 903
Disponibilități ale Guvernului RM	17	-	-	-	9 135 104	9 135 104	9 135 104
Disponibilități ale băncilor	18	-	-	-	37 191 253	37 191 253	37 191 253
Disponibilități ale altor clienți	20	-	-	-	69 783	69 783	69 783
Certificate emise de BNM	19	-	-	-	6 616 846	6 616 846	6 616 846
Obligațiuni față de organizațiile financiare internaționale	7	-	-	-	5 667 067	5 667 067	5 667 067
Obligațiuni privind leasingul	20	-	-	-	2 544	2 544	2 544
Instrumente derivate	9	-	-	2 731	-	2 731	2 731
Alte obligațiuni	20	-	-	-	27 375	27 375	27 375
Total obligațiuni financiare		-	-	2 731	96 491 875	96 494 606	96 494 606

14. Imobilizări corporale și necorporale

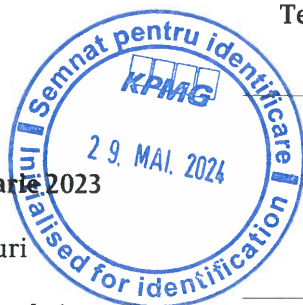
Mișcările în imobilizări corporale și necorporale se prezintă astfel:

CONSOLIDAT	Terenuri, clădiri și construcții similare	Echipe și alte imobilizări corporale	Imobilizări corporale în curs de execuție	Imobilizări necorporale	Imobilizări necorporale în curs de execuție	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Cost						
La 1 ianuarie 2023	70 810	197 277	1 441	123 506	1 071	394 105
Intrări	11 665	138	25 180	1 075	21 721	59 779
Transferuri	2 845	22 509	(25 354)	9 675	(9 675)	-
Ieșiri	(5 972)	(8 552)	(633)	(7 245)	-	(22 402)
La 31 decembrie 2023	79 348	211 372	634	127 011	13 117	431 482
Amortizarea acumulată						
La 1 ianuarie 2023	42 774	165 540	-	93 994	-	302 308
Amortizarea	6 296	13 621	-	14 485	-	34 402
Ieșiri	(4 274)	(8 552)	-	(7 245)	-	(20 071)
La 31 decembrie 2023	44 796	170 609	-	101 234	-	316 639
Valoarea de bilanț						
La 1 ianuarie 2023	28 036	31 737	1 441	29 512	1 071	91 797
La 31 decembrie 2023	34 552	40 763	634	25 777	13 117	114 843
Cost						
La 1 ianuarie 2022	67 699	181 203	1 304	118 543	4 256	373 005
Intrări	3 697	6	16 207	441	11 553	31 904
Transferuri	-	16 070	(16 070)	14 738	(14 738)	-
Ieșiri	(586)	(2)	-	(10 216)	-	(10 804)
La 31 decembrie 2022	70 810	197 277	1 441	123 506	1 071	394 105
Amortizarea acumulată						
La 1 ianuarie 2022	39 696	154 033	-	90 748	-	284 477
Amortizarea	3 664	11 509	-	13 462	-	28 635
Ieșiri	(586)	(2)	-	(10 216)	-	(10 804)
La 31 decembrie 2022	42 774	165 540	-	93 994	-	302 308
Valoarea de bilanț						
La 1 ianuarie 2022	28 003	27 170	1 304	27 795	4 256	88 528
La 31 decembrie 2022	28 036	31 737	1 441	29 512	1 071	91 797

14. Imobilizări corporale și necorporale (continuare)

BANCA	Terenuri, clădiri și construcții similare	Echipamente și alte imobilizări corporale	Imobilizări corporale în curs de execuție	Imobilizări necorporale	Imobilizări necorporale în curs de execuție	Total
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Cost						
La 1 ianuarie 2023	69 574	196 406	1 364	123 427	1 071	391 842
Intrări	11 665	138	25 159	1 075	21 717	59 754
Transferuri	2 845	22 472	(25 317)	9 672	(9 672)	-
Ieșiri	(5 972)	(8 552)	(617)	(7 245)	-	(22 386)
La 31 decembrie 2023	78 112	210 464	589	126 929	13 116	429 210
Amortizarea acumulată						
La 1 ianuarie 2023	42 681	164 868	-	93 967	-	301 516
Amortizarea	5 884	13 493	-	14 477	-	33 854
Ieșiri	(4 274)	(8 552)	-	(7 245)	-	(20 071)
La 31 decembrie 2023	44 291	169 809	-	101 199	-	315 299
Valoarea de bilanț						
La 1 ianuarie 2023	26 893	31 538	1 364	29 460	1 071	90 326
La 31 decembrie 2023	33 821	40 655	589	25 730	13 116	113 911
Cost						
La 1 ianuarie 2022	67 112	180 330	1 304	118 463	4 256	371 465
Intrări	2 462	6	16 130	441	11 554	30 593
Transferuri	-	16 070	(16 070)	14 739	(14 739)	-
Ieșiri	-	-	-	(10 216)	-	(10 216)
La 31 decembrie 2022	69 574	196 406	1 364	123 427	1 071	391 842
Amortizarea acumulată						
La 1 ianuarie 2022	39 565	153 530	-	90 729	-	283 824
Amortizarea	3 116	11 338	-	13 454	-	27 908
Ieșiri	-	-	-	(10 216)	-	(10 216)
La 31 decembrie 2022	42 681	164 868	-	93 967	-	301 516
Valoarea de bilanț						
La 1 ianuarie 2022	27 547	26 800	1 304	27 734	4 256	87 641
La 31 decembrie 2022	26 893	31 538	1 364	29 460	1 071	90 326

14. Imobilizări corporale și necorporale (continuare)

În categoria "Terenuri, clădiri și construcții similare" se prezintă activele și amortizări aferente a activelor aferente dreptului de utilizare deținute în baza contractelor de leasing. Detalii privind intrările și amortizarea activului aferent dreptului de utilizare sunt expuse în Nota 33.

Imobilizările necorporale includ softuri, aplicații și licențe achiziționate și dezvoltate intern, inclusiv soluțiile pentru Registrul riscului de credit, Depozitarul central unic, soluția pentru eficientizarea procesului de licențiere și notificare. Intrările pe parcursul perioadei de raportare reprezintă aditii de imobilizări necorporale de la terțe părți.

În conformitate cu prevederile pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr.91/2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la valorificarea terenurilor proprietate publică a statului, terenurile proprietate publică a statului aflate în gestiunea și înregistrate în bilanțul contabil al Băncii în valoare de 8 636 mii lei rămân în folosința/gestiunea Băncii până la emiterea, conform legislației, a altor acte administrative în privința acestora, cu asigurarea înregistrării dreptului de administrare a Agenției Proprietății Publice în Registrul bunurilor imobile, în limitele mijloacelor financiare disponibile.

15. Alte active

	CONSOLIDAT		BANCA	
	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Alte active în valută străină				
<i>Active financiare</i>				
Alte creanțe	2 874	-	2 874	-
	2 874	-	2 874	-
Alte active în monedă națională				
<i>Active financiare</i>				
Alte creanțe	1 982	20 515	1 783	20 400
Pierderi de credit așteptate	(17)	(18)	(5)	(5)
	1 965	20 497	1 778	20 395
<i>Active nefinanciare</i>				
Avansuri acordate	207	276	141	133
Cheltuieli anticipate	6 371	5 298	6 371	5 298
Materiale și mărfuri	3 771	3 038	3 712	2 980
Alte active nefinanciare	165	106	165	106
Reduceri pentru stocuri	(56)	(56)	(56)	(56)
	10 458	8 662	10 333	8 461
	12 423	29 159	12 111	28 856
Total alte active	15 297	29 159	14 985	28 856

Sume încasate în curs de clarificare la 31 decembrie 2023 nu erau înregistrate (31 decembrie 2022: 0 lei).

Banca, în conformitate cu prevederile IFRS 9, recunoaște valoarea pierderilor de credit așteptate privind creanțele depreciate și constituie provizioane privind creanțele depreciate în mărime de 100%, pentru fiecare debitor. La data autorizării acestor situații financiare, suma creanțelor necollectate depreciate constituiau 13 mii lei.

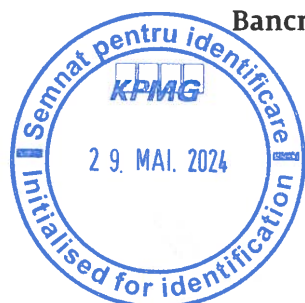
15. Alte active (continuare)

Descifrarea altor creanțe incluse în categoria activelor financiare este prezentată mai jos:

	CONSOLIDAT		BANCA	
	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Aferente comisioanelor de angajament achitate FMI	2 874	-	2 874	-
Aferente dobânzilor la rezervele obligatorii	-	18 618	-	18 618
Aferente comisioanelor SAPI	1 406	1 370	1 406	1 370
Aferente comisioanelor privind deservirea hârtiilor de valoare și registrelor	508	525	-	-
Din serviciile de tehnologii informaționale	-	-	309	412
Alte creanțe la terți	68	2	68	-
Pierderi de credit așteptate	(17)	(18)	(5)	(5)
	4 839	20 497	4 652	20 395

16. Moneda națională în circulație

CONSOLIDAT	31 decembrie 2023		31 decembrie 2022	
	Cantitatea	Valoarea	Cantitatea	Valoarea
	MII UNITĂȚI	MII LEI	MII UNITĂȚI	MII LEI
Bancnote	334 058	41 686 673	323 751	37 448 915
1 MDL	78 549	78 549	81 285	81 285
5 MDL	13 017	65 085	14 292	71 459
10 MDL	16 450	164 501	16 702	167 020
20 MDL	13 057	261 139	14 589	291 779
50 MDL	41 080	2 054 016	40 462	2 023 113
100 MDL	53 339	5 333 922	50 918	5 091 791
200 MDL	97 051	19 410 202	86 480	17 296 099
500 MDL	14 391	7 195 668	13 193	6 596 255
1000 MDL	7 124	7 123 591	5 830	5 830 114
Monede metalice divizionare	960 456	140 762	937 216	136 962
0,01 MDL	71 014	710	71 014	710
0,05 MDL	245 721	12 286	240 682	12 034
0,10 MDL	296 627	29 663	289 949	28 995
0,25 MDL	301 776	75 444	290 253	72 564
0,50 MDL	45 318	22 659	45 318	22 659
Monede metalice în lei și seturi de prezentare	113 495	246 144	85 619	179 205
1 MDL	60 352	60 352	46 168	46 168
2 MDL	36 530	73 059	27 040	54 079
5 MDL	10 680	53 400	9 031	45 157
10 MDL	5 933	59 333	3 380	33 801
Bancnote comemorative și monede comemorative și jubiliare	-	17 167	-	16 821
	-	42 090 746	-	37 781 903

16. Moneda națională în circulație (continuare)

BANCA	31 decembrie 2023		31 decembrie 2022	
	Cantitatea	Valoarea	Cantitatea	Valoarea
	MII UNITĂȚI	MII LEI	MII UNITĂȚI	MII LEI
Bancnote	334 058	41 686 673	323 751	37 448 915
1 MDL	78 549	78 549	81 285	81 285
5 MDL	13 017	65 085	14 292	71 459
10 MDL	16 450	164 501	16 702	167 020
20 MDL	13 057	261 139	14 589	291 779
50 MDL	41 080	2 054 016	40 462	2 023 113
100 MDL	53 339	5 333 922	50 918	5 091 791
200 MDL	97 051	19 410 202	86 480	17 296 099
500 MDL	14 391	7 195 668	13 193	6 596 255
1000 MDL	7 124	7 123 591	5 830	5 830 114
Monede metalice divizionare	960 456	140 762	937 216	136 962
0,01 MDL	71 014	710	71 014	710
0,05 MDL	245 721	12 286	240 682	12 034
0,10 MDL	296 627	29 663	289 949	28 995
0,25 MDL	301 776	75 444	290 253	72 564
0,50 MDL	45 318	22 659	45 318	22 659
Monede metalice în lei și seturi de prezentare	113 495	246 144	85 619	179 205
1 MDL	60 352	60 352	46 168	46 168
2 MDL	36 530	73 059	27 040	54 079
5 MDL	10 680	53 400	9 031	45 157
10 MDL	5 933	59 333	3 380	33 801
Bancnote comemorative și monede comemorative și jubiliare	-	17 167	-	16 821
	-	42 090 746	-	37 781 903

Moneda națională în circulație nu include numerarul în monedă națională aflat în casieria și tezaurul Băncii.

17. Disponibilități ale Guvernului RM

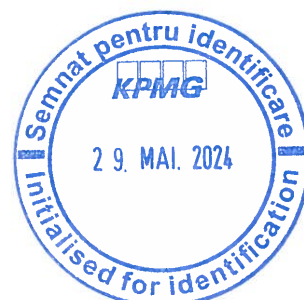
	CONSOLIDAT		BANCA	
	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova în valută străină				
Disponibilități în valută străină ale Ministerului Finanțelor	1 273 531	2 266 555	1 273 531	2 266 555
	1 273 531	2 266 555	1 273 531	2 266 555
Disponibilități ale Guvernului Republicii Moldova în monedă națională				
Depozite la termen ale Ministerului Finanțelor, din care	103 071	198 853	103 071	198 853
<i>Depozite la termen</i>	<i>100 602</i>	<i>195 557</i>	<i>100 602</i>	<i>195 557</i>
<i>Dobânda calculată</i>	<i>2 469</i>	<i>3 296</i>	<i>2 469</i>	<i>3 296</i>
Depozite la vedere ale Ministerului Finanțelor, din care	9 392 957	6 669 696	9 392 957	6 669 696
<i>Cont unic trezorerial</i>	<i>9 378 118</i>	<i>6 644 331</i>	<i>9 378 118</i>	<i>6 644 331</i>
<i>Dobânda calculată</i>	<i>14 839</i>	<i>25 365</i>	<i>14 839</i>	<i>25 365</i>
	9 496 028	6 868 549	9 496 028	6 868 549
	10 769 559	9 135 104	10 769 559	9 135 104

Disponibilitățile în valută străină ale Ministerului Finanțelor nu sunt purtătoare de dobândă.

Pentru depozitele la termen ale Ministerului Finanțelor, Banca plătește o dobândă în funcție de termenul depozitului, aplicând rata medie ponderată a dobânzii constituită la valorile mobiliare de stat plasate la ultima licitație pe termenul respectiv. În cazul în care termenul depozitelor este diferit de termenul valorilor mobiliare de stat vândute la ultima licitație, rata dobânzii se determină aplicând metoda interpolării/extrapolării lineare.

Rata medie ponderată la depozitele atrase la termen ale Ministerului Finanțelor în sold la 31 decembrie 2023 a constituit 9,01% (31 decembrie 2022: 21,10%).

Depozitele la vedere ale Ministerului Finanțelor sunt purtătoare de o dobândă variabilă, calculată lunar, pornind de la rata medie a dobânzii pe sistemul bancar, disponibilă pentru ultimele trei luni, la depozitele în lei moldovenești purtătoare de dobândă atrase la vedere de la persoanele juridice. Rata dobânzii la depozitele la vedere ale Ministerului Finanțelor la 31 decembrie 2023 a constituit 2,27% (la 31 decembrie 2022: 5,11%).

18. Disponibilități ale băncilor

	CONSOLIDAT		BANCA	
	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Disponibilități ale băncilor în valută străină				
Rezerve obligatorii	17 667 546	17 572 047	17 667 546	17 572 047
	17 667 546	17 572 047	17 667 546	17 572 047
Disponibilități ale băncilor în monedă națională				
Conturi Loro ale băncilor, inclusiv rezerve obligatorii	22 377 085	19 170 026	22 377 085	19 170 026
Dobânda calculată la rezerve obligatorii ale băncilor	74 388	279 012	74 388	279 012
Depozite ale băncilor	120 027	170 168	120 027	170 168
	22 571 500	19 619 206	22 571 500	19 619 206
	40 239 046	37 191 253	40 239 046	37 191 253

Disponibilitățile băncilor reprezintă mijloacele din conturile „Loro” ale băncilor licențiate și băncilor rezidente în proces de lichidare, precum și rezervele obligatorii ale băncilor licențiate la Bancă în lei moldovenești, dolari SUA și euro.

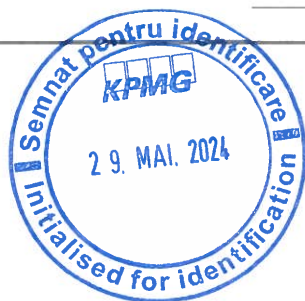
Conform cerințelor regimului rezervelor obligatorii stabilit de Bancă, la situația din 31 decembrie 2023, băncile sunt obligate să mențină rezerve obligatorii în lei moldovenești la nivelul de 33% și în valute străine (dolari SUA și euro) la nivelul de 43% din baza de calcul (31 decembrie 2022: în lei moldovenești - 37%, în valută străină (dolari SUA și euro) - 45%). Rezervele obligatorii în lei moldovenești se mențin de bănci în conturile „Loro” la Bancă în medie pe perioada de aplicare. Rezervele obligatorii în valută străină se mențin în conturile special deschise în Bancă.

Conform cadrului normativ, în cazul în care rezervele obligatorii sunt remunerate, Banca plătește dobândă la cota din rezervele obligatorii ce depășește 5% din pasivele în baza cărora se calculează aceste rezerve. Ratele de remunerare a rezervelor obligatorii sunt stabilite prin HCE nr.139 din 7 mai 2019 (a se vedea nivelul ratelor în Nota 24).

Depozite în monedă națională ale băncilor licențiate reprezintă depozitele overnight ale băncilor plasate la Bancă și dobânda calculată pentru aceste depozite. Rata dobânzii aferentă depozitelor overnight ale băncilor la situația din 31 decembrie 2023 a constituit 2,75% (la 31 decembrie 2022: 18,00%).

19. Certificate emise de BNM

	CONSOLIDAT		BANCA	
	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Certificate emise de Bancă la preț de vânzare	11 169 946	6 598 596	11 169 946	6 598 596
Scout amortizat	10 053	18 250	10 053	18 250
	11 179 999	6 616 846	11 179 999	6 616 846

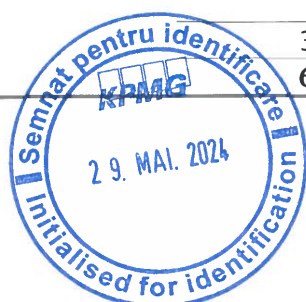
19. Certificate emise de BNM (continuare)

Certificatele BNM reprezintă valori mobiliare vândute băncilor licențiate prin intermediul licitațiilor în scopul absorbției excesului de lichiditate pe piața monetară. Acestea sunt emise cu scont (rata dobânzii fixă) și răscumpărate la scadență la valoarea nominală. Pe parcursul anului 2023 certificatele Băncii au fost emise, preponderent, cu scadența de 14 zile (2022: 14 zile). Rata nominală medie ponderată a dobânzii la certificatele Băncii aflate în circulație la 31 decembrie 2023 a constituit 4,75% (la 31 decembrie 2022: 20,00%), iar rata efectivă a dobânzii a constituit 4,86% (la 31 decembrie 2022: 22,04%).

Pe parcursul perioadei de referință Banca nu a înregistrat nerespectări ale termenelor de plată a certificatelor emise de Bancă.

20. Disponibilități ale altor clienți și alte obligațiuni

	CONSOLIDAT		BANCA	
	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Disponibilități ale altor clienți în monedă națională				
Disponibilități ale altor clienți	313 981	66 932	321 479	69 783
	313 981	66 932	321 479	69 783
Alte obligațiuni în valută străină				
<i>Datorii financiare</i>				
Datorii comerciale	23 410	3 061	23 118	2 755
Obligațiuni privind leasingul	9 535	1 270	8 684	-
Alte obligațiuni financiare	254 422	229	254 422	229
	287 367	4 560	286 224	2 984
Alte obligațiuni în monedă națională				
<i>Datorii financiare</i>				
Datorii comerciale	5 634	2 662	5 633	2 660
Obligațiuni privind leasingul	-	2 544	-	2 544
Obligațiuni față de personal	17	214	17	214
Provizioane aferent concediilor neutilizate	27 146	21 270	27 041	21 176
Provizioane pentru litigii și alte riscuri	-	200	-	-
Alte obligațiuni financiare	-	-	330	341
	32 797	26 890	33 021	26 935
<i>Datorii nefinanciare</i>				
Datorii nemonetare	8 636	8 636	8 636	8 636
Venituri amânate din subvenții privind activele	2 985	3 533	2 985	3 533
Alte obligațiuni nefinanciare	20 968	13 733	20 297	13 125
	32 589	25 902	31 918	25 294
	65 386	52 792	64 939	52 229

20. Disponibilități ale altor clienți și alte obligațiuni (continuare)

Disponibilitățile altor clienți includ conturile bancare ale Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar, ale DCU, contul "Loro" temporar al Centrului de casă și decontări din Tiraspol și conturile curente ale societăților emitente de monedă electronică.

Datoriile nemonetare cuprind obligațiunea Băncii privind deținerea terenului – proprietate de stat, primit în folosință, pe teritoriul căruia sunt construite clădirea sediului Băncii (inclusiv anexele clădirii).

Veniturile amânate reprezintă soldul subvenției neamortizate primite de la Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) pentru achiziționarea soluției informatice. Subvenția este recunoscută la venituri în situația rezultatului global sistematic pe parcursul duratei de viață utilă a activului, odată cu transmiterea în exploatare a soluției informatice achiziționate, iar în cazul cotei-părți pentru compensarea cheltuielilor suportate (cheltuielile din contractul de achiziționare a soluției), la recepționarea subvenției.

La alte obligațiuni nefinanciare se referă datoriile privind contribuțiile de asigurări sociale și prime de asigurări medicale, impozitul pe venit aferent salariilor calculate, datoriile privind taxa pe valoarea adăugată calculată aferent serviciilor importate și datorii privind alte impozite și taxe datorate de Bancă și filială.

21. Capital și rezerve

La 31 decembrie 2023, fondul general de rezervă a fost majorat cu 274 412 mii lei până la 2 022 626 mii lei, iar capitalul autorizat a rămas la același nivel de 1 124 372 mii lei.

	Note	CONSOLIDAT		BANCA	
		31 decembrie 2023	31 decembrie 2022	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Total obligațiuni		110 011 009	96 519 188	110 016 917	96 519 900
Ajustări din consolidare		5 908	712	-	-
Total obligațiuni ale BNM		110 016 917	96 519 900	110 016 917	96 519 900
Obligațiuni față de FMI	7	(5 063 104)	(5 666 435)	(5 063 104)	(5 666 435)
Obligațiuni față de Guvernul RM	17	(10 769 559)	(9 135 104)	(10 769 559)	(9 135 104)
Obligațiuni monetare		94 184 254	81 718 361	94 184 254	81 718 361
Capitalul autorizat		1 124 372	1 124 372	1 124 372	1 124 372
Fondul general de rezervă		2 022 626	1 748 214	2 022 626	1 748 214
Capital statutar		3 146 998	2 872 586	3 146 998	2 872 586
Nivelul capitalului, %					
până la distribuirea profitului / alocarea pierderii totale		3,05	4,13	3,05	4,13
după distribuirea profitului / alocarea pierderii totale		3,34	3,52	3,34	3,52

Rezerva veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare și a metalelor prețioase cuprinde venituri nete nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare și diferențe din reevaluarea metalelor prețioase.

21. Capital și rezerve (continuare)

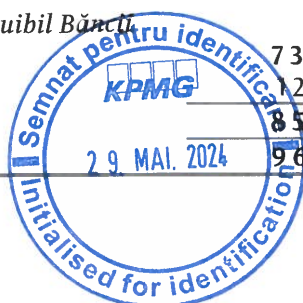
La 31 decembrie 2023, rezerva veniturilor nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare în mărime de 5 493 557 mii lei a fost utilizată în întregime pentru acoperirea parțială a pierderilor nerealizate ale anului 2023 în mărime de 5 787 275 mii lei, diferența în mărime de 293 718 mii lei rămânând în profitul disponibil pentru distribuire conform art. 20, alin. (2) lit. b) din Legea nr. 548/1995 și implicit acoperită la distribuirea profitului disponibil pentru distribuire din fondul general de rezervă, conform art. 20, alin. (4) (31 decembrie 2022: venituri nerealizate defalcate 2 686 551 mii lei).

În rezerva veniturilor nerealizate din reevaluarea metalelor prețioase, la 31 decembrie 2023 au fost defalcate venituri nerealizate în mărime de 3 221 mii lei (31 decembrie 2022: venituri nerealizate defalcate în mărime de 6 336 mii lei), fiind majorata până la 39 970 mii lei (31 decembrie 2022: 36 749 mii lei).

Rezerva veniturilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale reprezintă rezerva legală stabilită conform Legii 548/1995 pentru acoperirea pierderilor nerealizate din reevaluarea valorilor mobiliare evaluate la valoarea justă prin contul de profit și pierdere (formată conform tratamentului contabil al valorilor mobiliare investiționale evaluate la valoarea justă prin contul de profit și pierdere până la implementarea IFRS 9).

Alte rezerve ale Băncii cuprind diferențele din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG (componenta valorii de piață și diferențele de curs aferente reevaluării) și diferențele din deprecierea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG pentru următoarele 12 luni. În componenta altor rezerve la nivel consolidat se include și rezultatul nedistribuit din activitatea filialei atribuibil Băncii. Toate elementele conturilor de reevaluare reprezintă articole ale altor elemente ale rezultatului global care pot fi sau sunt redistribuite în profit sau pierdere. Mișcarea în "Alte rezerve" este prezentată în tabelul de mai jos:

	CONSOLIDAT		BANCA	
	2023	2022	2023	2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
<i>Rezerva din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG</i>				
Sold la 1 ianuarie	(247 698)	(26 964)	(247 698)	(26 964)
Diferențe din reevaluarea la valoarea de piață	78 811	(242 339)	78 811	(242 339)
Reclasificat în profit și pierdere la derecunoaștere (Nota 27)	146 451	21 605	146 451	21 605
Sold la 31 decembrie	(22 436)	(247 698)	(22 436)	(247 698)
<i>Rezerva din diferențe de curs din reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG</i>				
Sold la 1 ianuarie	534	(76)	534	(76)
Diferențe de curs din reevaluarea la valoarea de piață	18 642	(6 338)	18 642	(6 338)
Reclasificat în profit și pierdere la derecunoaștere	(3 528)	6 948	(3 528)	6 948
Sold la 31 decembrie	15 648	534	15 648	534
<i>Rezerva din deprecierea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG</i>				
Sold la 1 ianuarie	4 349	2 144	4 349	2 144
Pierderi de credit așteptate (Nota 4.2)	3 963	2 041	3 963	2 041
Diferențe de curs din reevaluare (Nota 4.2)	(499)	164	(499)	164
Sold la 31 decembrie	7 813	4 349	7 813	4 349
<i>Rezultat din activitatea filialei atribuibil Băncii</i>				
Sold la 1 ianuarie	7 320	4 125	-	-
Rezultat financiar al perioadei	1 265	3 195	-	-
Sold la 31 decembrie	8 585	7 320	-	-
	9 610	(235 495)	1 025	(242 815)

22. Determinarea profitului disponibil pentru distribuire/(pierderii totale)

	CONSOLIDAT		BANCA	
	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
(Pierdere)/Profit net(ă) din activitatea Băncii	(5 215 924)	2 192 356	(5 215 924)	2 192 356
Acoperirea/ (defalcarea) pierderilor/ (veniturilor) nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare (Nota 25,26)	5 493 557	(2 686 551)	5 493 557	(2 686 551)
Defalcarea veniturilor nerealizate din diferențe de la reevaluarea metalelor prețioase (Nota 25)	(3 221)	(6 336)	(3 221)	(6 336)
Profit disponibil pentru distribuire/ (Pierdere totală)	274 412	(500 531)	274 412	(500 531)
Distribuție:				
Majorarea/(Utilizarea) fondului general de rezervă	274 412	(500 531)	274 412	(500 531)
Contribuție de capital necesară	620 372	396 149	620 372	396 149

Pe parcursul anului 2023, Banca a înregistrat o pierdere netă în mărime 5 215 924 mii lei (2022: profit net - 2 192 356 mii lei), dintre care pierderile nerealizate din diferențe de curs valutar au reprezentat 5 787 275 mii lei. Conform art. 20 alin. (2) lit. b), profitul disponibil pentru distribuire se determină prin acoperirea tuturor pierderilor nerealizate din contul rezervelor veniturilor nerealizate, până când soldul acestor conturi de rezervă devine zero. Deoarece soldul contului de rezervă al veniturilor nerealizate la 31 decembrie 2023 a fost insuficient acoperirii tuturor pierderilor nerealizate din diferențe de curs valutar de la reevaluarea stocurilor valutare, suma pierderilor nerealizate din diferențe de curs valutar în mărime de 293 718 mii lei, care a depășit valoarea rezervelor formate, rezidă în valoarea profitului disponibil pentru distribuire și astfel a fost acoperită prin alocarea la fondul general de rezervă.

Conform Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, considerând că nivelul capitalului la 31 decembrie 2023, după distribuirea profitului disponibil pentru distribuire, constituia 3,34% din totalul obligațiunilor monetare, ceea ce este sub nivelul minim admisibil de 4,00%, este necesar ca Guvernul, în persoana Ministerului Finanțelor, în decurs de 60 de zile după primirea raportului auditorului extern asupra situațiilor financiare ale Băncii Naționale, să transfere Băncii Naționale o contribuție de capital în mărime de 620 372 mii lei (31 decembrie 2022: 396 149 mii lei) sub formă de valori mobiliare de stat la o rată a dobânzii de piață, în volumul necesar pentru majorarea capitalului statutar până la 4,00% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii Naționale.

Pe parcursul anului 2023, Guvernul, în persoana Ministerului Finanțelor, nu a emis valori mobiliare de stat, în volumul stabilit de 396 149 mii lei necesar pentru majorarea capitalului statutar până la 4,00% din totalul obligațiunilor monetare ale Băncii înregistrate la 31 decembrie 2022. Considerând obiectivul fundamental și atribuțiile de bază ale Băncii, dezvăluite în Nota 1, capitalul statutar în mărime sub 4,00% din total obligațiuni monetare nu afectează principiul continuității activității Băncii, precum și capacitatea de funcționare a acesteia.

22. Determinarea profitului disponibil pentru distribuire/(pierderii totale) (continuare)

În același timp, conform prognozelor efectuate de conducerea Băncii în cadrul managementului riscului de capital, rezultatele financiare pentru anul 2024 se prognozează a fi suficiente pentru înregistrarea unui profit disponibil pentru distribuire care va acoperi necesarul de capital până la atingerea nivelului de 4% din obligațiunile monetare la 31 decembrie 2024. Aceste prognoze se bazează pe o serie de indicatori de bază care derivă veniturile, cheltuielile și obligațiunile monetare ale Băncii. Presumpțiile, în principal, se axează pe ratele de politică monetară gradual diminuate începând cu anul 2023, nivelul normelor rezervelor obligatorii, rata inflației și nivelul lichidităților sectorului bancar, veniturile din portofoliile de valori mobiliare de stat, nivelul rezervelor valutare (intervențiilor valutare, plăților valutare și intrărilor de rezerve valutare), nivelul rentabilității rezervelor valutare și prognozele etapelor de diminuare a ratelor de referință de către autoritățile monetare (USD, EUR) în anul 2024, structura valutară normativă, și cursul de schimb oficial.

Totodată aceste prognoze sunt susceptibile unor riscuri și incertitudini care pot influența veniturile și cheltuielile monetar-valutare și obligațiunile monetare prognozate, precum: *intensificarea tensiunilor geopolitice în Orientul Mijlociu, incertitudini sporite privind politica monetară a Sistemului Rezervelor Federale (aprecierea dolarului SUA), evoluției lichidităților excesive din sectorul bancar și efectului finanțării externe (creșterea lichidităților din sistemul bancar, impact asupra cursului valutar), dolarizarea depozitelor.*

Cu toate acestea, este imperios ca nivelul capitalului să fie restabilit în timp la nivelul minim prin aportul de capital de la Guvern în termenele și condițiile legale, pentru aceasta Banca fiind în dialog continuu cu Ministerul Finanțelor privind acțiunile care urmează a fi întreprinse de către participanții la procesul de capitalizare al Băncii.

Pe parcursul primilor șapte ani de la data înregistrării de stat a DCU, profitul net al acestuia poate fi folosit doar pentru acoperirea pierderilor anilor precedenți, formarea capitalului de rezervă și investirea cu scop de dezvoltare, conform Statutului aprobat prin Hotărârea Adunării de constituire a S.A. „Depozitarul central unic al valorilor mobiliare” din 29 martie 2018.

23. Venituri din dobânzi

	CONSOLIDAT		BANCA	
	2023	2022	2023	2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Venituri din dobânzi din activele oficiale de rezervă				
Venituri din dobânzi la plasamente pe termen scurt				
Dobânzi la depozite la termen în bănci străine	647 415	283 540	647 415	283 540
Dobânzi la depozite overnight	211 328	90 840	211 328	90 840
Dobânzi la conturile "Nostro" la bănci străine și alte organizații financiare internaționale	2 250	695	2 250	695
Dobânzi la disponibilități la FMI	2 087	512	2 087	512
	863 080	375 587	863 080	375 587
Venituri din dobânzi la valori mobiliare				
Dobânzi la valori mobiliare investiționale evaluate la valoarea justă prin AERG	2 388 332	477 409	2 388 332	477 409
Dobânzi la valori mobiliare investiționale evaluate la cost amortizat	126 495	67 681	126 495	67 681
	2 514 827	545 090	2 514 827	545 090
	3 377 907	920 677	3 377 907	920 677
Venituri din dobânzi din instrumente în monedă națională				
Venituri din dobânzi la creditele acordate și repo				
Dobânzi la operațiuni repo	591	260 710	582	259 615
Dobânzi la creditele acordate băncilor	3 362	13 266	3 362	13 266
Dobânzi la creditele acordate altor persoane	1 115	604	1 115	604
	5 068	274 580	5 059	273 485
Venituri din dobânzi la valori mobiliare				
Dobânzi la valori mobiliare de stat, derivate din garanții de stat, evaluate la cost amortizat	611 468	625 229	611 468	625 229
Dobânzi la valori mobiliare de stat emise în urma conversiunii împrumuturilor contractate anterior evaluate la cost amortizat	216 512	207 127	216 512	207 127
Dobânzi la valori mobiliare de stat deținute de DCU evaluate la cost amortizat	3 798	3 153	-	-
	831 778	835 509	827 980	832 356
Venituri din dobânzi la alte disponibilități	2	7	-	-
	836 848	1 110 096	833 039	1 105 841
Total venituri din dobânzi calculate utilizând metoda dobânzii efective	4 214 755	2 030 773	4 210 946	2 026 518

23. Venituri din dobânzi (continuare)

Tabelul de mai jos prezintă veniturile și cheltuielile din dobânzi calculate conform metodei ratei efective a dobânzii, aferente instrumentelor financiare:

	CONSOLIDAT		BANCA	
	2023	2022	2023	2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Venituri din dobânzi				
Active financiare evaluate la cost amortizat	1 826 423	1 553 364	1 822 614	1 549 109
Active financiare evaluate la valoarea justă prin AERG	2 388 332	477 409	2 388 332	477 409
	4 214 755	2 030 773	4 210 946	2 026 518
Cheltuieli cu dobânzi				
Datorii financiare evaluate la cost amortizat	3 027 734	2 809 682	3 030 334	2 812 282
Cheltuieli cu dobânzi negative la plasamente	6	33 676	6	33 676
Venituri nete din dobânzi utilizând metoda dobânzii efective	1 187 015	(812 585)	1 180 606	(819 440)

24. Cheltuieli cu dobânzi

	CONSOLIDAT		BANCA	
	2023	2022	2023	2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Cheltuieli cu dobânzi în monedă națională				
Cheltuieli cu dobânzi aferente disponibilităților				
Dobânzi aferente rezervelor obligatorii	1 508 600	2 135 852	1 508 600	2 135 852
Dobânzi aferente depozitelor de la bănci	38 112	64 760	38 112	64 760
Dobânzi la depozitele de la Ministerul Finanțelor	252 656	170 036	252 656	170 036
	1 799 368	2 370 648	1 799 368	2 370 648
Cheltuieli cu dobânzi aferente operațiunilor cu valori mobiliare și repo				
Dobânzi la certificatele BNM (<i>amortizarea scontului și costurilor de originare</i>)	1 181 823	412 892	1 184 423	415 492
	1 181 823	412 892	1 184 423	415 492
	2 981 191	2 783 540	2 983 791	2 786 140
Cheltuieli cu dobânzi în valută străină				
Cheltuieli cu dobânzi la creditele primite				
Dobânzi la creditele primite de la FMI	46 543	26 142	46 543	26 142
	46 543	26 142	46 543	26 142
Cheltuieli cu dobânzi negative la plasamente	6	33 676	6	33 676
	46 549	59 818	46 549	59 818
Total cheltuieli cu dobânzi	3 027 740	2 843 358	3 030 340	2 845 958
Alte cheltuieli similare	569	286	340	206
	569	286	340	206

Pe parcursul anului 2023, norma rezervelor obligatorii menținute de bănci licențiate în lei moldovenești și în valută neconvertibilă a fost diminuată treptat cu 4 p.p. de la 37% la începutul anului până la 34% din baza de calcul, începând cu perioada de aplicare 16 ianuarie 2023 - 15 februarie 2023 și cu 1 p.p., până la 33% din baza de calcul, începând cu perioada 16 decembrie 2023 - 15 ianuarie 2024.

În plus, norma rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în valută liber convertibilă a fost diminuată de la 45% la începutul anului până la 43% din baza de calcul, începând cu perioada de aplicare 16 decembrie 2023 - 15 ianuarie 2024.

24. Cheltuieli cu dobânzi (continuare)

În conformitate cu ratele de politică monetară, pe parcursul perioadei de raportare, rata de remunerare a rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută neconvertibilă s-a diminuat în 5 pași: de la 18,0% la 15,0% începând cu 7 februarie 2023, de la 15,0% la 12,0% din 20 martie 2023, de la 12,0% la 8,0% din 11 mai 2023, de la 8,0% la 4,0% din 20 iunie 2023 și de la 4,0% la 2,75% din 7 noiembrie 2023 (2022: interval de variație 4,5% - 18,0%).

Rata de remunerare a rezervelor obligatorii în valută s-a menținut la nivelul de 0,01% până la emiterea Hotărârii Comitetului executiv nr.221 din 7 noiembrie 2023, când au fost modificate ratele de remunerare a rezervelor obligatorii în dolari SUA și euro de la rata fixă la rate variabile distincte calculate reieșind din ratele SOFR și ESTR, diminuate cu câte 2 p.p.. Noile rate au intrat în vigoare la data de 1 decembrie 2023 și s-au aplicat începând cu remunerarea rezervelor obligatorii în valută menținute în luna noiembrie 2023. Astfel, rezervele obligatorii menținute în dolari SUA au fost remunerate la o rată anuală de 3,32% în noiembrie și 3,34% în decembrie, iar rezervele obligatorii menținute în EUR -cu 1,90%.

Soldul mediu zilnic al certificatelor Băncii pe parcursul anului 2023 a constituit 10 923 627 mii lei (2022: 2 576 386 mii lei). Rata nominală medie a dobânzii la certificatele Băncii plasate pe parcursul perioadei de raportare a constituit 10,60% (2022: 16,67%).

Cheltuielile cu dobânzi negative la depozitele în valută străină sunt determinate de aplicarea ratei negative a dobânzii la mijloacele în EUR deținute pe conturile overnight deschise la băncile centrale europene și alte bănci străine.

25. (Pierderi)/ Venituri din tranzacții, diferențe de curs valutar și din reevaluarea metalelor prețioase

	CONSOLIDAT		BANCA	
	2023	2022	2023	2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
(Pierderi)/Venituri nete realizate din operațiuni de conversie valutară	(151 822)	654 969	(151 886)	655 101
Venituri/(Pierderi) nete realizate din diferențe de curs de la reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG	3 528	(6 948)	3 528	(6 948)
(Pierderi)/Venituri nete nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	(5 787 275)	2 687 915	(5 787 275)	2 687 915
Venituri nete nerealizate din reevaluarea metalelor prețioase	3 221	6 336	3 221	6 336
	(5 932 348)	3 342 272	(5 932 412)	3 342 404

Pe parcursul anului 2023, pierderile realizate s-au înregistrat la vânzarea valutei străine și reprezintă diferența negativă dintre cursul de vânzare și costul stocului valutei respective (sau cursul mediu al valutei cumpărate) multiplicată la volumul vânzărilor (2022: veniturile realizate obținute au fost generate, preponderent, datorită vânzărilor de valută, când cursul de vânzare a fost superior costului stocului).

Veniturile și pierderile realizate din diferențe de curs de la reevaluarea valorilor mobiliare în valută străină evaluate la valoarea justă prin AERG cuprind diferențele de curs cumulative de la data recunoașterii inițiale a instrumentelor până la data tranzacției (scadență sau vânzare) (Nota 21).

25. (Pierderi)/ Venituri din tranzacții, diferențe de curs valutar și din reevaluarea metalelor prețioase (continuare)

Veniturile și pierderile nete nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare se formează ca rezultat al reevaluării zilnice a stocurilor valutare evaluate la cost amortizat sau valoarea justă prin AERG, ca diferența dintre cursul oficial al leului moldovenesc în raport cu valutele străine care formează stocurile valutare respective și al reevaluării conturilor FMI pe parcursul perioadei de raportare.

Veniturile și pierderile nete nerealizate din reevaluarea metalelor prețioase se formează la reevaluarea aurului efectuată în perioada de raportare la prețul în lei publicat de către Bancă în conformitate cu indicatorul P_{Au} USD fixat de compania London Gold Market Fixing Ltd.

26. Pierderi din tranzacții cu instrumente financiare evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere

	CONSOLIDAT		BANCA	
	2023	2022	2023	2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Cheltuieli nete din dobânzi	(11 677)	(2 466)	(11 677)	(2 466)
(Pierderi)/ Venituri nete realizate din diferențe de curs	(4 252)	212	(4 252)	212
Pierderi nete nerealizate din diferențe de curs de la reevaluarea stocurilor valutare	-	(1 364)	-	(1 364)
	(15 929)	(3 618)	(15 929)	(3 618)

Pierderile din tranzacții cu instrumente financiare evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere se referă la operațiunile swap și forward efectuate cu bănci.

27. Pierderi din reevaluarea valorilor mobiliare

	CONSOLIDAT		BANCA	
	2023	2022	2023	2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Pierderi nete realizate din reevaluarea valorilor mobiliare investiționale	(146 451)	(21 605)	(146 451)	(21 605)
	(146 451)	(21 605)	(146 451)	(21 605)

Pierderile din reevaluare sunt generate la scadența sau vânzarea valorilor mobiliare și reprezintă reevaluarea cumulativă a valorii mobiliare de la recunoașterea inițială până la scadența sau vânzare. Pe parcursul deținerii instrumentului în portofoliul Băncii reevaluările periodice (nerealizate) se reflectă în "Alte elemente ale rezultatului global" și "Alte rezerve" (Nota 21).

28. Alte venituri

	CONSOLIDAT		BANCA	
	2023	2022	2023	2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Venituri din comisioane și taxe	64 775	72 043	57 524	64 325
Alte venituri	46 415	6 757	47 931	8 328
	111 190	78 800	105 455	72 653

28. Alte venituri (continuare)

Veniturile din comisioane și taxe din contracte cu clienții în baza prevederilor IFRS 15, dezagregate pe segmentele și sectoarele serviciilor prestate, sunt prezentate mai jos:

CONSOLIDAT	Din care pe sector:				
	Bănci	Instituții	Alte	2023	2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Sistemul automatizat de plăți interbancare	12 954	1 556	183	14 693	13 732
Operațiuni cu numerar	26 207	-	-	26 207	29 995
Atribuții de agent și bancher al statului	-	16 624	-	16 624	13 800
Comisioane din vânzarea valutei străine	-	-	-	-	6 798
Comisioane aferent activității DCU	3 099	3 398	754	7 251	7 718
	42 260	21 578	937	64 775	72 043

BANCA	Din care pe sector:				
	Bănci	Instituții	Alte	2023	2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Sistemul automatizat de plăți interbancare	12 954	1 556	183	14 693	13 732
Operațiuni cu numerar	26 207	-	-	26 207	29 995
Atribuții de agent și bancher al statului	-	16 624	-	16 624	13 800
Comisioane din vânzarea valutei străine	-	-	-	-	6 798
	39 161	18 180	183	57 524	64 325

Veniturile din comisioane și taxe sunt evaluate în baza prețurilor tranzacției indicate în contractele cu clienții și actele normative ale Băncii. Venitul din comisioane și taxe se recunoaște atunci când se transferă controlul asupra serviciului către client.

Veniturile din alte activități din contracte cu clienții în scop de IFRS 15, dezagregat pe segmentele și sectoarele serviciilor prestate, sunt prezentate mai jos:

CONSOLIDAT	Din care pe sector:				
	Bănci	Instituții	Alte	2023	2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Vânzarea monedelor comemorative	5 563	195	1 854	7 612	4 125
Alte venituri	33 535	-	5 268	38 803	2 632
	39 098	195	7 122	46 415	6 757

BANCA	Din care pe sector:				
	Bănci	Instituții	Alte	2023	2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Vânzarea monedelor comemorative	5 563	195	1 854	7 612	4 125
Servicii de tehnologii informaționale	-	-	1 516	1 516	1 571
Alte venituri	33 535	-	5 268	38 803	2 632
	39 098	195	8 638	47 931	8 328

În componenta de "Alte venituri" de la bănci se include valoarea dobânzilor plătite în plus pentru menținerea rezervelor obligatorii în conturile "Loro" la Bancă, determinate ca urmare a unui control al conformității constituirii rezervelor obligatorii la o bancă licențiată, inițiat în anul 2022 și finalizat pe parcursul anului 2023.

28. Alte venituri (continuare)

Creanțele aferente altor venituri sunt reflectate în categoria "Alte active" (Nota 15).

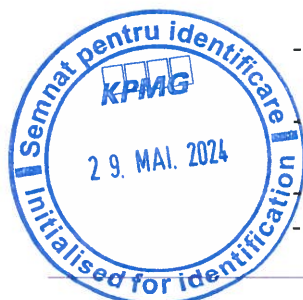
	CONSOLIDAT		BANCA	
	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Creanțe din comisioane	4 771	1 877	4 275	1 365
Creanțe din alte venituri	-	-	309	412
	4 771	1 877	4 584	1 777

Tabelul de mai jos prezintă informații despre natura și termenele de îndeplinire a obligațiilor de executare din contractele cu clienții, inclusiv termene semnificative de plată și politicile respective de recunoaștere a veniturilor din comisioane și din alte venituri.

Tipul serviciilor	Natura și termene de îndeplinire a obligațiilor de executare, inclusiv termene semnificative de plată	Politici de recunoaștere a veniturilor IFRS 15
Venituri din comisioane și taxe		
Sistemul automatizat de plăți interbancare	<p>Banca administrează Sistemul automatizat de plăți interbancare (SAPI), care reprezintă sistemul prin intermediul căruia sunt efectuate plățile interbancare în lei moldovenești pe teritoriul Republicii Moldova. Banca acordă acces gratuit participanților în SAPI pentru efectuarea și decontarea operațiunilor de plată interbancare.</p> <p>Banca aplică comisioane pentru procesarea în cadrul SAPI a documentelor de plată sau pachetelor de documente transmise de către participanții SAPI, în conformitate cu contractele privind participarea în SAPI și <i>Regulamentul cu privire la sistemul automatizat de plăți interbancare</i>.</p> <p>În baza atribuțiilor de mandat acordate Băncii, comisioanele sunt percepute la începutul lunii din conturile participanților SAPI, pentru documentele procesate în luna anterioară în conturile de decontare ale participanților.</p> <p>Cuquantumul comisioanelor sunt fixe și stabilite identic pentru toți participanții (sectoarele).</p>	Veniturile din procesarea documentelor de decontare în SAPI sunt recunoscute la momentul specific în timp când procesarea documentelor are loc.
Operațiuni cu numerar	<p>Banca, în calitate de organ unic de emisiune a monedei naționale, efectuează schimbul monedei naționale care este în circulație în Republica Moldova.</p> <p>În conformitate cu Regulamentul cu privire la operațiunile cu numerar în băncile din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea</p>	Veniturile din retragerea numerarului sunt recunoscute când are loc eliberarea numerarului din Bancă.

Tipul serviciilor	Natura și termene de îndeplinire a obligațiilor de executare, inclusiv termene semnificative de plată	Politici de recunoaștere a veniturilor IFRS 15
Atribuții de agent și bancher al statului	<p>Comitetului executiv al Băncii, băncile licențiate pot depune și retrage numerar de la Bancă.</p> <p>Pentru operațiunile de retragere a bancnotelor și monedelor metalice de către băncile licențiate și alți clienți, Banca percepe comisioane fixe, la data retragerii de numerar.</p> <p>Cuquanturile comisioanelor sunt fixe și stabilite identic pentru toate băncile licențiate separat după scop. Retragerile de numerar ale Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar pentru plata depozitelor devenite indisponibile au comision nul.</p> <p>Banca, în calitate de agent al statului, organizează și desfășoară, în numele Ministerului Finanțelor, plasarea valorilor mobiliare de stat (VMS) pe piața primară, prin organizarea licitațiilor VMS, în temeiul <i>Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei</i> și Acordului de agent al statului.</p> <p>Pentru operațiunile de organizare a licitațiilor de VMS, Banca percepe comisioane din volumul alocat la valoarea nominală a VMS în cadrul licitațiilor, care sunt încasate în următoarea zi lucrătoare zilei licitațiilor.</p> <p>În calitate de bancher al statului, Banca asigură efectuarea plăților valutare ale statului, inclusiv conversiile valutare. Banca percepe comisioane pentru fiecare tranzacție în data procesării tranzacției (conversiei, transferului de credit).</p>	<p>Veniturile din organizarea licitațiilor de VMS se recunosc în ziua finalizării licitației de valori mobiliare. Veniturile din efectuarea operațiunilor în conturile valutare ale statului (plăți și conversii) sunt recunoscute în data tranzacțiilor.</p>
Comisioane aferente activității DCU	<p>În temeiul Legii nr. 234/2016 cu privire la depozitarul central unic al valorilor mobiliare, Regulilor DCU și deciziilor Consiliului de supraveghere a DCU, filiala Băncii prestează servicii privind</p> <ul style="list-style-type: none"> - deschiderea și menținerea conturilor de valori mobiliare; - înregistrarea emitenților și valorilor mobiliare în Sistemul DCU; - operațiuni de înregistrare în sistemul DCU, procesare și decontare a valorilor mobiliare; - depozitarea valorilor mobiliare; - alte servicii suplimentare acordate de DCU etc. 	<p>Veniturile din serviciile prestate sunt recunoscute în timp pe măsura prestării serviciilor. Veniturile din tranzacțiile/activitățile efectuate în anumite perioade în timp (tranzacții specifice) sunt recunoscute în perioada în care au fost efectuate.</p>

Tipul serviciilor	Natura și termene de îndeplinire a obligațiilor de executare, inclusiv termene semnificative de plată	Politici de recunoaștere a veniturilor IFRS 15
	<p>Cuantumurile comisioanelor sunt stabilite pe sectoare și tipuri de instrumente (separat pentru VMS și instrumentele Băncii Naționale și pentru piața reglementată sau Sistemul multilateral de tranzacționare al Bursei de Valori (MTF), în afara pieței reglementate sau MTF) și sunt relative (în %) pentru operațiunile de înregistrare în cont, decontare, răscumpărare, înregistrarea garanției, depozitarea valorilor în conturi și în valori absolute pentru ținerea evidenței acționarilor, procesarea ordinelor etc. Comisioanele sunt percepute la începutul lunii din conturile participanților DCU, pentru operațiunile procesate în luna anterioară în conturile de decontare ale participanților, cu excepția comisioanelor pentru operațiunile cu valori corporative care se percep la data tranzacției.</p>	
Alte venituri		
Vânzarea bancnotelor și monedelor comemorative și jubiliare	<p>În calitate de organ unic emitent al monedei naționale, Banca emite inclusiv bancnote și monede comemorative și jubiliare, care au valoare numismatică și reprezintă mijloc de plată, iar la punerea în circulație (vânzare) constituie parte componentă a monedei naționale. Vânzarea (punerea în circulație) monedelor comemorative și jubiliare se efectuează băncilor licențiate în temeiul actelor normative ale Băncii, instituțiilor statului în bază de contracte și altor persoane.</p> <p>Monedele comemorative sunt vândute la prețul stabilit lunar de către Bancă. Contraprestația pentru vânzarea bancnotelor comemorative se încasează în ziua eliberării monedelor comemorative.</p>	Veniturile din vânzarea monedelor comemorative sunt recunoscute la punerea în circulație a monedelor și eliberarea acestora, la prețul de vânzare a monedelor comemorative.
Venituri din servicii informaționale	<p>În temeiul Legii nr. 234 /2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare și Contractului de externalizarea a serviciilor tehnologiilor informaționale, Banca acordă suport în domeniul tehnologiilor informaționale DCU.</p> <p>Prețul serviciilor este format din costurile suportate de către Bancă în prestarea serviciilor în domeniul asigurării funcționalității soluțiilor informaționale ale filialei (cheltuieli externe refacturate) și costul serviciilor IT corporative, integrate de rețea și securitatea informațională.</p>	Veniturile din serviciile prestate sunt recunoscute pe măsura prestării serviciilor. Veniturile din tranzacțiile/activitățile efectuate în anumite perioade în timp (tranzacții specifice) sunt recunoscute în perioada în care au fost efectuate.

Tipul serviciilor	Natura și termene de îndeplinire a obligațiilor de executare, inclusiv termene semnificative de plată	Politici de recunoaștere a veniturilor IFRS 15
	Veniturile din prestarea serviciilor sunt recunoscute pe măsura prestării serviciilor și suportării costurilor (costuri refacturate) (trimestrial), fiind plătibile în următoarea lună din data facturării serviciilor.	

Asistență tehnică și subvenții ale instituțiilor financiare internaționale privind veniturile

Pe parcursul anilor 2023 și 2022, Banca a beneficiat de asistență tehnică din partea unor instituții financiare internaționale pentru compensarea unor cheltuieli operaționale suportate de către Bancă (cheltuieli de consultanță, cheltuieli de instruire și deplasări etc). Banca prezintă asistența financiară internațională recepționată pentru compensarea cheltuielilor ca deducere a cheltuielilor operaționale compensate (Nota 30).

29. Veniturile pe segmente de activitate și pe zone geografice

Grupul și Banca își desfășoară activitatea doar pe teritoriul Republicii Moldova.

Analiza veniturilor din dobânzi, din comisioane și a altor venituri, a diferențelor din reevaluarea valorilor mobiliare, diferențelor de curs din tranzacții, din reevaluarea stocurilor valutare și a metalelor prețioase, pentru perioada de raportare, pe activități și zone geografice (țara emitentului/debitorului instrumentului financiar) este prezentată după cum urmează:

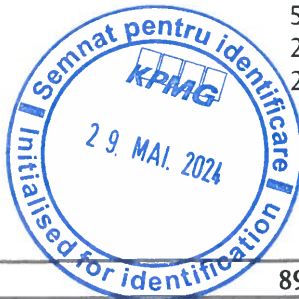

Banca Națională a Moldovei

29. Veniturile pe segmente de activitate și pe zone geografice (continuare)

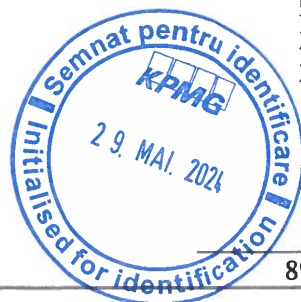
CONSOLIDAT

Tara emitentului/ debitorului	Rezerve valutare	Politică monetară	Moneda națională	Relațiile financiare cu organele statului	Tranzacții, schimb valutar și reevaluarea	Alte	Total
2023:	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Moldova	-	(11 976)	33 819	853 356	(5 932 348)	56 310	(5 000 839)
SUA	1 834 858	-	-	-	-	552	1 835 410
Franța	398 351	-	-	-	-	-	398 351
OFI	302 428	-	-	-	-	-	302 428
Germania	288 953	-	-	-	-	-	288 953
Regatul Țărilor de Jos	124 545	-	-	-	-	-	124 545
Marea Britanie	123 630	-	-	-	-	-	123 630
Canada	62 886	-	-	-	-	-	62 886
Singapore	43 714	-	-	-	-	-	43 714
Suedia	35 467	-	-	-	-	-	35 467
Finlanda	7 036	-	-	-	-	-	7 036
Austria	4 308	-	-	-	-	8	4 316
Norvegia	3 374	-	-	-	-	-	3 374
Coreea de Sud	1 172	-	-	-	-	-	1 172
Alte țări	755	-	-	-	-	19	774
Total	3 231 477	(11 976)	33 819	853 356	(5 932 348)	56 889	(1 768 783)
2022:							
Moldova	-	277 158	34 120	854 128	3 342 272	19 244	4 526 922
SUA	439 647	-	-	-	-	589	440 236
OFI	115 988	-	-	-	-	-	115 988
Franța	79 215	-	-	-	-	-	79 215
Marea Britanie	78 215	-	-	-	-	-	78 215
Regatul Țărilor de Jos	53 809	-	-	-	-	-	53 809
Germania	52 850	-	-	-	-	-	52 850
Suedia	29 598	-	-	-	-	-	29 598
Singapore	28 907	-	-	-	-	-	28 907
Canada	13 511	-	-	-	-	-	13 511
Austria	3 280	-	-	-	-	-	3 280
Finlanda	2 982	-	-	-	-	-	2 982
Norvegia	1 071	-	-	-	-	-	1 071
Alte țări	29	-	-	-	-	9	38
Total	899 102	277 158	34 120	854 128	3 342 272	19 842	5 426 622

29. Veniturile pe segmente de activitate și pe zone geografice (continuare)

Țara emitentului/ debitorului	Rezerve	Politică	Moneda	Relațiile financiare cu	Tranzacții, schimb	Alte	Total
	valutare	monetară	națională	organele statului	valutar și reevaluarea		
2023:	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Moldova	-	(11 985)	33 819	846 160	(5 932 412)	53 971	(5 010 447)
SUA	1 834 858	-	-	-	-	552	1 835 410
Franța	398 351	-	-	-	-	-	398 351
OFI	302 428	-	-	-	-	-	302 428
Germania	288 953	-	-	-	-	-	288 953
Regatul Țărilor de Jos	124 545	-	-	-	-	-	124 545
Marea Britanie	123 630	-	-	-	-	-	123 630
Canada	62 886	-	-	-	-	-	62 886
Singapore	43 714	-	-	-	-	-	43 714
Suedia	35 467	-	-	-	-	-	35 467
Finlanda	7 036	-	-	-	-	-	7 036
Austria	4 308	-	-	-	-	8	4 316
Norvegia	3 374	-	-	-	-	-	3 374
Coreea de Sud	1 172	-	-	-	-	-	1 172
Alte țări	755	-	-	-	-	19	774
Total	3 231 477	(11 985)	33 819	846 160	(5 932 412)	54 550	(1 778 391)
2022:							
Moldova	-	277 158	34 120	847 677	3 342 404	15 293	4 516 652
SUA	439 647	-	-	-	-	589	440 236
OFI	115 988	-	-	-	-	-	115 988
Franța	79 215	-	-	-	-	-	79 215
Marea Britanie	78 215	-	-	-	-	-	78 215
Regatul Țărilor de Jos	53 809	-	-	-	-	-	53 809
Germania	52 850	-	-	-	-	-	52 850
Suedia	29 598	-	-	-	-	-	29 598
Singapore	28 907	-	-	-	-	-	28 907
Canada	13 511	-	-	-	-	-	13 511
Austria	3 280	-	-	-	-	-	3 280
Finlanda	2 982	-	-	-	-	-	2 982
Norvegia	1 071	-	-	-	-	-	1 071
Alte țări	29	-	-	-	-	9	38
Total	899 102	277 158	34 120	847 677	3 342 404	15 891	5 416 352

29. Veniturile pe segmente de activitate și pe zone geografice (continuare)

Rezultatele nete din diferențele de curs nerealizate și realizate sunt prezentate separat de alte activități. Acestea reprezintă rezultatul cumulativ derivat al activităților Băncii din implementarea operațiunilor de politică monetară (intervențiile valutare, rezervele obligatorii în valută străină), deservirea plăților și încasărilor în valută străină ale Guvernului și nemijlocit al activităților de gestiune a rezervelor valutare. Veniturile din relațiile financiare cu organele statului includ veniturile din dobânzile la valorile mobiliare de stat deținute în portofoliul Grupului și al Băncii (Nota 23) și alte venituri din exercitarea funcției de agent și bancher al statului (Nota 28).

	Note	CONSOLIDAT		BANCA	
		2023	2022	2023	2022
		MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Rezerve valutare		3 231 477	899 102	3 231 477	899 102
Venituri din dobânzi la plasamente pe termen scurt	23	863 080	375 587	863 080	375 587
Venituri din dobânzi la valori mobiliare în valută	23	2 514 827	545 090	2 514 827	545 090
Pierderi din reevaluarea valorilor mobiliare	27	(146 451)	(21 605)	(146 451)	(21 605)
Alte venituri	28	21	30	21	30
Politică monetară		(11 976)	277 158	(11 985)	277 158
Venituri din dobânzi la operațiuni repo	23	591	260 710	582	260 710
Venituri din dobânzi la creditele acordate băncilor	23	3 362	13 266	3 362	13 266
Pierderi din tranzacții cu instrumente financiare evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere	26	(15 929)	(3 618)	(15 929)	(3 618)
Alte venituri - Comisioane din vânzarea valutei străine	28	-	6 800	-	6 800
Moneda națională		33 819	34 120	33 819	34 120
Alte venituri - Vânzarea monedelor comemorative	28	7 612	4 125	7 612	4 125
Alte venituri - Operațiuni cu numerar	28	26 207	29 995	26 207	29 995
Relațiile financiare cu organele statului		853 356	854 128	846 160	847 677
Venituri din dobânzi la valori mobiliare în moneda națională	23	831 778	835 509	827 980	832 356
Alte venituri - Atribuții de agent și bancher al statului	28	16 624	13 800	16 624	13 800
Alte venituri - Sistemul automatizat de plăți interbancare	28	1 556	1 521	1 556	1 521
Alte venituri - Comisioane aferent activității DCU	28	3 398	3 298	-	-
Tranzacții, schimb valutar și reevaluarea	25	(5 932 348)	3 342 272	(5 932 412)	3 342 404
Alte		56 889	19 842	54 550	15 891
Venituri din dobânzi la creditele acordate altor persoane	23	1 115	604	1 115	604
Venituri din dobânzi la alte disponibilități	23	2	7	-	-
Alte venituri	28	55 772	19 231	53 435	15 287
Total		(1 768 783)	5 426 622	(1 778 391)	5 416 352

30. Cheltuieli operaționale

	CONSOLIDAT		BANCA	
	2023	2022	2023	2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Cheltuieli privind remunerarea muncii și alte beneficii	255 814	176 027	248 805	170 420
Contribuții privind asigurările sociale de stat obligatorii	74 065	50 848	72 328	49 529
Alte cheltuieli cu personalul	454	312	454	312
Cheltuieli cu personalul	330 333	227 187	321 587	220 261
Cheltuieli aferente producerii monedei naționale	21 678	27 528	21 678	27 528
Cheltuieli cu amortizarea imobilizărilor corporale	15 502	13 415	15 373	13 243
Cheltuieli cu amortizarea imobilizărilor necorporale	14 485	13 462	14 477	13 454
Cheltuieli privind amortizarea dreptului de utilizare a activelor	4 415	1 758	4 004	1 211
Cheltuieli cu amortizarea imobilizărilor	34 402	28 635	33 854	27 908
Cheltuieli cu servicii informaționale, consultanță și audit	31 999	31 675	30 382	29 799
Cheltuieli pentru întreținerea imobilizărilor corporale	13 747	16 694	13 533	16 569
Cheltuieli cu taxe și comisioane	1 933	4 997	2 890	6 059
Cheltuieli cu provizioanele pentru litigii și alte riscuri	-	200	-	-
Alte cheltuieli	18 080	10 620	17 751	10 340
Alte cheltuieli operaționale	65 759	64 186	64 556	62 767

Cheltuielile cu personalul au crescut ca urmare a doi factori cu impact major: i) creșterea numărului de angajați din cadrul Băncii, urmare angajării prin transfer a personalului Comisiei Naționale a Pieței Financiare antrenat nemijlocit în activitățile de licențiere, autorizare, reglementare și supraveghere a asigurătorilor, a asociațiilor de economii și împrumut și a organizațiilor de creditare nebancaară în conformitate cu prevederile Legii nr.178/2020, precum și a intensificării procesului de recrutare și angajare a personalului pe parcursul anului 2023 pentru asigurarea personalului suficient necesar realizării atribuțiilor BNM, într-o continuă evoluție; ii) indexarea la 1 ianuarie 2023 a sistemului salarial al Băncii la indicatorul evoluției anuale relative calculat în baza datelor aferente câștigului salarial mediu lunar brut pe activități economice publicate de Biroul Național de Statistică, conform cadrului normativ aplicabil, pentru a asigura menținerea sistemului de salarizare în concordanță cu evoluțiile pieței de referință. Acest instrument asigură capacitatea Băncii în calitate de angajator de a atrage noi angajați și de a-i reține pe cei existenți, în contextul concurenței crescânde de pe piața de referință. Astfel, este asigurat un nivel acceptabil al fluctuației, fiind reținut personalul calificat și de specializare specifică (proprie posturilor din cadrul unei bănci centrale), necesar asigurării activității operaționale și realizării atribuțiilor de bază ale Băncii. Cheltuielile cu personalul includ și cheltuielile aferente provizionului înregistrat pentru concedii neutilizate.

30. Cheltuieli operaționale (continuare)

La 31 decembrie 2023 numărul angajaților activi al Grupului au constituit 551 angajați iar ai Băncii au constituit 534 angajați (la 31 decembrie 2022: Grupul: 456 angajați, Banca: 444 angajați activi).

Numărul mediu al salariaților repartizați pe categorii în decursul perioadei a fost:

	CONSOLIDAT		BANCA	
	2023	2022	2023	2022
	angajați	angajați	angajați	angajați
Manageri	115	105	113	102
Specialiști	319	272	307	262
Personal tehnic	66	66	66	66
	500	443	486	430

Auditorul situațiilor financiare ale Băncii pentru anii financiari 2023 și 2022 este KPMG Moldova SRL, iar cel al filialei - Baker Tilly Klitou and Partners SRL. În anul 2023, cheltuielile privind onorariile de audit facturate ale Băncii au constituit 1 149 mii lei (2022: 1 461 mii lei) (onorariile pentru auditul situațiilor financiare anuale fiind stabilit la 1 043 mii lei pentru exercițiile financiare până la 31 decembrie 2022 și 1 306 mii lei pentru cele după 2023, inclusiv), iar cheltuielile filialei privind onorariile de audit - 176 mii lei (2022: 176 mii lei). Alte servicii nu au fost contractate de la auditorii Băncii și ale filialei în decursul perioadelor de raportate.

Cheltuielile din comisioane și taxe includ comisioane:

CONSOLIDAT	Din care pe sector:			2023	2022
	Bănci	OFI	Alte		
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Deservirea achizițiilor de valută	522	-	8	530	4 662
Linii de creditare	-	-	-	-	13
Deservirea operațiunilor în conturi	1 403	-	-	1 403	322
	1 925	-	8	1 933	4 997

BANCA	Din care pe sector:			2023	2022
	Bănci	OFI	Alte		
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Depozitarea valorilor mobiliare	-	-	957	957	1 062
Deservirea achizițiilor de valută	522	-	8	530	4 662
Linii de creditare	-	-	-	-	13
Deservirea operațiunilor în conturi	1 403	-	-	1 403	322
	1 925	-	965	2 890	6 059

Comisioanele din depozitarea valorilor mobiliare de stat reprezintă comisioanele percepute de către DCU pentru păstrarea portofoliului de valori mobiliare de stat deținut de Bancă, inclusiv din operațiunile repo, în Sistemul depozitarului central unic (DEPO/x). Cheltuielile reprezintă cheltuieli din comisioane pentru activele financiare care nu sunt evaluate la valoarea justă prin profit sau pierdere.

Cheltuielile privind deservirea achizițiilor de valută străină cuprind comisioanele aferente procurărilor de numerar în valută străină și costurile conexe.

30. Cheltuieli operaționale (continuare)

Cheltuielile operaționale (instruiri, consultanță) compensate prin asistență tehnică internațională acordată de către organizații financiare internaționale au fost prezentate compensat cu veniturile aferente. Pe parcursul anului 2023 și al anului 2022, Banca Națională a beneficiat de asistență din partea Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională, Trezoreriei Băncii Mondiale, Trezoreriei Statelor Unite ale Americii, Fondului European pentru Europa de Sud-Est, Fondului Monetar Internațional și a unor bănci centrale.

31. Părți afiliate

Părțile afiliate Grupului sunt filiala SA "Depozitarul central unic al valorilor mobiliare" și conducerea (membrii Consiliului de supraveghere, Comitetului executiv și conducătorii de nivel mediu), iar părțile afiliate Băncii reprezintă conducerea Băncii.

Conducerea Grupului și a Băncii

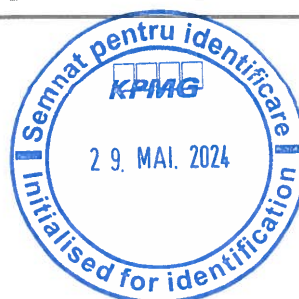
Cheltuielile de remunerare și compensare aferente conducerii Grupului pe parcursul anului 2023 au constituit 64 593 mii lei, dintre care pentru membrii Consiliului de supraveghere 5 261 mii lei remunerare (Banca: 4 776 mii lei, filiala: 485 mii lei) și 1 397 mii lei contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii (Banca: 1 280 mii lei, filiala: 117 mii lei); pentru membrii Comitetului executiv -14 777 mii lei remunerare (Banca: 12 666 mii lei, filiala: 2 111 mii lei), 4 173 mii lei contribuții de asigurări sociale (Banca: 3 666 mii lei, filiala: 507 mii lei); și pentru conducătorii de nivel mediu - 30 230 mii lei remunerare (Banca: 30 230 mii lei), 8 755 mii lei contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii (Banca: 8 755 mii lei).

Cheltuielile de remunerare și compensare aferente conducerii Grupului pe parcursul anului 2022 au constituit 47 854 mii lei, dintre care pentru membrii Consiliului de supraveghere 4 916 mii lei remunerare (Banca: 4 480 mii lei, filiala: 436 mii lei) și 1 404 mii lei contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii (Banca: 1 299 mii lei, filiala: 105 mii lei); pentru membrii Comitetului executiv -12 143 mii lei remunerare (Banca: 9 779 mii lei, filiala: 2 364 mii lei), 3 385 mii lei contribuții de asigurări sociale (Banca: 2 819 mii lei, filiala: 566 mii lei) și alte 63 mii lei (Banca: 63 mii lei); și pentru conducătorii de nivel mediu - 20 084 mii lei remunerare (Banca: 20 084 mii lei), 5 803 mii lei contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii (Banca: 5 803 mii lei) și alte 56 mii lei (Banca: 56 mii lei).

Cheltuielile de remunerare includ salarii și beneficii pe termen scurt. Factorii care au dus la majorarea cheltuielilor din remunerare sunt enumerați în Nota 30.

Tranzacțiile cu conducerea Băncii includ cele aferente creditelor acordate. Soldul creditelor acordate conducerii Băncii, acordarea și rambursarea pe parcursul perioadei, precum și mișcarea acestora rezultată de modificările în structura de personal (transferuri interne de la/la poziții de conducători de nivel mediu) sunt prezentate mai jos:

	Sold la 1 ianuarie	Credite acordate	Transferuri	Rambursări	Sold la 31 decembrie
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Conducătorii de nivel mediu					
2023	1 930	200	-	(668)	1 462
2022	2 357	-	-	(427)	1 930

31. Părți afiliate (continuare)

Creditele au fost acordate la rate ale dobânzii similare pentru toți salariații în condițiile prevăzute de actele normative interne ale Băncii. Aceste credite sunt asigurate prin garanții depuse de fiecare persoană beneficiară, care la situația din 31 decembrie 2023 aveau o valoare de gaj în suma de 3 304 mii lei (la 31 decembrie 2022: 4 141 mii lei). La situația din 31 decembrie 2023 și din 31 decembrie 2022, aceste credite erau clasificate în categoria creditelor standard și nu au fost formate reduceri pentru pierderi de credit așteptate din depreciere preconizată a acestora. Pe parcursul perioadei încheiate la 31 decembrie 2023 și 31 decembrie 2022, Banca nu a încheiat tranzacții de creditare cu membrii Consiliului de supraveghere și ai Comitetului executiv.

Filiala Băncii

Banca deține 98,36% în capitalul S.A. "Depozitarului central unic al valorilor mobiliare" și desemnează 4 din cei 7 membri ai Consiliului de supraveghere al S.A. "Depozitarul central unic al valorilor mobiliare", astfel în conformitate cu IFRS 10 deține controlul asupra S.A. "Depozitarul central unic al valorilor mobiliare" în calitate de filială a Băncii. Soldul și tranzacțiile Băncii cu S.A. "Depozitarul central unic al valorilor mobiliare" sunt prezentate în tabelul de mai jos:

<i>Solduri</i>	31 decembrie 2023	31 decembrie 2022
Active	MII LEI	MII LEI
Investiții în filiale – aport în capitalul filialei în mijloace bănești	24 000	24 000
Alte creanțe pe termen scurt	309	412
	24 309	24 412
Alte obligații		
Contul curent al filialei în Bancă	7 499	2 851
Alte datorii	330	341
	7 829	3 192
<i>Tranzacții</i>	2023	2022
	MII LEI	MII LEI
Venituri din dobânzi		
Comisioane pentru decontarea rezultatelor licitațiilor aferente tranzacțiilor repo	(9)	(1 095)
	(9)	(1 095)
Alte venituri		
Venituri din compensarea cheltuielilor la externalizarea serviciilor IT	1 516	1 571
	1 516	1 571
Cheltuieli din dobânzi		
Comisioane din procesarea și decontarea certificatelor Băncii	2 600	2 600
	2 600	2 600
Cheltuieli operaționale		
Comisioane pentru depozitarea valorilor mobiliare de stat	957	1 062
	957	1 062

Banca nu a identificat indicatori de depreciere a investiției sale în filială și nu au fost formate provizioane din deprecierea investiției în filială. Creanțele față de filială au fost clasificate în categoria standard, au fost colectate în termen și nu au fost formate reduceri din pierderi de credit preconizate.

31. Părți afiliate (continuare)

Cheltuielile Băncii cu filiala au fost înregistrate la tarifele standard aprobate de Consiliul de supraveghere al filialei (comisioane) și tarifele aplicate de Bancă pentru obligațiuni similare (dobânzi). Veniturile din compensarea cheltuielilor au fost facturate în scopul compensării costurilor suportate de Bancă aferente activității de prestare a serviciilor de externalizare a serviciilor IT ale filialei.

Capitalul

Capitalul autorizat al Băncii este deținut exclusiv de către stat. Luând în considerație prevederile art. 1 din *Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei*, care stipulează expres că Banca este o persoană juridică publică autonomă responsabilă față de Parlament, Guvernul și alte entități afiliate Guvernului nu sunt considerate a fi părți afiliate Băncii. Tranzacțiile efectuate cu aceste entități sunt prezentate în notele corespunzătoare la situațiile financiare.

32. Angajamente și obligațiuni contingente

Cambii emise în favoarea terților

La 31 decembrie 2023, valoarea cambiei emisă de către Bancă în favoarea Fondului Monetar Internațional pentru asigurarea creditelor primite în cadrul Angajamentelor EFF a constituit 842 697 mii lei (la 31 decembrie 2022: 1 069 503 mii lei).

Angajamente investiționale

La 28 decembrie 2023, Banca a încheiat 4 tranzacții de cumpărare a valorilor mobiliare în valoare nominală de 140 000 mii EUR (echivalentul în moneda națională la 31 decembrie 2023 – 2 710 036 mii lei) și o tranzacție de vânzare a valorilor mobiliare în valoare nominală de 25 000 mii EUR (echivalentul în moneda națională la 31 decembrie 2023 – 483 935 mii lei), toate având data valutei 2 ianuarie 2024. La 29 decembrie 2023, Banca a încheiat 3 tranzacții de cumpărare a valorilor mobiliare în valoare nominală de 88 500 mii USD (echivalentul în moneda națională la 31 decembrie 2023 – 1 540 449 mii lei) și o tranzacție de vânzare a valorilor mobiliare în valoare nominală de 50 000 mii USD (echivalentul în moneda națională la 31 decembrie 2023 – 870 310 mii lei), toate având data valutei 2 ianuarie 2024.

Totodată, în cadrul programului de gestionare externă a rezervelor, Banca Mondială a încheiat la 29 decembrie 2023 o tranzacție de cumpărare a valorilor mobiliare în valoare nominală de 5 000 mii USD (echivalentul în moneda națională la 31 decembrie 2023 – 87 031 mii lei), având data valutei 2 ianuarie 2024.

Angajamente de creditare

La situația din 31 decembrie 2023 nu există angajamente condiționale cu caracter creditor (la 31 decembrie 2022 nu existau angajamente condiționale cu caracter creditor).

Angajamente de capital

La 31 decembrie 2023, în conformitate cu contractele încheiate, Grupul și Banca erau angajate să onoreze pe parcursul perioadelor viitoare obligații financiare privind achizițiile de imobilizări corporale și necorporale aferente activității Băncii în sumă de 13 349 mii lei (în valuta originală 300 mii USD, 99 mii EUR și 6 202 mii lei) (la 31 decembrie 2022: 14 637 mii lei, în valuta originală 541 mii USD, 99 mii EUR și 2 241 mii lei).

32. Angajamente și obligațiuni contingente (continuare)*Litigii și obligațiuni contingente*

La situația din 31 decembrie 2023, Grupul a fost implicat în 24 litigii (31 decembrie 2022: 27 litigii). Conform situației la 31 decembrie 2023, Banca este implicată în 19 litigii judiciare în calitate de pârât și 3 litigii judiciar în calitate de parte terță (31 decembrie 2022: 24 litigii judiciare în calitate de pârât și 1 litigiu judiciar în calitate de parte terță).

6 din litigiile în care Banca figurează în calitate de pârât (14 la situația din 31 decembrie 2022, 10 litigii pe parcursul perioadei de raportare fiind conexe la o singură cauză) reprezintă litigiile inițiate de foști acționari ai B.C. „Energbank” S.A pe marginea Hotărârii Comitetului executiv al BNM nr. 13 din 11.01.2019 „Cu privire la acțiunea concertată a acționarilor B.C. „Energbank” S.A. (în continuare *Hotărârea BNM nr.13/2019*), Hotărârilor Comitetului executiv al BNM nr. 188 din 10.07.2019 și nr. 167 din 10.07.2020 prin care au fost respinse cererile acționarilor de prelungire a termenului de vânzare a acțiunilor B.C. „Energbank” S.A. și litigiile inițiate în anul 2022 cu privire la repararea prejudiciilor pretins a fi cauzate prin Hotărârea BNM nr. 13 din 11.01.2019.

Prin Hotărârea BNM nr. 13/2019 s-a constatat că mai mulți acționari ai B.C. „Energbank” S.A. acționează concertat și dețin în capitalul social al băncii în total deținerea calificată de 52,55% fără aprobarea BNM. Ca rezultat, unele drepturi ale acționarilor respectivi, prevăzute de Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, au fost suspendate și acești acționari aveau obligația să înstrăineze, în termen de 3 luni, acțiunile aferente deținerii în capitalul B.C. „Energbank” S.A.; dacă în acest termen acțiunile nu vor fi înstrăinate, B.C. „Energbank” S.A. urma să anuleze acțiunile deținute de acești acționari, să emită noi acțiuni și să le expună spre vânzare la bursa de valori, iar suma încasată din vânzare urma să fie transmisă foștilor deținători ai acțiunilor.

Urmare a acțiunilor întreprinse conform Legii nr. 202/2017 și Legii nr. 548/1995, la 21.01.2021 B.C. „Energbank” S.A a solicitat aprobarea BNM pentru răscumpărarea de către aceasta a acțiunilor noi emise ca urmare a anulării acțiunilor deținute de acționarii respectivi care nu au fost vândute la bursa de valori în termenii legali. După răscumpărare, B.C. „Energbank” S.A a transferat foștilor acționari suma cuvenită pentru acțiunile anulate.

9 acționari din cei vizați de Hotărârea BNM nr. 13/2019 au înaintat în instanța de judecată acțiuni privind anularea Hotărârii nr. 13/2019. Prin Hotărârea Judecătorei din 03.03.2020 acțiunile de judecată au fost respinse ca neîntemeiate. Acționarii au contestat această hotărâre cu apeluri. Prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 21.12.2021 apelurile au fost admise și a fost anulat Hotărârea BNM nr. 13/2019.

Prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 29.03.2023, Decizia Curții de Apel din 21.12.2021 a fost menținută.

Conform Legii nr. 202/2017, eventualele cereri privind repararea prejudiciilor din Hotărârile BNM se înaintează separat. În ianuarie 2022, foștii acționari vizați de Hotărârea BNM nr.13/2019 (11 la număr) au înaintat BNM cereri de reparare a prejudiciilor materiale pretins a fi cauzate prin această hotărâre determinat de ei ca diferența dintre prețul acțiunilor anulate evaluat de acționari ca fiind preț „real”/„corect” și suma primită de la B.C. „Energbank” S.A. ca urmare a răscumpărării acțiunilor nou-emise și de reparare a prejudiciilor morale. BNM a respins cererile menționate. Ca urmare, foștii deținători de acțiuni (10 persoane juridice și fizice) au înaintat în martie 2022 la Curtea de Apel Chișinău acțiuni de judecată privind repararea prejudiciilor.

32. Angajamente și obligațiuni contingente (continuare)*Litigii și obligațiuni contingente*

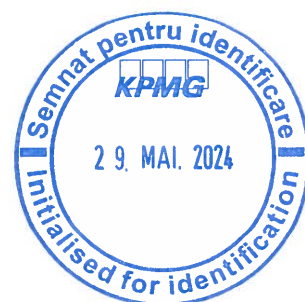
În cadrul examinării acțiunilor respective privind repararea prejudiciilor, la cererea unor reclamânți, Curtea de Apel Chișinău a transmis sesizarea la Curtea Constituțională cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a unor prevederi ale Legii nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, conform cărora mărimea prejudiciului patrimonial eventual cauzat foștilor acționari ai băncii se determină „potrivit unei evaluări independente și obiective” dispusă de către instanța de judecată. Evaluarea trebuie să fie efectuată de către o „societate de audit cu renume internațional”. Deocamdată nu au fost stabilite ședințe de examinare în fond a acțiunilor respective.

Totodată, la 06.06.2023 BNM a depus cerere de revizuire a Deciziei CSJ din 29.03.2023, cererea fiind repartizată unui complet de judecată spre examinarea admisibilității. Examinarea la CSJ a acestei cereri încă nu a avut loc.

Considerând natura și statutul curent al examinării acțiunilor de judecată și condițiile de determinare a existenței și mărimii prejudiciului patrimonial pretins în lipsa evaluării independente și obiective, coroborate cu opinia legală a juriștilor Băncii asupra acestui caz, conducerea Băncii a concluzionat că prezentarea unei datorii contingente în situațiile financiare satisface cerințele IAS 37. Pe baza consultărilor cu juriștii Băncii și a înțelegerii riscurilor asociate cazului, Banca nu a format nici un provizion aferent acestui caz. Banca va monitoriza evoluția acestui caz la fiecare dată de raportare în conformitate cu prevederile relevante ale standardelor și reglementărilor contabile.

La situația din 31 decembrie 2023 (precum și la situația din 31 decembrie 2022), Banca nu a înregistrat provizioane pentru litigii, deoarece nu consideră că există dovezi suficiente de eventuale ieșiri viitoare de fluxuri economice aferente acestora.

Conform situației la 31 decembrie 2023, DCU este implicat în două litigii în instanță, de contencios administrativ, în cadrul cărora deține partea de reclamant, dintre care un litigiu nu implică potențiale obligații pecuniare față de cealaltă parte a litigiului (pârât), indiferent de faptul dacă DCU va avea câștig de cauză sau dacă cererea DCU va fi respinsă în instanță, iar pentru al doilea litigiu, obligația pecuniară în valoare de 200 mii lei, a fost executată prin virament la bugetul de stat (31 decembrie 2022: 1 litigiu în calitate de reclamant și o cauză civilă în calitate de intervenient accesoriu, putând interveni în proces alături de reclamant ori de pârât).

33. Contracte de leasing

Grupul și Banca utilizează spații administrative în regim de leasing.

Pe parcursul anului 2023, contractul de leasing, a cărui durată la 1 ianuarie 2022 a fost estimată pe un termen de 3 ani, a fost rezoluționat, fiind încheiat un nou contract de leasing pentru un alt spațiu administrativ cu suprafață mai mare, considerând preluarea atribuțiilor de reglementare și supraveghere a sectorului de creditare nebancaară și asigurări începând cu 1 iulie 2023.

Contractul de leasing al Băncii este încheiat pe o perioadă de până la 31 decembrie 2025, cu opțiunea extinderii termenului de leasing pe perioade anuale consecutive, în cazul lipsei obiecțiilor părților contractante. Contractul de chirie poate fi reziliat de către locatar cu un preaviz de 1 lună, fără suportarea unor cheltuieli de reziliere. Astfel, pe parcursul anului 2023 a fost înregistrat activul aferent dreptului de utilizare și datoria aferentă privind contractul de leasing al Băncii considerând termenul de până la 31 decembrie 2025 și aplicând rata de împrumut în euro derivată din rata dobânzii de depozit publicată de FMI la data recunoașterii pentru determinarea valorii actualizate a plăților viitoare de leasing în mărime de 3,98%.

Începând cu anul 2018, filiala utilizează spațiul administrativ în regim de leasing operațional. Contractul de leasing a fost încheiat pe o perioadă de 3 ani cu posibilitatea rezilierii, cu un preaviz de 15 zile lucrătoare, fără suportarea unor cheltuieli de reziliere. La 11 octombrie 2022, contractul a fost prelungit pentru 3 ani de zile, cu aplicarea ratei de bază a BNM la data revizuirii pentru valoarea actualizată a plăților de leasing.

Active aferent dreptului de utilizare

Activele aferent dreptului de utilizare se referă la spațiile administrative arendate și sunt incluse în Nota 14 în categoria "Terenui, clădiri și construcții similare".

Spații administrative	CONSOLIDAT		BANCA	
	2023	2022	2023	2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Sold inițial la 1 ianuarie	3 563	1 625	2 421	1 170
Adiții	11 665	3 696	11 665	2 462
Amortizarea calculată	(4 415)	(1 758)	(4 004)	(1 211)
Diminuări	(1 699)	-	(1 699)	-
Sold la 31 decembrie	9 114	3 563	8 383	2 421

Sume recunoscute în situația rezultatului global

	CONSOLIDAT		BANCA	
	2023	2022	2023	2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Cheltuieli privind amortizarea dreptului de utilizare a activelor	(4 415)	(1 758)	(4 004)	(1 211)
Cheltuieli cu dobânzi privind leasingul	(569)	(286)	(340)	(206)
	(4 984)	(2 044)	(4 344)	(1 417)

Sume recunoscute în situația fluxurilor de mijloace bănești

	CONSOLIDAT		BANCA	
	2023	2022	2023	2022
	MII LEI	MII LEI	MII LEI	MII LEI
Plăți totale privind leasingul	(4 428)	(1 959)	(3 836)	(1 360)
	(4 428)	(1 959)	(3 836)	(1 360)

34. Modificări în obligațiuni din activitatea financiară

CONSOLIDAT				
31 Decembrie 2023	Note	Obligațiuni față de buget	Datorii privind leasingul	Total
		MII LEI	MII LEI	MII LEI
Sold la 1 ianuarie	20	-	3 814	3 814
Datorii financiare calculate		-	9 878	9 878
Fluxul mijloacelor bănești din activitatea financiară				
Plăți de principal privind datoriile de leasing		-	(3 859)	(3 859)
Flux net de mijloace bănești din activitatea financiară		-	(3 859)	(3 859)
Diferențe de curs valutar		-	(298)	(298)
Sold la 31 decembrie	20	-	9 535	9 535
CONSOLIDAT				
31 Decembrie 2022	Note	Obligațiuni față de buget	Datorii privind leasingul	Total
		MII LEI	MII LEI	MII LEI
Sold la 1 ianuarie	20	147 134	1 692	148 826
Datorii financiare calculate		-	3 696	3 696
Fluxul mijloacelor bănești din activitatea financiară				
Plăți către stat privind distribuirea profitului		(147 134)	-	(147 134)
Plăți de principal privind datoriile de leasing		-	(1 672)	(1 672)
Flux net de mijloace bănești din activitatea financiară		(147 134)	(1 672)	(148 806)
Diferențe de curs valutar		-	98	98
Sold la 31 decembrie	20	-	3 814	3 814
BANCA				
31 Decembrie 2023	Note	Obligațiuni față de buget	Datorii privind leasingul	Total
		MII LEI	MII LEI	MII LEI
Sold la 1 ianuarie	20	-	2 544	2 544
Datorii financiare calculate		-	9 878	9 878
Fluxul mijloacelor bănești din activitatea financiară				
Plăți de principal privind datoriile de leasing		-	(3 496)	(3 496)
Flux net de mijloace bănești din activitatea financiară		-	(3 496)	(3 496)
Diferențe de curs valutar		-	(242)	(242)
Sold la 31 decembrie	20	-	8 684	8 684

34. Modificări în obligațiuni din activitatea financiară (continuare)

BANCA 31 Decembrie 2022	Note	Obligațiuni	Datorii privind	Total
		față de buget	leasingul	
		MII LEI	MII LEI	MII LEI
Sold la 1 ianuarie	20	147 134	1 235	148 369
Datorii financiare calculate		-	2 462	2 462
Fluxul mijloacelor bănești din activitatea financiară				
Plăți către stat privind distribuirea profitului		(147 134)	-	(147 134)
Plăți de principal privind datoriile de leasing		-	(1 153)	(1 153)
Flux net de mijloace bănești din activitatea financiară		(147 134)	(1 153)	(148 287)
Sold la 31 decembrie	20	-	2 544	2 544

35. Evenimente ulterioare

După data bilanțului contabil, au fost înregistrate evenimente ulterioare semnificative care nu conduc la ajustarea rezultatelor înregistrate la data bilanțului.

1. Deciziile de politică monetară

Comitetul executiv al Băncii a decis diminuarea ratei de bază aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt, la 6 februarie 2024, de la 4,75% la 4,25%, la 21 martie 2024 de la 4,25% la 3,75% și la 7 mai 2024 de la 3,75% la 3,60%. La aceleași date, au fost diminuate ratele dobânzii la creditele și depozitele overnight, până la 5,60% și, respectiv, 1,60% anual.

Deciziile nu au impact semnificativ asupra evaluării instrumentelor financiare deținute de Bancă la 31 decembrie 2023, considerând că instrumentele financiare (obligațiuni monetare) pentru care se aplică aceste rate sunt evaluate la cost amortizat și sunt instrumente pe termen scurt sau la vedere.

2. Litigii

Atragerea Băncii Naționale a Moldovei în calitate de parte civilmente responsabilă în cauza penala intentată împotriva unor foști membri ai organelor de conducere ai Băncii

Prin încheierile Judecătorei Chișinău din 22.01.2024 și 27.03.2024, Banca a fost recunoscută ca „parte civilmente responsabilă” (persoană care, în baza legii sau conform acțiunii civile, poate fi supusă răspunderii materiale pentru prejudiciul material cauzat de faptele inculpaților) pe marginea acțiunii civile depuse de Ministerul Finanțelor în cauza penală intentată împotriva unor foști membri ai organelor de conducere a BNM, unul din procesele penale din dosarul generic ”Frauda bancară”.

Având în vedere stadiul curent al examinării cauzei penale și circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei, atragerea Băncii în litigiul respectiv nu conduce la ajustarea rezultatelor înregistrate la 31 decembrie 2023.

Banca va monitoriza evoluția acestui caz la fiecare dată de raportare în conformitate cu prevederile relevante ale standardelor și reglementărilor contabile.

